

T.C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE
MASALLARIN KULLANIMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müjde ÜZER

BURSA

2015

T.C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE
MASALLARIN KULLANIMI**

Müjde ÜZER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Hikmet UYSAL

BURSA

2015

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Müjde ÜZER

06/08/2015

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

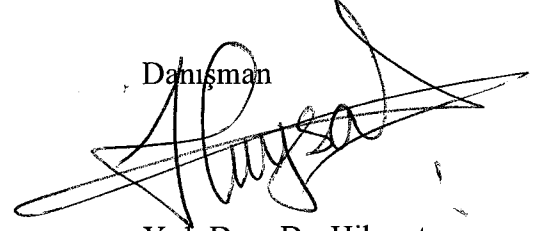
“Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı” adlı Yüksek Lisans / Doktora tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Müjde ÜZER

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Hikmet

UYSAL

Yabancı Diller Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Şeref KARA

T. C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda 801212004 numara ile kayıtlı Müjde ÜZER'in hazırladığı "Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı" konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, ^{06/11}2015 günü ^{13⁰⁰/14⁰⁰} saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (~~başarılı/başarısız~~) olduğuna (oy birliği/~~oy çokluğu~~) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu

Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. Hikmet Uysal

Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr.

Anastasia Şenyıldız

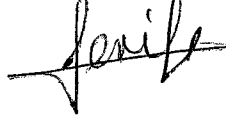
Uludağ Üniversitesi

Üye

Yrd. Doç. Dr. Şerife Çelikkaya

Anadolu Üniversitesi

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasının çıkış noktasını, edebiyat ile yabancı dil öğretimini tek bir noktada birleştirme düşüncesi oluşturmuştur. Bu düşünceden hareketle, edebi türler arasından masal ile ilgili bir çalışmanın yapılması tercih edilmiş ve Almanca yabancı dil derslerinde masalların kullanımı konusu üzerine bir araştırma yapılmıştır.

Öncelikle bu çalışmanın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşmasında benden desteğini, anlayışını ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hikmet Uysal'a en derin teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimimin başından itibaren her konudaki bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren, yapıcı yaklaşım ve önerileriyle beni her zaman destekleyen ve cesaretlendiren değerli hocam Doç. Dr. Yunus Alyaz'a gönülden şükranlarımı sunarım.

Böyle bir çalışma yapmak için beni teşvik eden; bilgi, tecrübe ve güler yüzü ile yüksek lisans eğitimim boyunca desteğini her zaman hissettiğim değerli hocam Prof. Dr. Gülten Güler'e en derin teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca, değerli hocam Doç. Dr. Anastasia Şenyıldız'a çalışma dahilinde gerçekleştirmiş olduğum uygulamaya yönelik olarak yapıcı yönlendirmeleri ve önerileri için çok teşekkür ederim.

Tezimi hazırlama sırasında her konuda desteğini ve yardımını benden bir an için bile esirgemeyen değerli arkadaşım Araş. Gör. Emine Tok'a teşekkürü bir borç bilirim.

Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, her durumda ve her koşulda yanımda olan, kızları olmaktan büyük bir mutluluk duyduğum ve her zaman bunun için şükrettiğim sevgili aileme teşekkür eder ve bu çalışmayı onlara ithaf ederim.

Müjde Üzer

ÖZET

Yazar	: Müjde ÜZER
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Enstitü	: Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ana Bilim Dalı	: Yabancı Diller Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı	: Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XXI+142
Mezuniyet Tarihi	:
Tez	: Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı
Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Hikmet UYSAL

YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE MASALLARIN KULLANIMI

Bu yüksek lisans tezinin ana amacı, masalların Almanca öğretiminde kullanımını çeşitli uygulama örnekleri vererek ayrıntılı bir şekilde tanıtmaya çalışmaktır. Temel çıkış noktası, Almanca yabancı dil derslerinde masallarla hedef dile dair çeşitli dilsel unsurların aktarılabilceğini ve bunun yanında dört temel dil becerisine yönelik çalışmaların yapılabileceğini somut olarak ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışmada, Grimm Kardeşler'in "Çocuklar- ve Ev Masalları" adlı ünlü masal seçkisinde yer alan "Kırmızı Başlıklı Kız" masalı üzerine bir yabancı dil dersinin tüm aşamalarına yönelik olarak yararlanılabilecek örnek bir ders planı hazırlanmıştır.

Bu çalışma, hedef dile orta düzeyde hakim üniversitede eğitim gören yetişkin öğrenciler ile işlenecek bir derste masalla ilgili farklı bir ders materyalinin kullanımının Almanca'yı öğrenme sürecine hangi açılardan katkıda bulunacağı sorusunu cevaplamaya çalışmaktadır. Bu soruyu cevaplamak için, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Ana Bilim dalında eğitim gören 2. sınıf öğrencilerinden küçük bir grup ile sınıf içi uygulama çalışması yapılmıştır. Uygulamada kullanılan ders materyali, internet üzerinden erişilebilen iki interaktif masaldır. Uygulama kapsamında

kullanılan veri toplama aracı ankettir. Uygulama öncesinde öğrencilerin masallara karşı genel tutumlarını; uygulama sonrasında oynadıkları interaktif masallar ve bu tarz masalların Almanca yabancı dil derslerinde kullanımına yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla iki farklı anket uygulanmıştır.

Anketlerden elde edilen veriler doğrultusunda, uygulama öncesinde öğrencilerin çoğunun masallara karşı olumlu bir tutum içinde olmadıkları; ancak uygulama sonrasında bu tutumlarında belirgin bir değişikliğin meydana geldiği gözlenmiştir. Ayrıca uygulama sonrasında öğrencilerin hepsinin, Almanca dil düzeylerinin gelişimi adına olumlu bir geri bildirimde buldukları ve klasik materyallerden ziyade derste masallarla ilgili bu tarz farklı materyallerin kullanımına daha sıcak baktıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anket, İnteraktif Masal, Masal, Masal Kullanımı, Yabancı Dil Öğretimi

ABSTRACT

Author : Mijde Üzer
University : Uludağ University
Institute : Education Sciences
Field : Foreign Language
Branch : German as Foreign Language (GFL)
Degree Awarded : Master of Arts (M.A.)
Page Number : XXI+142
Degree Date :
Thesis : The Use of Fairy Tales in German Foreign Language Class
Supervisor : Asst. Prof. Hikmet UYSAL

THE USE OF FAIRY TALES IN GERMAN FOREIGN LANGUAGE CLASS

The main objective of this thesis is to present the use of tales in teaching German language in a detailed manner by giving various application examples. The starting point is to put forward in a concrete manner that various linguistic elements can be transferred to the target language and works as to four basic language skills can be done in the German language courses by virtue of tales. Accordingly, an exemplar course plan has been prepared which can be utilized for all stages of a foreign language course basing on the "Little Red Riding Hood" tale which is in the famous tale selection named "Children's and Household Tales" of the Grimm Brothers in the study.

This study is intended to answer the question in what aspects will use of a different course material related to tales contribute to learning process of the German language in a course given to adult students studying at universities and who have a medium command of the target language. To answer this question, an application was carried out within the class with a small group of sophomores studying in Uludağ University's Faculty of Education/ German Language Education Department. The course materials used in the application are two interactive tales which can be accessed via the internet. Data collection tool used within the application is a survey. Two

different surveys were conducted in order to determine the attitudes of students towards tales prior to application and the interactive tales they played after the application and their thoughts as to the use of such tales in German language courses.

It has been observed that majority of students did not have a positive attitude towards tales prior to application however a significant change occurred in their attitude after the application, in accordance with data obtained from the survey. In addition, all students provided a positive feedback regarding the development of their German language level after the application and they leaned towards use of such different materials like tales rather than the conventional materials in the courses.

Key Words: Fairy tale, Foreign Language Teaching, Interactive tales, Survey, Use of Fairy tale

ZUSAMMENFASSUNG

Autor : Müjde ÜZER
Universität : Uludağ Universität
Institut : Institut für Erziehungswissenschaft
Studienrichtung : Fremdsprachen
Bereich : Deutsch als Fremdsprache
Akademischer Grad : Master of Arts (M. A.)
Seitenanzahl : XXI+142
Datum :
Titel der Arbeit : Der Einsatz von Märchen im DaF-Unterricht
Betreuer : Ass. Prof. Dr. Hikmet UYSAL

DER EINSATZ VON MÄRCHEN IM DaF-UNTERRICHT

Ziel dieser Masterarbeit ist es, den Einsatz von Märchen im DaF- Unterricht mit diversen Umsetzungsbeispielen detailliert vorzustellen. Dass im DaF- Unterricht anhand von Märchen in der Zielsprache verschiedene sprachliche Elemente übertragen werden können und damit zusammenhängend auch verschiedene Aktionen zur Aus- und Weiterbildung von den vier Fertigkeiten durchgeführt werden können, wird als Ausgangspunkt betrachtet und mit Hilfe dieser qualitativen Studie konkretisiert. Demzufolge wurde in dieser Studie ein Modell- Unterrichtsplan erstellt. Dieser Unterrichtsplan könnte in jedem Studienjahr des Fremdsprachenunterrichtes etabliert werden. Den Rahmen dieses Modell- Unterrichtes bildet das Märchen "Rottkäppchen", entnommen aus der berühmten Märchensammlung "Kinder- und Hausmärchen" von den Gebrüder Grimm.

Diese Studie geht der Frage nach, in wieweit der Einsatz von Märchen zum DaF- Lernprozess bei erwachsenen Studierenden mit mittlerem Sprachniveau einen Beitrag leistet. Um diese Frage beantworten zu können, wurde der Einsatz von Märchen im FSU mit einer kleinen Probandengruppe erprobt. Diese waren Studierende im zweiten Studienjahr aus der Deutschlehrausbildung der Uludağ Universität. Das hier in dieser Studie eingesetzte Material sind zwei interaktive Märchen, die im Internet

zugreifbar sind. Als Datenerhebungsinstrument dienen zwei verschiedene Fragebögen. Der erste tastete vor Beginn der Umsetzung die Einstellung der Probanden zu Märchen ab. Sinn und Zweck des zweiten Fragebogens war es, die Meinungen der Probanden über die eingesetzten interaktiven Märchen und den Einsatz derartiger Märchen im DaF- Unterricht zu ergreifen.

Aus den, anhand der Fragebögen gewonnenen Daten geht hervor, dass ein Großteil der Probanden vor der Umsetzung kein Interesse an Märchen hatten. Jedoch wurde nach der Umsetzung bei den Probanden eine deutliche Änderung bezüglich ihrer Einstellungen gesichtet. Ferner wurde festgestellt, dass alle Probanden ein positives Feedback in Bezug auf die Entwicklung ihres Sprachniveaus in der Zielsprache gaben und dass anstelle von klassischem Unterrichtsmaterial, Durchführungen mit unterschiedlichen Materialien basierend auf Märchen, sie eher interessieren würden.

Schlüsselwörter: Einsatz von Märchen, Fremdsprachendidaktik, Interaktive Märchen, Märchen, Umfrage

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ZUSAMMENFASSUNG.....	ix
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar LİSTESİ	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xix
RESİMLER LİSTESİ	xxi
BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
1.1. Kuramsal Çerçeve	1
1.2. Kullanılacak Yöntem	4
1.3. Çalışmanın Amacı	5
1.4. Çalışmanın Önemi	
BÖLÜM 2: MASAL	
2.1. Masalın Tarihine Genel Bir Bakış	
2.1.1. Masalın Oluşumu	
2.1.2. Masalın Gelişimi	3
2.2. Masalın Tanımı	
2.3. Masal Çeşitleri	35
2.3.1. Uluslararası Masal Kataloğu	36
2.3.2. Alman Masalları	36
2.3.3. Halk Masalı	37
2.3.4. Sanat Masalı	39
2.3.5. Sanat ve Halk Masalı Ara.	

2.4. Masalın Yapısı	20
2.4.1. Masalın Üsluba Özgü Karakteristik Unsurları	20
2.4.1.1. Olayların Ele Alınış Biçimi	20
2.4.1.2. Karakterlerin ve Nesnelerin Ele Alınış Biçimi	21
2.4.1.3. Anlatının Sunuluş Biçimi – Masal Dili	23
2.4.1.3.1. Masalda Sembolizm	24
2.4.1.3.1.1. Sayılarla Simgesel Anlatım	25
2.4.1.3.1.2. Renklerle Simgesel Anlatım	26
2.4.1.4. Avrupa Halk Masallarında Var Olan Genel Üslup Özellikleri	26
BÖLÜM 3: YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE MASALLARIN KULLANIMI	
3.1. Yabancı Dil Öğretimi	30
3.1.1. Öğretim Bilimi ve Yöntem Bilimi	30
3.2. Masal ve Yabancı Dil Öğretimi	31
3.2.1. Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masal Kullanımının Nedenleri	32
3.2.2. Dili Kullanabilme Yeteneği – Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı ile Dört Temel Beceriye Hitap Edebilme	33
3.3. Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı	35
3.3.1. Masal Sunum Teknikleri	36
3.3.1.1. Masalı Anlatma	36
3.3.1.2. Masalı Dinleme ve İzleme	37
3.3.2. Masal Seçme Kriterleri	39
3.4. Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde “Kırmızı	

Başlıklı Kız” Masalı için Hazırlanan Örnek Bir Ders

Planı	40
3.4.1. Ders Planının Aşamaları	41
3.4.1.1. Derse Giriş	41
3.4.1.1.1. Resimlerle Çalışma	41
3.4.1.1.2. Resimli Hikaye Oluşturma	42
3.4.1.1.3. Çağrışım Yöntemi ile Çalışma	44
3.4.1.1.4. Paralel Bir Metin Kullanma	44
3.4.1.1.5. Resimleri Sıralama Çalışması	46
3.4.1.2. Sunum Aşaması	48
3.4.1.2.1. Kelime Çalışması	48
3.4.1.2.1.1. Çapraz Bulmaca	50
3.4.1.2.1.2. Eşleştirme Çalışması	51
3.4.1.2.2. Metin Çalışması	51
3.4.1.3. Yoğun Çalışma ve Alıştırma Aşaması	53
3.4.1.3.1. Edebiyat Odaklı Çalışma	53
3.4.1.3.1.1. Masal Edebi Türünü Tanıtma	53
3.4.1.3.1.2. Masalı Edebi Açından İnceleme	54
3.4.1.3.2. Dil Bilgisi Odaklı Çalışma	55
3.4.1.3.2.1. Fiilleri Di’li Geçmiş Zamana Göre Çekimleme	55
3.4.1.3.2.2. Edatlarla Çalışma	56
3.4.1.3.2.3. “Weil” Bağlacı ile Sebep Belirten Cümleler Oluşturma	56
3.4.1.4. Öğrenilenlerin Öğrenciler Tarafından Uygulanma Aşaması	57
3.4.1.4.1. Rol Oynama	57

3.4.1.4.2. Yaratıcı Yazma	59
3.5. Masallarla Almanca Öğrenimi – Aktif ve Yaratıcı	
Öğrenmeyi Destekleyen Çeşitli Uygulama Örnekleri	60
3.5.1. Masal Dominosu	60
3.5.2. Kelime + Kelime + Kelime . . . = Metin	62
3.5.3. Bu Cümlelerden Ne Çıkar?	64
3.5.4. Sor Bakalım! Doğru Cevap Kimde?	70
3.5.5. Masal İle Bağlantılı Çeşitli Metinler Yaratmak	73
3.5.5.1. Bir Masal Karakterinin Ağzından Yazı Yazmak	73
3.5.5.1.1. Elektronik Posta Gönderme	73
3.5.5.1.2. Kısa Mesaj Gönderme	74
3.5.5.2. Gazete İlanı Vermek	74
3.5.5.2.1. Ev Arama İlanı Verme	74
3.5.5.2.2. Eş Arama İlanı Verme	75
3.5.6. Senin Sözü Benim Sözü – Bir Anlatı Zincirlemesi	75
3.5.7. Bugün Her Şey Bambaşka!	76
3.5.8. Muhtemelen Başka Şeyler De Olmuştur!	77
BÖLÜM 4: İNTERAKTİF MASALLAR İLE SINIF İÇİ UYGULAMA ÖRNEĞİ	84
4.1. Uygulamanın Amacı	84
4.2. Uygulamada Yer Alan Katılımcılar	84
4.3. Uygulamada Kullanılan Araçlar ve Materyaller	85
4.4. Uygulama Sürecinde İzlenen Aşamalar	85
4.4.1. Birinci Aşama – Birinci Ders	86
4.4.2. İkinci Aşama – İkinci Ders	86
4.5. Uygulamada Kullanılan Veri Toplama Araçları	87
4.5.1. Anket	87
4.6. Sınıf İçi Uygulama Çalışmasından Elde Edilen	

Bulgular ve Bulguların Yorumlanması	88
4.6.1. Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması	88
4.6.1.1. Ankette Yer Alan Sorular Ve Verilen Cevaplar	88
4.6.1.2. Ankette Yer Alan Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması	90
4.6.2. İnteraktif Masallara ve Almanca Öğretiminde Bu Tarz Masalların Kullanımına İlişkin Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması	94
4.6.2.1. Birinci Bölüm – Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili Sorular ve Cevaplar	95
4.6.2.1.1. Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması	98
4.6.2.2. İkinci Bölüm – Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili Sorular ve Cevaplar	101
4.6.2.2.1. Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması	104
BÖLÜM 5: SONUÇ	109
5.1. Sonuç	109
5.2. Öneriler	112
KAYNAKÇA	114
EKLER	120
Ek 1: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme Anketi	121

Ek 2: İnteraktif Masallara ve Almanca Öğretiminde Bu Tarz Masalların Kullanımına İlişkin Mevcut Tutumu Belirleme Anketi	122
Ek 3: İnteraktif Masal “Entführt”	125
Ek 4: İnteraktif Masal “Daumerlings Wanderschaft”	130
Ek 5: “Kırmızı Başlıklı Kız” Masalı	140
ÖZ GEÇMİŞ	142

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No

<i>Tablo 1: Sanat ve Halk Masalının Karşılaştırılması</i>	19
<i>Tablo 2: İletişimsel Dil Yetenekleri</i>	34
<i>Tablo 3: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	88
<i>Tablo 4: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 2. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	89
<i>Tablo 5: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 3. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	89
<i>Tablo 6: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	95
<i>Tablo 7: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 2. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	95
<i>Tablo 8: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 3. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	96
<i>Tablo 9: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 4. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	97
<i>Tablo 10: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 5. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	98
<i>Tablo 11: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi</i>	101
<i>Tablo 12: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 2. Soruya</i>	

Verilen Cevapların Analizi 102

Tablo 13: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 3. Soruya

Verilen Cevapların Analizi 102

Tablo 14: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 4. Soruya

Verilen Cevapların Analizi 103

Tablo 15: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 5. Soruya

Verilen Cevapların Analizi 103

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1: Resimli Hikaye İçin Hazırlanan Çalışma Kağıdı	43
Şekil 2: Çağrışım Yöntemi İle Çalışma İçin Hazırlanan Alıştırma Görseli	44
Şekil 3: Çapraz Bulmaca	50
Şekil 4: Eşleştirme Çalışması İçin Hazırlanan Alıştırma Görseli	51
Şekil 5: Masalın Yapısı İçin Hazırlanan Örnek Çalışma Kağıdı	54
Şekil 6: Rol Oynama Çalışması İçin Hazırlanan Rol Kartları	58
Şekil 7: Masal Dominosu Uygulaması İçin Hazırlanan Domino Kartları	61
Şekil 8: “Die drei Brüder” Masalından Önemli Kelimelerin Listesi	63
Şekil 9: Listede Yer Alan Kelimeler Yardımıyla Bir Masal Yaratma	64
Şekil 10: “Die zertanzten Schuhe” Masalının Cümlelere Ayırıştırılması	65
Şekil 11: “Die zertanzten Schuhe” Masalında Geçen Karakterlerin Ve Nesnelerin Örnek Listesi	69
Şekil 12: “Frau Holle” Masalından Bir Bölümün Soru-Cevap Şeklinde Hazırlanmış Metin Kesitleri	70
Şekil 13: Pamuk Prenses’in Onu Çok Merak Eden Babasına Elektronik Posta İle Haber Göndermesi	73
Şekil 14: Kötü Kalpli Kraliçenin Avcı İle Mesajlaşması	74
Şekil 15: Pamuk Prenses’in Ev Arama İlanı Vermesi	74
Şekil 16: Prensin Eş Arama İlanı Vermesi	75
Şekil 17: Senin Sözü Benim Sözümlerim Alıştırması İle İlgili Örnek Cümleler	76
Şekil 18: “Aschenputtel” Masalı İçin Günümüze Uyarlama Örneği	76

<i>Şekil 19: “Kurbağa Prens” Masalından Bir Bölümle İlgili Hazırlanmış Kısa Metin</i>	
<i>Kesitleri .....</i>	<i>78</i>
<i>Şekil 20: “Kurbağa Prens” Masalının Farklı Bir Versiyonundan Hazırlanmış Kısa</i>	
<i>Metin Kesitleri .....</i>	<i>81</i>
<i>Şekil 21: Masalları Karşılaştırmak İçin Hazırlanan Örnek Çalışma Kağıdı .....</i>	<i>83</i>

RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa No
<i>Resim 1: Kırmızı Başlıklı Kız</i>	42
<i>Resim 2: Kırmızı Başlıklı Kız – Çizgi Hikaye</i>	46
<i>Resim 3: Kurbağa Prens</i>	77
<i>Resim 4: Kurbağa Prens – Farklı Bir Versiyon</i>	80

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

İnsan topluluklarının yeryüzünde var oluşundan bu yana onlarla beraber daima gelişen, değişen ve yenilenen; yeni doğan her kültüre, her medeniyete kendinden bir takım değerler katıp bir toplumun veya ulusun özünü oluşturan can damarlarından biri haline gelen edebiyat, önemi yadsınamayacak bir bilim dalıdır.

Sosyal bir varlık olarak insan, duygularını ve düşüncelerini diğer insanlarla paylaşma ihtiyacını doğuştan ona bahşedilmiş olan konuşma yeteneğini kullanarak karşılamış; zaman içerisinde hem bir birey hem de yaşadığı toplumun bir üyesi olarak kendi maneviyatında biriktirmiş olduğu yaşamışlıkları ve de toplum olarak o ana kadar yaşanılanları sonraki kuşaklara aktarma isteğini ise bugün “sözlü edebiyat” başlığı altında toplanmış olan efsane, masal, söylence, destan gibi çeşitli edebi türlerden yararlanarak gerçeğe dönüştürmüştür.

Bugün edebiyat dendiğinde – her ne kadar oluşumunun temelinde sözlü ürünler önemli bir rol oynasa da – ağırlıklı olarak yazılı ya da basılı bütün eserler akla gelir (Ülkü, 2005). Başka bir tanıma göre ise edebiyat (yazın); olay, düşünce, duygu ve hayalleri dil aracılığı ile estetik bir şekilde ifade etme sanatıdır (Web: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Edebiyat.docx> adresinden 8 Mart 2014’de alınmıştır).

Şüphesiz ki, edebiyat sosyal bilimler içerisinde farklı bir öneme ve işleve sahiptir. Hem eğlendirici hem de eğitici bir dünya olan edebiyat, insanın ruhuna hitap ederek hayatta var olan olumlu olumsuz bütün gerçekleri daha güçlü bir psikoloji ile karşılamayı ve bir durumu, olayı, görüşü veya bazen de sadece insanın kendisini tek bir açıdan ziyade birkaç farklı pencereden ele alıp değerlendirmeye yardımcı olur.

Edebiyat, insana hayatın kendisini keşfetme olanağı sunar; okunan her yeni kitaptan sonra bilgisi, kültürü, ufku genişleyen insan tek bir yorumun gerçek ya da doğru olmayacağını veya bilginin klişe tabirle “uçsuz bucaksız engin bir deniz” olduğunu deneyimleyerek öğrenir ve günümüz iletişiminin temel unsurları olan doğru ifade etme, doğru algılama ve doğru değerlendirme yeteneğini edinir.

Hayal gücünün sınırlarını zorlayıp yaratıcı düşünmeyi, aynı konuyu farklı bir şekilde kendi üslubuna göre kaleme almış yazarların eserlerini okuyarak özgün olmayı öğreten edebiyatta, aslında insanoğlu sahip olduğu en önemli ve en değerli varlığın yani dilinin – dili kullanma yeteneğinin – o hiçbir şey ile kıyaslanamayacak gücünü görür.

Her milletin kendi ana dilinde yazılmış eserler, o milletin kendi değerleriyle yoğrulmuş öz edebiyatını oluşturur. Edebiyat, maddi manevi bütün özellikleri ile toplumu yansıtan bir ayna ve oluşumunu onun varlığına borçlu olmasıyla da aynı zamanda o toplumun diline dair bilgiler içeren açık bir belge niteliğindedir. Bu demektir ki, edebiyatın temel yapı taşı dilin ta kendisidir.

Dil ve edebiyat arasında var olan bu sıkı ilişki, birden fazla dil bilmenin diğer bir ifadeyle “çok dilli” olmanın gittikçe önem kazandığı çağımızda yabancı dil öğrenimi ve öğretimi alanında da belirleyici ve etkin bir rol oynamaktadır.

Özellikle son yıllarda literatürde kendine yer edinmiş ve geniş yankı uyandırmış “dil bilinci – dil farkındalığı” kavramı ile dünya genelinde yabancı dil öğrenme ve öğretme süreçlerine yönelik olarak çeşitli teoriler geliştirilmiştir ve bu teoriler bağlamında farklı öğretim metotları yabancı dil derslerinde uygulanmaya başlamıştır.

Yazma, okuma, konuşma ve duyma olmak üzere dört temel becerinin gelişiminin amaçlandığı dil öğrenme sürecinde, bu birbirinden farklı yetileri öğrencilere kazandırma doğrultusunda farklı disiplinlerden gelen konular çeşitli materyaller ile ele alınır. Gramer dersinde temel dilsel yapılar ve kurallar, ülke bilgisi dersinde hedef dile özgü kültürel özellikler, konuşma veya sözlü anlatım derslerinde duyma – anlama – anladığını ifade etme ya da hedef dilde iletişim kurabilmeye dair çeşitli bilgiler anlatılıp öğrencilere bu doğrultuda alıştırmalar yaptırılrsa da; bu dört becerinin kazanımına yönelik çeşitli uygulamaların tek bir ders altında toplanıp öğrenciye aktarılması mümkündür. O dersin adı da edebiyattır.

Herhangi bir edebi tür seçilip onun üzerinden hareketle her bir becerinin edinimi doğrultusunda çeşitli alıştırmaların yapılabilecek olması ve bünyesinde barındırdığı sayısız edebi tür ile zengin bir çeşitlilik sunması, edebiyatı yabancı dilin aktarımında mutlaka yararlanması gereken önemli bir noktaya taşımaktadır.

Ancak yabancı dilde edebiyat denilince ilk anda birçok dil öğrencisinin aklına anlaşılması zor, karmaşık cümle yapılarından oluşan ağır bir edebi dil ile kaleme alınmış eserler gelir. Bu nedenle birçoğunun zihninde hedef dilde yazılmış edebi metinlere ve bu metinler aracılığıyla bir yabancı dil öğrenmenin çok zor olacağına dair ön yargılar oluşur. Bu ön yargıların üstüne bir de derse konu edilen metinlerin klasik tarzda, öğretmen merkezli olarak işlenmesi öğrencilerin yabancı dili edebiyat üzerinden öğrenmek fikrinden iyice uzaklaşmalarına neden olur.

Bu noktada yapılacak en doğru hareket yaşı, cinsiyeti, kültürü ve dil düzeyi ne olursa olsun bütün öğrencilere hitap edebilecek ve yaratıcı uygulamalar ile dört temel becerinin ediniminin desteklendiği öğrenci merkezli bir yabancı dil dersinin gerçekleşmesini sağlayabilecek uygun edebi türü seçmektir. Bu uygun edebi tür de masaldır.

Masalda kullanılan dil – diğer edebi türler ile kıyaslandığında – oldukça sadedir, anlatım akıcıdır. Bu yüzden hedef dili yeni öğrenmeye başlamış, henüz temel seviyede olan bir dil öğrencisi bile masalın içeriği hakkında rahatlıkla bir fikir edinebilir. Yine masal içerisinde olayların belirli bir sıra ile verilmesi, anlamayı ve akılda tutmayı kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir. Bunun yanında en önemlisi masallar, ders içerisinde çeşitli tekniklerin bir araya getirilip uygulanması için olanaklar yaratır.

Masalın kullanıldığı bir yabancı dil dersinde dilin sadece bilişsel yönüne – bu anlayışla sadece gramere - ağırlık verilmektense tüm dil yetilerinin edinimi için gerekli olan duyuların dil öğrenme sürecine dahil edilmesi mümkün kılınabilir. Masallar aracılığıyla okumanın ve yazmanın dışında duyarak, izleyerek, konuşarak ve doğaçlama, drama, rol oynama gibi çeşitli tekniklerle canlandırarak – kısacası birebir yaşayarak – aktif bir şekilde dil kullanımının söz konusu olduğu bir dil öğrenme ortamı sınıf içerisinde yaratılabilir.

Üstelik masallarla gerçekleştirilecek sınıf içi uygulamalarda öğretmen öğrencileri ile birlikte birebir aktivitelerin içinde yer alan, yalnızca gerektiğinde kendisine danışılan kişi görevini üstlenerek her şeyi bilen – tek otorite – konumundan kolaylıkla sıyrılarak öğrencinin kendisini dersin odak noktası haline getirebilir. Böylece öğrenciler sınıf içerisinde kendilerini çok daha rahat hissettikleri, strese girmedikleri bir ortam bulmanın verdiği olumlu ruh hali sayesinde öğrenmekte oldukları yabancı dili herhangi bir utanma, sıkılma veya korku hissetmeden kolaylıkla aktif bir şekilde kullanabilirler.

Masalların yabancı dil dersinde kullanımı ile;

1. Öğretilmekte olan hedef dile özgü dil bilgisi, telaffuz, kelime dağarcığı gibi bütün dilsel unsurlar aktarılabilir.
2. Bu dilsel unsurlara ek olarak, hedef dilin kültürüne özgü çeşitli kültürel özellikler ve jest, mimik gibi dil dışı unsurlar da öğrencilere sunulabilir.
3. Okuma, yazma, duyma ve konuşma becerilerinin gelişimine yönelik çalışmalar yapılabilir.
4. Bir bilgiyi öğrenmenin en önemli koşulu olan motivasyon, ilgi çekici masal sunumları ile rahatlıkla sağlanabilir.
5. Öğrencilerin istekli, aktif bir şekilde derse katılımında bulunmaları gerçekleştirilebilir.
6. Öğrenci odaklı etkinlikler ile öğretilen bilgilerin akılda daha kalıcı olması sağlanabilir.
7. Öğrenciler ders boyunca hayal güçlerinden yararlanarak hem yaratıcılıklarını geliştirirler hem de eğlenerek öğrenmenin ne demek olduğunu bizzat deneyimleyerek sadece o anda öğrenmekte oldukları yabancı dile değil, yaşamları boyunca karşılarına çıkacak bütün yabancı dillere karşı pozitif bir algıya sahip olurlar.
8. Sınıf içerisinde ikili çalışma ya da grup çalışması yapılabilir. Bu durum, öğrencilerin sosyal yetilerinin gelişmesine katkıda bulunur ve onları birlikte çalışmaya teşvik eder.

Buraya kadar ifade edilenler doğrultusunda, masalların yabancı dil dersinde kullanımının sanılanın aksine oldukça yararlı olduğu ve bu nedenle masal kullanımının teşvik edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

1.2. KULLANILACAK YÖNTEM

Bu çalışma, kavramsal yönü ile tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma, herhangi bir olayın veya olgunun ne olduğunun açıklanmaya çalışılmasıdır. İlgi duyulan bir konu hakkında detaylı bilgi toplama ve konuyu tanımlama amaçlanır (Haydar, 2014 Web: <https://prezi.com/vvaghmhazfkgk/betimsel-arastirma-teknikleri/> adresinden 25 Mayıs 2015’de alınmıştır).

Çalışma sırasında yapılacak olan kaynak taraması Almanca ağırlıklı olmak üzere Türkçe ve İngilizce kaynaklar ile sınırlı tutulacaktır.

Çalışma içerisinde öncelikle masal ile ilgili çeşitli bilgiler (tarihi, tanımı, çeşitleri, yapısı...) verilecek, sonra yabancı dil olarak Almanca dersinde masalların kullanımı konusu ele alınacaktır. Bu konu kapsamında tek bir masal metni üzerinden bir ders saati içerisinde hedef dile dair ne gibi çalışmalar yapılabileceği örnek olarak hazırlanmış bir ders planı içerisinde gösterilecektir. Buna ek olarak; okuma, duyma, konuşma ve yazma becerilerinin gelişimine yönelik masallarla çalışılabilecek çeşitli uygulama örnekleri verilecektir. Daha sonra, küçük bir grup ile gerçekleştirilen masal ile uygulama çalışmasına ayrıntılı olarak değinilecek ve bu uygulamadan elde edilen veriler ışığında yabancı dil öğretiminde masal kullanımının ne gibi katkılar doğuracağı irdelenmeye çalışılacak ve tartışma bölümünde genel bir değerlendirme yapılarak çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

1.3. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu tez çalışmasının esas amacı, edebi bir tür olan masalların Almanca öğretiminde kullanımı konusunu çeşitli uygulama örnekleri vererek ayrıntılı bir şekilde tanıtmaya çalışmaktır.

Bu bağlamda çalışma içerisinde masallar vasıtasıyla yabancı dil derslerinde öğrencilerin keyif alacakları farklı ve yaratıcı uygulamaların hem tanıtılması hem de geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

1.4. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

21. yüzyıla kadar yabancı dil öğretiminde masallardan yeterli derecede yararlanılmadığı bilinen bir gerçektir.

Özellikle de 90'lı yılların başından itibaren birçok Almanca yabancı dil ders kitabından bilinçli olarak masal metinlerinin çıkarıldığı saptanmıştır (Maier, 1990: Akt. Bach, 2008). Bunun çeşitli nedenleri olmakla birlikte, en önemlisinin masal metinlerinin

hedef dilin konuşulduğu ülkenin günlük hayatından – diğer bir deyişle – günlük hayata özgü gerçeklikten uzak oluşu gösterilmektedir. Bu yargıyı, masal metinlerinde yer alan ve artık günümüz Almanca’sında çok da fazla kullanılmayan eski kalıplaşmış ifadeleri ve deyimleri göstererek gerekçelendirmişlerdir (Bach, 2008). Bu tür anlaşılması zor ifadelerin varlığı yüzünden özellikle temel düzeydeki öğrenciler için masal metinlerini anlamının zor olacağı ve bunun da derse yönelik motivasyonu düşüreceği vurgulanmıştır. Ayrıca masallar aracılığıyla hedef dili yeni öğrenmeye başlamış yetişkin öğrencilerde gerekli motivasyonun sağlanmasının kolay olmayacağı belirtilmiştir (Maier, 1990: Akt. Bach, 2008).

Bütün bu nedenlerin yanında belki de masal kullanımını yabancı dil öğretiminde en aza indirgeyen faktör, masallarla derste yapılabilecek uygulama olanaklarının çok kısıtlı olduğuna ve buna bağlı olarak dil becerilerinin gelişimi için yeterli derecede dilsel alıştırmaların yapılamayacağına olan inancıdır (Maier, 1990: Akt. Bach, 2008).

Ancak 2000’li yılların başlamasıyla birlikte, masala karşı olan bu olumsuz tutumda yadsınamayacak önemli değişiklikler meydana gelmiştir. 2003 yılında “Allensbach” tarafından gerçekleştirilen bir anket çalışması, bu değişikliği doğrular niteliktedir. Almanya’da yürütülen bu anket çalışmasına göre; 1973 yılında Alman halkının yalnızca yüzde 73’ü, 1996 yılında yüzde 82’si, 2003 yılında ise yüzde 83’ü günümüzde hala masalların anlatılması gerektiğini belirtmişlerdir (Bach, 2008).

Almanya’da masallara karşı belirlenen bu olumlu yaklaşım, önce Almanca yabancı dil ders kitaplarına sonra Almanca’nın öğretiminde yararlanılan bütün materyallere de yansımıştır. “Tangram, Schritte, Passwort Deutsch, Delfin, Deutsch aktiv neu” gibi güncel olarak kullanılan Almanca yabancı dil ders kitaplarının birçoğunda masal metinlerine yer verildiği gözlenmiştir (Bach, 2008).

Bugün masallarla ilgili mevcut durum dikkate alındığında ise, dil öğretiminde yapılabilecek uygulama olanaklarının kısıtlı olacağını söylemek son derece yanlış olacaktır. Artık tüm dünya ülkelerine ait masallara internet üzerinden rahatça erişilebilmektedir. Yine internet aracılığıyla Almanca’nın öğretimi alanında hizmet veren saygın kurumların (“Goethe Institut” ve “DAAD” gibi) ve bilimsel dergilerin (“Fremdsprache Deutsch” ve “Informationen Deutsch als Fremdsprache [Info DaF]” gibi) sitelerinden masalla ilgili derste kullanıma yönelik sayısız materyale ulaşabilmek mümkündür. Buralardan masallarla ilgili orijinal metinlere, müziklere, filmlere ve derste uygulamaya müsait daha birçok materyale ulaşılabilir.

Ülkemizde yabancı dil öğretiminde her zaman gündeme getirilen ve bir türlü tam olarak da giderilemeyen bir sorun vardır: Dilin kurallarını başarıyla öğretme, ancak dili kullanmayı öğretmemesi... İşte bu sorunun giderilmesinde yardımcı ve etkili olacak en önemli yaklaşım, öğrencilerin derse severek katılacağı ve birebir yaşayarak öğreneceği sıkıcılıktan uzak, farklı ve yaratıcı uygulamalar içerisinde başarı ile kurgulanmış dilsel alıştırmaların eşlik ettiği bir yabancı dil dersi planlayıp sunabilmektir.

Bu çalışma ile, yukarıda dile getirildiği gibi masallar aracılığıyla derste yapılabilecek yaratıcı uygulamalar ve etkinlikler yabancı dil öğretmenlerine tanıtılmak istenmektedir. Ve bu konuya ilişkin olarak bir diğer amaç da, yabancı dil öğretmenlerine bir yabancı dil dersinde masallar ile aslında ne kadar çok şey yapabileceklerine dair bir farkındalık kazandırmaktır.

Ayrıca, yabancı dil öğretiminde çoğunlukla göz ardı edilmiş olan masallara tekrar hak ettikleri önemin verilmesi ve masallar sayesinde birçok dil becerisine yönelik çalışmaların yapılabileceğinin gösterilmesi amaçlanmaktadır.

BÖLÜM 2

MASAL

2.1. MASALIN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

2.1.1. Masalın Oluşumu

Masala dair bilinen en eski kaynakların kökeni, dünya üzerinde var olmuş en eski medeniyetlere ve onların kültürleri ile şekillenen mitolojilerine kadar uzanmaktadır. Özellikle Yunan ve Roma mitolojisinin batı Avrupa folklorü ile güçlü bir ilişki içerisinde bulunduğu düşünülmektedir. Batı dünyası için tarihte ilk örnek teşkil eden kişi Yunanlı Ezop (Aesop)'tur. Bugün "Ezop Masalları" olarak bilinen bu eserin 6. yüzyılda oluştuğu tahmin edilmektedir (Web: http://www.newworldencyclopedia.org/entry/fairy_tale.docx adresinden 3 Kasım 2014'de alınmıştır).

Eski Yunan ve Roma edebiyatında özellikle çocuklar için yazılmış masalların da var olduğu bilinir. Herakles'in ve Perseus'un hikayelerinde de masalın var olan şemasına benzer bir yapı ile karşılaşılır (Lüthi, 2004). Tahminen milattan önce 12. yüzyılda Mezopotamya'da oluşan ve dünyanın en eski edebi örneği olarak kabul edilen Sümerlere ait "Gilgameş Destanı", birçok pasajında masalsı izler gösterir (Web: http://www.planet-wissen.de/kultur_medienliteratur/maerchen.docx adresinden 4 Ekim 2014'de alınmıştır).

Antik Yunan ve Roma medeniyetlerinin dışında, masalın oluşumunda rol oynayan bir diğer önemli medeniyet eski Mısır'dır. Eski Mısır'da masalla benzerlik gösteren bir yapıya sahip çeşitli anlatı örnekleri görülmüş; milattan önce 1250 dolaylarında ise "Anup ve Bata Kardeşler" bugün de hala en sevilen masal motifleri

olan hayat iksiri, şifa dağıtan kadın, insanvari davranan ve konuşan hayvanlar gibi çeşitli unsurlarla bezeli bir hikaye kaleme almışlardır (Lüthi, 2004).

2.1.2. Masalın Gelişimi

Eski çağdan orta çağa gelindiğinde ise, artık belirgin bir şekilde edebi metinlerde masala özgü motiflere yer verilir ve masala özgü olay örgüsü işlenir. Buna ilk örnek olarak, “Dolopathos” verilebilir.

Hatta 14. yüzyılda Fransa’da veya Hollanda’da oluşmuş olduğu tahmin edilen latince şiir edebiyatının bir ürünü olan “der Asinarius” adlı eser, hayvanları kişileştirmiştir ve bu şekilde Grimm Kardeşler’in “Das Eselein” (Sıpa) masalında yeniden işlenmiştir. Wesselski, tahminen bu masalın Avrupa’daki ilk masallardan biri olduğunu ve kaynağının Hindistan’dan geldiğini ifade eder. Aynı şekilde, Fransız edebiyatının önemli bir eseri olan “Artusroman” in bir bölümünde de bugün “Dornröschen” (Uyuyan Güzel) olarak adlandırılan masalın yapısal şemasına rastlanır. Buna ilişkin olarak Karl Otto Brogsitter şöyle der: ...die Hauptwerke der Artusepik sind unter Übernahme von Märchenmotiven und Gestaltelementen des Märchens als große Märchen stilisiert, und sie liefern ihrerseits Material für spätere Märchenentwicklungen - Artusepik’in temel eserleri, masal motiflerinden ve masalın biçim özelliklerinden esinlenmesi ile büyük bir masal olarak nitelendirilebilir, ve sonraki masal gelişimlerine bir materyal olarak örnek teşkil edebilir (Brogsitter, 1976: Akt. Lüthi, 2004).

Orta çağın Avrupa edebiyatında, o devirde yaşanan Haçlı Seferleri’nin etkisi hissedilir ve buna paralel olarak mucizevi ve fantastik olana duyulan eğilim hem oriyantalizme hem de keltlere özgü anlatılarda ortaya çıkar.

Yeni çağda, masala ilişkin olarak zengin kaynakların varlığı dikkati çeker. Fakat esas dikkat çeken ve sonrası için önemli bir örnek teşkil eden olay ise, 16. yüzyılda İtalyan Giovanni Francesco Straparola’nın (1480-1558) “Ergötzlichen Nächten” (Hoş Geceler) adlı eserinin yayınlanmasıdır. Bu eser, bir toplama niteliğindedir ve 21 tanesi masal olarak nitelendirilebilecek 73 anlatıdan meydana gelir. Üstelik eser, kaynağını büyük bir çoğunlukla sözlü aktarım geleneğinden alır (Lüthi, 2004). Straparola, Avrupa’nın ilk masal toplayıcısı/koleksiyoncusu sayılmakla beraber halka özgü konuları büyük ölçüde fantastik unsurlar ile süsleyerek anlatan ve böylece halkın

eğlenme ihtiyacını karşılayan ilk masal anlatıcısı olarak kabul edilir (Web: <http://www.buecher-wiki.de/index.php/BuecherWiki/Maerchen.docx> adresinden 10 Aralık 2014'de alınmıştır).

17. yüzyılda neapolitanisch bir yazar ve aynı zamanda bir memur olan Giambattista Basile (1575-1632), sözlüden ziyade kağıt üzerine basılan halk masallarının oluşumuna "das Pentamerone" adlı eseri ile büyük bir katkıda bulunur. Bu eser, masal araştırmasının ilk yazılı belgesi olarak kabul edilir ve büyük ölçüde sözlü aktarım geleneğini de etkiler, diğer edebi türlerin gelişimi için de yazarlara örnek bir çıkış noktası sunduğu varsayılır. Grimm Kardeşler, Wieland ve Brentano Pentamerone'den çeşitli unsurlar alıp işleyen yazarlardan sadece birkaçıdır (Lüthi, 2004).

İtalya'da masalla ilgili yaşanan bu gelişmeler, öncelikle Fransa'da etkisini gösterir ve 1600'lü yılların sonunda Paris şehrinin ihtişamlı salonlarında toplanan soylular arasında masal dinlemeye ve masal okumaya olan eğilim gittikçe artarak özellikle bu elit çevrede belirgin bir popülerlik kazanır. Masalın bu denli popüler olmasında öncelikle Fransız bir kadın yazar – Marie-Catherine D'Aulnoy ya da diğer ifadeyle Madame D'Aulnoy - etkili olur (Heiner, 2009 Web: <http://www.surlalunefairytales.com/introduction/earliesttales.html.docx> adresinden 5 Kasım 2014'de alınmıştır).

Sonra, 1698 yılında Paris'te Charles Perrault'un (1628 – 1703) "Contes des Fées" (Feenerzählungen) adıyla peri masalları kitabı yayınlanır. Bu ünlü masal toplaması, ileride Grimm Kardeşler ve Ludwig Bechstein gibi kişileri etkileyerek masal alanında yeni eserlerin oluşumuna da katkıda bulunmuş olur. Perrault'un masallarının birçoğu, ilerleyen zamanlarda Avrupa'nın ortak kültür ürünü haline gelir ve tiyatroya, baleye ya da filme uyarlanır (Web: <http://www.buecher-wiki.de/index.php/BuecherWiki/Maerchen.docx> adresinden 10 Aralık 2014'de alınmıştır).

Perrault'un çağdaşı bir başka isim, masal tarihinde önemli bir gelişmeye imza atar: Jean Antoine Galland (1646-1715) "1001 Gece Masalları'nı (Märchen aus 1001 Nacht) 12 cilt halinde Fransızcaya çevirerek masal dünyasında yeni kapılar açar (Web: <http://www.planet-wissen.de/kultur/medienliteratur/maerchen.docx> adresinden 4 Ekim 2014'de alınmıştır).

18. yüzyıla gelindiğinde, masal Fransa'dan Almanya'ya hızlı bir şekilde yayılır ve özellikle de peri masallarından ilham alan sanat masallarının yaratılmasında büyük bir artış yaşanır.

Bu döneme hakim olan “Aydınlanma Çağı”, dönemin edebiyatında da etkisini gösterir. Mucizelere ve fantastik öğelere duyulan ihtiyacın karşılanmasına yönelik bir araç olarak işlev gören edebiyatta, bu bağlamda peri masallarının yanısıra Galland’ın 1001 Gece Masalları’nın çevirisinin de etkisiyle doğu kültürüne özgü masallar ortaya çıkar. Hem şüpheci hem alaycı hem de oyuncu bir mantığa dair unsurlarla da süslenen bu masallar, dönemin yazarlarına ilham kaynağı olur. Wieland, kaleme aldığı masallarda ve peri hikayelerinde bu unsurların birkaçından yararlanır (Örneğin; Rosalva’lı Don Sylvio’nın Macerası) (Lüthi, 2004).

18. yüzyılın sonlarına doğru ise Almanya’da özellikle Fransız ekolünün etkisi altında halk masallarına büyük bir önem verilmeye başlanır. Ve bu dönemde romantik akımının temsilcilerinin dünyanın çeşitli yerlerinden masallar toplama çabaları göze çarpar (Lange, 2004). Ancak bütün bu çabalara rağmen romantik akımının etkisiyle giderek artan bir şekilde kabul gören milliyetçilik duyguları, Alman yazarlarının da bu hissiyatla öncelikle kendi uluslarının masallarına yönelik araştırma yapmalarına neden olur.

Bu amaçla çalışmalar yapan ve Alman halk masallarının yayılmasını sağlayan önemli masal toplayıcıları; Johannes Praetorius (1630-1680) ve Johann Carl August Musäus (1735-1787)’ dur. Musäus’un “Almanların Halk Masalları” (Volksmärchen der Deutschen) adlı eseri, Grimm Kardeşler’in ve de Ludwig Bechstein’nin masal derlemelerinin öncüsü olarak değerlendirilir (Web: <http://www.buecher-wiki.de/index.php/BuecherWiki/Maerchen.docx> adresinden 10 Aralık 2014’de alınmıştır).

19. yüzyılın başında, önce Alman edebiyatında sonra da diğer ülkelere yayılarak bütün Avrupa edebiyatında örnek teşkil eden bir eser yaratan ve masal türüne ilişkin önemli çalışmalar yapıp bu alanda öncü rol oynayan iki kişiden mutlaka bahsedilmesi gerekir: Jacob ve Wilhelm Grimm (1785 – 1863 / 1786 - 1859).

Grimm Kardeşler, Marburg’taki öğrencilik yıllarında “Volkspoesie” yani halk edebiyatı ile ilgilenmeye başlarlar ve onların o yıllardaki bu uğraşları ilerleyen yıllarda masal üzerinde araştırmalar yapmalarının ilk adımı olur (Web: <http://www.deutsche-maerchenstrasse.com/demaerchen-sagen-and-legendendie-kinder-und-hausmaerchen-und-ihre-quellen-2.docx> adresinden 4 Ekim 2014’de alınmıştır). Jacob ve Wilhelm Grimm, romantik akımının önemli temsilcileri olan Clemens Brentano ve Achim von Arnim’in edebi faaliyetlerinden ciddi bir şekilde etkilenir. Orta çağdan sözlü aktarım geleneği ile o yıllara kadar ulaşmış masalların peşine düşen Grimm Kardeşler, araştırmalarında özellikle masalların kökenine yoğunlaşırlar ve bu alanda elde ettikleri verileri

“Deutsche Sagen” (Alman Efsaneleri) (1816 / 1. Cilt) adlı eserlerinin önsöz kısmında dile getirerek, masal ve destan arasında belirgin bir farklılığın bulunduğunu belirtirler: Masal daha edebidir; efsane ise daha tarihseldir (Grimm, 1999: Akt. Lange, 2004).

1812 (Cilt 1) - 1815 (Cilt 2) yıllarında Grimm Kardeşler, “Kinder- und Hausmärchen” (Çocuk ve Ev Masalları) adlı masal derlemesini yayınladılar. Eserin kaynağını Grimm kardeşlerin şehirden şehire, kasabadan kasabaya dolaşarak masal anlatıcılarını (en önemlileri; her ikisi de soylu bir Fransız ailenin üyesi olan Marie Hassenpflug ve Dorothea Viehmann) dinleyerek not aldıkları masallar ile o zamana kadar araştırılıp kayda geçirilen Alman halk masalları oluşturur. Grimm Kardeşler’in masal araştırması ve derlemesi alanına getirdikleri en büyük ve önemli yenilik, ilk kez sistematik bir şekilde ve bilimsel ilkeler doğrultusunda çalışarak masalları kategorize etmeleridir (Web: <http://www.deutsche-maerchenstrasse.com/demaerchen-sagen--and-legendenkinder-und-hausmaerchen.docx> adresinden 4 Ekim 2014’de alınmıştır).

Grimm Kardeşler’in bu ünlü derlemesi, birçok yazara ilham kaynağı olur. 1845 yılında Ludwig Bechstein, “Alman Masal Kitabı”nı (Deutschen Märchenbuch) yayınladılar. Yine 19. yüzyılda özellikle sanat masalında önemli çalışmalar yapan Wilhelm Hauff (1802-1827) ve Danimarkalı Hans Christian Andersen (1805-1875) bu türde başarılı eserler yayınladılar.

Avrupa genelinde başarılı olan diğer ünlü masal toplamaları şunlardır: Rus yazar Aleksander Afanasjew’in (1826-1871) “Rus Halk Masalları” (Russische Volksmärchen), Norveçli yazarlar Peter Christian Asbjørnsen (1812-1885) ve Jørgen Engebretsen Moe (1813-1882)’nin Norveç halk masallarından oluşan derlemeleri önemli eserlerdir (Web: <http://www.buecher-wiki.de/index.php/BuecherWiki/Maerchen.docx> adresinden 10 Aralık 2014’de alınmıştır).

Bütün bu masal derlemeleri sonucunda, masal türü hem dünya edebiyatının hem de kültürünün önemli bir parçası haline gelir ve 20.yüzyılda bu alanda çeşitli araştırmalar yapan önemli bilim insanları ortaya çıkar. Araştırma alanı özellikle Grimm masalları olan profesör Heinz Rölleke, Rus halk masallarını morfolojik açıdan inceleyen halk bilimci Vladimir Propp ve Avrupa masalları konusunda eserler yayınlayan İsviçreli edebiyat bilimci ve masal araştırmacısı Max Lüthi bunların başlıcalarıdır.

2.2. MASALIN TANIMI

“Bir varmış, bir yokmuş...”

İnsanları uzun yıllar boyunca bu cümlenin yarattığı sihrin peşinden sürükleyen masala dair, çok farklı biçimde ve türde açıklamalar mevcuttur. Geçmişten günümüze zaman içerisinde oluşan farklı çeşitleri ile hem içerik bakımından hem de üslup bakımından giderek zenginleşen masal türünü öncelikle etimoloji bilimi açısından incelemek gerekir.

Türkçe’de günümüzde kullanılan masal kelimesi, köken olarak Arapça “mesel” sözcüğünden gelir. Mesel ibret alınacak, örnek teşkil edecek kısa anlatı olarak tanımlanır (Web: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Masal> adresinden 11 Şubat 2014’de alınmıştır). İngilizce’de “Tale ya da Fairytale”, Fransızca’da “Conte” kelimeleri ile adlandırılan masal, Almanca’da ise “Märchen” kelimesi ile literatürde yer edinmiştir. Bu çalışmanın esas konusunu Alman masalları oluşturacağı için bu noktada “Märchen” kelimesinin biraz daha kökenine inmek yararlı olacaktır.

“Märchen” kelimesi, günümüzdeki bu formuna gelmeden önce “Märlein” ya da “Maerlîn” (ortaçağda Alman edebiyatına hakim olan orta yüksek Almanca’da ifade edilen şekli) olarak kullanılmış ve eski yüksek Almanca’daki “mârî” ve orta yüksek Almanca’daki “maere” kelimelerinin zaman içerisinde birleşmesinden doğan “Mär” kökünden türemiştir (Lüthi, 2004).

Dünya’da var olan hemen hemen her dilde, her kültürde kendine özgü kalıcı bir yer edinmiş olan masallar, sözlü anlatım geleneğinin ürünleri olup her şeyden önce halk edebiyatı başlığı altında değerlendirilen anlatılardır (Lanwermeyer, Schmitz ve Voerner, 2008).

Var olduğu toplumun kısmen gelenek görenekleriyle kısmen de yaşadıklarıyla şekillenen masallar kimi zaman geçmişten günümüze ulaşan bir haber; kimi zaman insanlarla, olaylarla veya hayatın kendisiyle ilgili biraz gerçekdışılık da eklenerek kaleme alınmış bir rapor görevini görür. Kimi zaman ise sadece dilden dile, ağızdan ağıza dolaşan bir söylentiye ifade ederler. Ancak en önemlisi masallar eğlendiren, eğlendirirken de bir yandan evrensel olarak kabul görmüş etik değerleri aşılaman, akla ve ruha hitap eden edebi değeri olan öykülerdir.

Yukarıdaki paragrafta dile getirilen tanımlamalarda olduğu gibi, masallar farklı bakış açılarına göre farklı anlamlar ifade edebilirler. Genel anlamda ve basit bir şekilde

“kısa bir anlatı” olarak tanımlanan masal, bilimsel olarak ele alındığında “özel bir anlatı türü / edebi tür” şeklinde tanımlanır (Lüthi, 2004). Bu tanım kapsamında daha geniş ifade edilecek olursa masallar; doğüstü olayların meydana geldiği ve bu olaylarda yer alan kahramanların / karakterlerin de yine doğüstü güçlere sahip olduğu, yer ve zaman tanımı belirsiz olan ve çoğunlukla gerçekle ilgisi olmayan uydurulmuş kısa hikayelerdir. Stith Thompson’ın masala dair ifade ettiği görüşleri, az önce dile getirilen masal tanımına oldukça yakındır:

“A Märchen is a tale of some length involving a succession of motifs or episodes. It moves in an unreal world without definite locality or definite characters and is filled with the marvelous. In this never-never land humble heroes kill adversaries, succeed to kingdoms, and marry princesses...” (Thompson, 1977: Akt. Lüthi, 2004, s. 3).

“Masal çeşitli uzunlukta konular veya bölümler içeren bir öyküdür. Gerçek olmayan / gerçek dışı bir dünyada belirli bir yer veya belirli karakterler olmaksızın gerçekleşir ve mucizevilikle / olağanüstülikle doludur. Bu masal ülkesinde kahramanlar canavarları öldürür, krallıklar kurarlar ve prenseslerle evlenirler.”

Kurt Ranke’nin masal tanımı da, Thompson’ın masal tanımına benzerlik göstermekle birlikte aynı düşüncenin farklı bir ifadesi olarak kabul edilebilir:

“Eine von den Bedingungen der Wirklichkeitswelt mit ihren Kategorien Zeit, Raum und Kausalität unabhängige Erzählung wunderbaren Inhaltes, die keinen Anspruch auf Glaubwürdigkeit hat” (Ranke, 1958: Akt. Lüthi, 2004, s. 4).

“Gerçeklik dünyasının zaman, mekan ve nedensellik ile bezenmiş koşullarından bağımsız olan, inandırıcılığa dair hiçbir talepte bulunmayan mucizevi içeriğe sahip bir anlatı.”

Masalın tanımı yapılırken her ne kadar onun gerçek hayatla veya günümüz gerçekliği ile genellikle herhangi bir ilişkisinin olmadığı ve her şeyin gerçek olmadığı bir dünyada söz konusu olduğu vurgusu yapılmasına karşın aslında masal, dünya üzerinde var olmuş ya da var olan gerçekleri az veya çok kendi içerisinde barındıran ve bu gerçekleri kendine özgü özel bir dil kullanıp çoğunlukla üstü örtülü ifadelerden yararlanarak ele alıp işleyen bir anlatı türüdür. Bu noktada, Linde Knoch’un “Märchen-Praxisbuch” (Masal – Uygulama Kitabı) adlı eserinde yer verdiği ve gerçek ile masalın yolda karşılaşması ile aralarında geçen konuşmanın konu edildiği ‘Sich ein wenig bekleiden’ başlıklı masalda yer alan aşağıda verilen şu ifadeler var olan gerçeğin kılık değiştirmiş, süslenmiş püslenmiş diğer bir deyişle olduğundan farklı görünen halinin aslında masalın özünde yer aldığı fikrini destekler niteliktedir:

“Siehe, ich will dir das Geheimnis der Menschen enthüllen: Sie lieben es, dass jeder geschmückt ist und sich ein wenig bekleidet. Ich werde dir solche Kleider borgen, mit denen ich angezogen bin, und du wirst sehen, dass die Leute auch dich lieben werden.”

“Die Wahrheit befolgte diesen Rat und schmückte sich mit den Kleidern des Märchens. Seit damals gehen Wahrheit und Märchen zusammen, und beide sind bei den Menschen beliebt”(Knoch, 2007, s. 19).

“Bak, sana insanların sırrını söyleyeyim: Onlar, süslenmiş ve birazcık da olsa

kılığını kıyafetini değiştirmiş olan her şeyi severler. Sana, benim de giydiğim böyle kıyafetler ödünç vereceğim ve insanların seni de seveceklerini görecek sin.”

“Gerçek, bu tavsiyeyi izledi ve masalın kıyafetleri ile süslendi. O zamandan beri, gerçek ve masal beraber gezerler ve her ikisi de insanlar tarafından sevilir.”

Buraya kadar yapılan tanımlamalar ve çeşitli yazarlara ait değinilen ifadelerden anlaşılacağı gibi, masalları tek bir boyutla ele alıp tek bir tanımla açıklamaya çalışmak mümkün değildir. Bütün bu tanımlardan yola çıkarak masalın ne olduğu konusuna ilişkin şu cümle ile son nokta koyulabilir: Masallar gerçek ve hayalin birbiri ile harmanlandığı, olağanüstü tabir edilen karakterlerin mucizelerle dolu binbir türlü maceralar yaşadığı, en basit ya da sıradan gözük en nesnelere, durumların bile sıradışıktan payını aldığı, başından sonuna fantastik unsurlarla bezeli bir dünya yaratan ilgi çekici, eğlendirici ve eğitici niteliklere sahip düz yazı formunda kısa edebi anlatılardır.

2.3. MASAL ÇEşitLERİ

2.3.1. Uluslararası Masal Kataloğu

Dünya üzerinde var olan tüm ulusların kültürlerinde karşımıza çıkan masalların oluşum evresinden bugünkü haline gelene kadar geçen zamanda, nesilden nesile aktarımında çoğunlukla sözlü anlatımın önemli bir rol üstlendiği bilinen bir gerçektir. Yazılı edebiyatın başlangıcından itibaren de bir edebi tür haline gelme eğilimi gösteren masallar, ne var ki çok uzun bir süre bilimsel olarak ele alınıp çeşitlerine veya konularına göre sınıflandırılmamıştır. Her kültürün kendine özgü unsurlarla bezeli çok sayıda ve çeşitlilikle masallara sahip olması, bu edebi türe ilişkin uluslararası alanda kabul görece k ve bütünlük teşkil edecek bilimsel bir çalışmanın yapılmasını geciktirmiştir.

Bu konu ile ilgili çalışan araştırmacılar, masalları öncelikle yapılarına göre gruplandırarak ileri aşamada onları metodik açıdan incelemenin daha kolay olacağına inanmışlar ve bu amaçla ilk iş olarak masal diye adlandırılan her anlatımın gerçekten de bu edebi türe ait olup olmadığını belirlemeye yarayacak bir “tipler sistemi”

geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu yöntem ile “tip ve tür” terimleri arasında belirgin bir ayırım yapılmaya çalışılarak masalları kendi aralarında gruplandırmanın da ilk adımını atmışlardır. Wilhelm Solms’un “Tip ve Tür soyut kavramlardır ve masalların her birini daha doğru bir şekilde tanımlamak ve birbirleri ile karşılaştırabilmek için yardımcı yapılar olarak kullanılırlar” (Solms, 1999: Akt. Tokponto, 2012) ifadeleri, masalları sınıflandırmada bu iki temel kavramın önemini ve işleyişini destekler niteliktedir.

Yirminci yüzyılın başlarında masalları sınıflandırma çalışmaları başlamıştır. Bu alanda ilk önemli çalışmayı Finli masal araştırmacısı Antti Aarne, 1910 yılında yayınladığı yol gösterici bir niteliğe sahip ünlü eseri “Verzeichnis der Märchentypen” (Masal Tiplerinin Listesi) ile yapmıştır. Antti Aarne masalları; hayvan masalları (1-299), asıl halk masalları (300-1199) ve fıkralar (1200-1999) olmak üzere üç ana başlık altında toplamıştır. (Çıblak, 2005). Aarne’nin bu çalışmasında uyguladığı geneli kapsayan tip sistemi, Stith Thompson tarafından ilk olarak 1927 yılında geliştirilmiş ve Aarne’nin masalları çeşitlerine ayırdığı üç temel gruba, zincirlemeli masallar (2000-2399) ve sınıflamaya girmeyen masallar (2400-2499) olmak üzere iki ana grup daha eklemiştir. Sonrasında 1961 yılında yayınladığı “The Types of the Folktale. A classification and bibliography” (Masalın Tipleri. Sınıflandırma ve Bibliyografya) adlı eserinde Aarne’nin sistemini çok daha geniş kapsamlı bir şekilde irdeleyerek geliştirip, genel geçer kabul edilebilecek bir sınıflandırmanın oluşmasını sağlamıştır (Web: <http://de.wikipedia.org/wiki/Aarne-Thompson-Index.docx> adresinden 4 Ocak 2015’de alınmıştır). Günümüzde “Aarne-Thompson-Index (AaTh)” olarak bilinen bu sınıflandırma, büyük derecede kabul görmüş ve “Uluslararası Masal Kataloğu” nda yer almıştır. Uluslararası Masal Kataloğu’nda yer alan sınıflandırmaya göre masallar şu çeşitlere ayrılmaktadır:

- a) Hayvan masalları: Vahşi hayvanlar, vahşi olup evcilleşebilen hayvanlar, ormanda yaşayan hayvanlar, ev hayvanları, kuşlar, balıklar ve diğer hayvanların söz konusu olduğu masallar.
- b) Asıl masallar (Olağanüstü masallar ve Gerçekçi masallar): Peri masalları, legend tarzındaki masallar, hikaye tarzındaki masallar ve şeytan masalları.
- c) Fıkralar: Karı-koca fıkraları ve budala fıkraları (Arıcı, 2004).

2.3.2. Alman Masalları

Alman masallarının sınıflandırılmasında ve buna bağlı olarak aralarında belirli çeşitlere ayrılmasında, Grimm Kardeşler'in payı büyüktür. "Kinder- und Hausmärchen" isimli eserlerinde özenle bir araya getirdikleri masallar ile masal türünün halk edebiyatına ait diğer edebi türlerden belirli bakımlardan farklılığını ortaya koymuşlar ve masallar arasında hem konu hem de karakter açısından belirgin bir sınıflandırmaya gitmişlerdir. Grimm masalları, içerdikleri motifler / karakterler ve işledikleri konular bakımından incelendiğinde temel olarak şu üç çeşide ayrıldıkları saptanmıştır:

- a) Sihir / büyü masalları
- b) Fıkıkravari anlatılar (hayvan masalları ve komik – güldürücü öğelerin ön planda olduğu masallar)
- c) Öğretici / eğitici anlatılar (Tokponto, 2012).

2.3.3. Halk Masalı

Ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa anlatılarak çıkış kaynağını "sözlü bir şekilde aktarılan ürün / anlatı" ifadesinin oluşturduğu masal, bugün var olan anlamdaki masal edebi türüne dönüşmesini halk masalına borçludur.

Ne zaman veya nerede, kimin tarafından oluşturulduğu veya anlatıldığı belli olmayan anonim masallar "halk masalı" olarak tanımlanır. Jacob ve Wilhelm Grimm kardeşlerin "Kinder und Hausmärchen" adlı, masal seçkilerinden oluşan ünlü eserinde geçen "halk masalının hem üretme hem de aktarma görevini yerine getirdiği" ifadesi, bu edebi türün tam bir halk ürünü olduğunu belirtir (Lanwermeyer, Schmitz ve Voerner, 2008). Yine bir başka ifadeye göre halk masalının tanımı şöyledir:

"Das Volksmärchen ist ein von Mund zu Mund weitergegebenes Werk der epischen Dichtung, vornehmlich der Prosadichtung, verschiedenen Charakters (Zauber-, Abenteuer-, Alltagsmärchen), dessen Ziel die Darstellung eines erfundenen Inhalts ist (Lüthi, 2004, s. 4)."

"Halk masalı, çeşitli sanatsal ifadelerle örülü (sihir-, macera-, gündelik yaşam) ve amacı hayal gücü ile oluşturulmuş bir içeriğin / konunun sunumu olan, epik edebiyatına özellikle de nesir edebiyatına ait ağızdan ağıza aktarılan bir eserdir."

2.3.4. Sanat Masalı

Sözlü olarak aktarılan halk masalına karşılık, belli bir yazar tarafından oluşturulan ve biçimlendirilen masallara “sanat masalları” denir (Web: <http://www.duden.derechtschreibungKunstmaerchen.docx> adresinden 6 Ocak 2015’de alınmıştır).

Daha kapsamlı ve açıklayıcı bir ifade ile sanat masalları, halk masallarında bulunan motiflerin / konuların veyahut karakterlerin bir yazar tarafından ele alınıp, kişisel yorum ve yaratıcılık katılarak yeniden kaleme alınması ile oluşturulan masallar olarak tanımlanır.

Sanat masalı, temelde özünü halk masalından almakla beraber yazıldığı dönemde mevcut ve popüler olan edebi eğilimlerden etkilenmesi ile ön plana çıkar. Öyle ki sanat masallarının en önemli özelliği; masalı kaleme alan yazarın yaşadığı dönemde var olan edebi ve felsefi düşünce akımlarının etkisinin masalın hem içeriğine hem de üslubuna yansımadır (Knoch, 2007). Aşağıda verilen ifadeler de, sanat masalının bu özelliğini doğrular niteliktedir:

“Kunstmärchen ist im Ggs. zum Volksmärchen, das durch mündliche Überlieferung verändert werden kann, in Stil und Haltung das künstlerische Werk eines Dichters in seiner endgültigen Gestalt; es ist auch, im Ggs. zum Volksmärchen, den lit. Strömungen unterworfen” (Braak ve Neubauer, 1990, s. 218).

“Sözlü gelenek yoluyla değiştirilebilen halk masalına karşılık, sanat masalı üslup ve duruş / tutum bakımından bir yazarın nihai biçimini verdiği sanat eseridir; ve de, halk masalına karşılık edebi akımlara tabidir.”

Sanat masalının ilk örneklerine İtalyan yazar Straparola’nın “Die ergötzlichen Nächten” eserinde rastlanılsa da, bu edebi tür Romantik akımının egemen olduğu dönemde birçok yazar tarafından ele alınıp yeni eserler yaratılmış ve bu sayede kısa sürede yaygınlaşmıştır. Sanat masalının popülerlik kazanmasında rol oynayan Romantik dönem yazarlarından başlıcaları Ludwig Tieck, Novalis, E.T.A. Hoffmann, Adelbert von Chamisso ve Clemens Brentano’dur. Yine özellikle Alman edebiyatında Restorasyon döneminde, sanat masalı türünde Wilhelm Hauff ve Eduard Mörike zengin içerikli eserler vererek bu türün diğer edebi türler arasında kendine sağlam bir yer edinmesini sağlamışlardır.

Sanat masalının diğer iki önemli temsilcisi, Danimarka’da Hans Christian Andersen ve İngiltere’de Oscar Wilde’dır (Web:

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kunstmaschinen> adresinden 6 Ocak 2015'de alınmıştır).

2.3.5. Sanat ve Halk Masalı Arasındaki Farklar

Tablo 1: Sanat ve Halk Masalının Karşılaştırılması

Sanat Masalı	Halk Masalı
Belirli / Bilinen bir yazar tarafından kaleme alınır.	Anonimdir.
Metin hem içerik hem de üslup açısından yalnızca bir kez kurgulanır.	Sözlü olarak aktarılır; bu yüzden çok sayıda varyasyona sahiptir.
Gerçek dünya ve fantastik dünya arasındaki sınırlar işlenir / konulaştırılır.	Gerçek ve fantastik olana dair bilinçli bir ayırım söz konusu değildir.
Ana karakter, olay örgüsü içerisinde gittikçe artan bir şekilde önem kazanır.	Karakterler arasında belirgin bir fark olmamakla birlikte çoğunlukla iyi olanlar – kötü olanlar şeklinde bir sınıflandırma söz konusudur.
Yazarın kendi düşünsel etkinliği önemli rol oynar: Sanatsal açıdan sahip olduğu yaratıcılık yeteneği, eserin edebi olarak şekillenmesinde belirleyicidir. Buna paralel olarak, esere yazarın kendine has edebi üslubu yansır.	Ortaklaşa oluşmuş bir üründür / halkın ürünüdür.
Her zaman mutlu bir sonla bitmez.	Genellikle mutlu bir sonla biter.
Karakterlerin karmaşık bir iç dünyaları vardır.	Karakterlerin anlaşılması güç veya zor değildir.
Mucizevi olanın gerçeklikle engellenmesi söz konusudur.	Mucizevi olan, gerçeklikten daha üst konumdadır / daha ön plandadır.

2.4. MASALIN YAPISI

Evrensel anlamda her şeyden önce bir halk edebiyatı ürünü olarak değerlendirilen masal, Alman edebiyatında “Epik” edebi türünün ve onun da bir alt kolu olan “Kurzepik” edebi türünün önemli bir üyesidir.

Görünür olanla görünmezi, gerçeklikle gerçek dışılığı bir araya getiren ve somut olanı soyut ya da soyut olanı somut yapan, sıradan gözüken nesnelere veya kişileri bir anda doğaüstü özelliklerle donatan, sihri ve mucizeyi bir arada kullanarak fantastik bir atmosfer yaratan ve bütün bunları anlatana / okuyana veya dinleyene sanki birer gerçekmiş gibi yaşatan masal, kendine özgü bir yapıya sahiptir.

Hemen hemen her bir masal, aynı yapısal özellikleri gösterir ve aynı motiflere yer verir. Anlatımda da benzer sembollerden yararlanırlar. Ve ele aldıkları konuları nasıl ya da ne şekilde ifade ettikleri ile diğer edebi türlerden ayrılırlar. Dolayısıyla masallar, işledikleri konulardan ziyade öncelikle sahip oldukları üslup özellikleri ile ön plana çıkarlar: Masalın gizemi kullandığı motiflere değil, aksine bu motifleri nasıl kullandığına dayanır. Bu demektir ki, masalın gizemi onun şekli yani biçimsel özelliklerindedir (Lüthi, 2005). Masala egemen olan sürprizlerle dolu bir anlatımın yaratılması ve böylelikle ilgi ve merak uyandırılması, masalın kendine has dilsel yapılarının kullanımı ile ilişkilidir.

2.4.1. Masalın Üsluba Özgü Karakteristik Unsurları

2.4.1.1. Olayların Ele Alınış Biçimi

Alman masallarının da dahil olduğu Avrupa halk masalında olaylar, genel olarak üç bölümden oluşan bir yapıda gelişme gösterir:

Başlangıç bölümünde, masala konu edilecek esas olaya ilişkin kısa bir giriş yapılır. Olaya giriş yapılırken, belli bir çıkış noktasından hareket edilir. Eksiklik / yoksunluk durumu, kıtlık / darlık gibi durumların yarattığı zor koşullardan kaçış, bir görevi yerine getirme isteği veya bir başkası tarafından kahramana verilen görevin

yerine getirilmesi ya da sadece macera yaşama, yeni yerler görme gibi herhangi bir istek içerisinde bulunma, birçok masalın giriş bölümünde rastlanılabilecek temel çıkış noktası konularıdır. Bu bölümde amaç, orta bölüme geçmeden önce gerekli olan merakı uyandırmak ve heyecanlı bir beklenti yaratmaktır.

Orta bölüm, esas olayın tüm ayrıntılarıyla birlikte gelişme gösterdiği bölümdür. Bu bölüm, genellikle şu şekilde gerçekleşir: Ana karakter, giriş bölümünde kendisinin seçtiği ya da kendisine verilen görevin peşinden gider, çıktığı yolda birçok zorlukla, engellerle karşılaşır. Bunların üstesinden gelmeye çalışır, bu amaçla çeşitli mücadelelere girişir. Bu mücadeleler aracılığıyla, ana karakterin yani masalın kahramanının denenmesi / sınanması durumu devreye girer. Masalda var olan anlatım şemasının genel kuralına göre, kahraman hedefine ulaşım istediğini elde etmek için öncelikle önüne çıkan engelleri başarıyla aşım kendisini kanıtlamak zorundadır. Bu noktada, masal kahramanına yardımcı olmak için genellikle birdenbire yeni karakterler ve çeşitli sihirli nesnelere ortaya çıkar.

Sonuç bölümü, masala konu edilen olayın bir sonuca vardığı bölümdür. Çoğunlukla da, masal iyi ve mutlu bir sonla biter. Masal kahramanı, yaşamış olduğu zorlukların ve girişmiş olduğu binbir türlü mücadelenin meyvesini sonuç bölümünde toplar; o artık kendisini kanıtlamış ve hakkı olan zaferi elde etmiştir yani başarıya ulaşmıştır.

Masalın üç bölümden oluşan yapısı içerisinde genel anlamda işleyiş özetle şu şekildedir: Giriş bölümünde öncelikle ulaşılmak istenen bir amaç yada gerçekleştirilmek istenen bir dilek belirlenir. Bu doğrultuda, orta bölümde bir sürü güç durumla karşılaşılır ve bunları aşım için çeşitli mücadelelere girişilir. Sonuç bölümünde ise, olay ya da olaylar çoğunlukla masal kahramanının lehine olacak şekilde bir çözüme ulaşır.

2.4.1.2. Karakterlerin ve Nesnelere Ele Alınış Biçimi

Masallarda çok sayıda karaktere yer verilir. Bunların hepsi üstlendikleri roller ya da sadece dış görünüşleri bakımından farklılık göstermekle birlikte, esas önemli olan karakterler masalın başlangıcından sonuna kadar görevi devam eden ve olayı bir nevi aktarma rolünü üstlenen kadın veya erkek kahramanlardır. Masal kahramanları kadar

önemli olan bir diğer karakter ise genellikle kötüyü temsil eden düşmanlar yani masal kahramanının rakipleridir. Masaldaki esas olay, bu iki temel karakter üzerinden gelişir ve sonlanır.

Kahramana ve onun rakibine ek olarak masala özgü birçok karakter ortaya çıkar. Bunlar, genellikle yan roller üstlenirler ve masala gizemli bir hava katarlar. Masalda en çok rastlanılan tipik karakterler arasında şunlar sayılabilir: Kahramana görev veren bir insan ya da doğüstü bir canlı, çıktığı yolda karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesi için kahramana yardımcı olan kişiler ya da doğüstü canlılar, zıt figürler (kahramanın aksine başarısız olan erkek veya kız kardeşler, kahramanı kıskananlar, onun kötülüğünü isteyenler ya da bir ülkedeki zalim, kötü kalpli krallar / imparatorlar vb.) ve erkek veya kadın kahraman tarafından kötünün elinden kurtarılan, bulunduğu esaretten özgürlüğe kavuşturulan ya da lanetlenip içine düşmüş olduğu büyüün etkisinden normale döndürülen ve bu şekilde elde edilen / kazanılan kişiler (gelin, damat, vb.). Bütün bu sayılan karakterler, kahramanla ilişkili olarak ortaya çıkar ve çoğunlukla görevleri bittikten sonra masal içerisinde kendilerine bir daha değinilmez. Ve masal karakterlerinin çoğuna herhangi bir isim de verilmez. Diğer bir ifadeyle belli bir özel isimle nitelendirilmezler, onlar sadece herhangi bir kraliçe, kral, üvey anne, kız kardeş, asker ya da bir çiftçinin oğludur.

Masalarda yer alan karakterler genel anlamda iki grupta toplanır: Dünyevi olanlar ve dünyevi olmayanlar. Kadın veya erkek kahramanlar, onların anne-babaları, kardeşleri, arkadaşları ve masalın sonunda kurtarılan kadın veya erkek karakterler dünyevi olan grupta toplanırken; kötü, zalim olarak tanıtılan kahramanın düşmanları, karşısına çıkan çeşitli doğüstü canlılar (ejderha, canavar, dev vb.) ile kahramana yardımcı olan karakterler (bilge cüce, yaşlı kadın büyücü, iyi kalpli peri vb.) dünyevi olmayan grubuna dahildir.

Masalarda yer alan nesnelere ele alındığında, tıpkı karakterlerde olduğu gibi büyük bir dünya ile karşılaşılır. İrili ufaklı binbir türlü nesne, eşya ya da araç - gereç olarak karakterlerin hizmetine sunulur: Masalar, sandalyeler, aynalar, taraklar, elbiseler, takılar, kılıçlar, kutular ve daha bir sürü gerçek dünyaya özgü nesne masalarda yerini alır. Ancak bunların içerisinde en önemli olarak nitelendirilebilecek ve okurun ya da dinleyicinin aklında kolayca kalabilecek olanlar, birçok masalda rastlanılan ve sahip olduğu "sihirli" özellikleri ile kahramana yardımcı olan ve dahası olayın seyrini de değiştirebilen olağanüstü diye tabir edilen nesnelere aittir. Bu nesnelere, masaldaki esas olayı çözüme götürdüğü için kilit bir rol oynarlar ve birdenbire kendiliğinden

kahramanın karşısına çıktıkları gibi bazen de diğer karakterler tarafından kahramana sunulurlar. Kahramanın dileklerinin bir bir gerçek olmasını sağlayan sihirli bir değnek, düşmanını yenecek gücü kahramana bahşeden altından, gümüşten kılıçlar ya da dış görünümünü tamamen değiştiren ve böylece düşmanını şaşırtıp yenmesine olanak tanıyan çeşitli hayvanlara ait tüyler masalarda rastlanılan sihirli nesnelere verilebilecek örneklerin sadece birkaçıdır.

Nesneler haricinde bitkiler (çeşit çeşit çiçekler, meyveler ve ağaçlar), altın, gümüş, bakır gibi çeşitli madenler, güneş, ay ve yıldız gibi gök cisimleri de masalarda sık sık kullanılan öğelerdir.

2.4.1.3. Anlatımın Sunuluş Biçimi – Masal Dili

Avrupa masalı, karakterler ve masalı oluşturan diğer yan unsurlardan ziyade olay örgüsüne ve olay örgüsünün kurgulanarak aktarılmasına daha çok önem verir. Bu nedenle olaya ilişkin her bir detay mutlaka anlatıma yansıtılırken, karakterlere ve nesnelere genellikle hızlıca değinilip geçilir. Buna bağlı olarak; karakterler ne özel bir isimle adlandırılır ne de ait oldukları, yaşadıkları dünya ile sahip oldukları iç dünyalarına dair herhangi bir ayrıntıya ya da tasvire yer verilmez. Masaldaki olaya ya da olaylara yönelik bu kesin odaklanma hali üsluba kararlılık, duruluk ve açıklık olarak yansır (Lüthi, 2004).

Anlatımda yazı dilinden ziyade özellikle konuşma dili tercih edilir. Cümle yapısı olarak, virgülle birbirinden ayrılan ancak bütünlük dahilinde birbirleri ile bağlantılı olan yan yana dizili / sıralı cümleler kullanılır. Birçok masalın başlangıç ve sonuç bölümünde kalıplaşmış ifadeler yer verilir (Başlangıç bölümü: “Es war einmal, es war keinmal”, Sonuç bölümü: “Die lebten nun glücklich, wir aber hier noch glücklicher” veya “...und wenn sie nicht gestorben sind, so leben sie heute noch”). Anlatımın bazı yerlerinde olay ya da diyalog tekrarlamaları yapılır, bu şekilde hem olayın eğlendirici bir şekilde sunulması ve akılda kalıcı olması hem de masalın biraz daha uzun sürmesi amaçlanır (Braak ve Neubauer, 1990).

Masalın sunum biçiminde ağırlıklı yararlanan iki diğer önemli unsur, kutupluluk ve aşırılıktır. Karakterlerin keskin ve net çizgilerle birbirinden ayrılması ve kesin bir biçimde “iyi olanlar” ve “kötü olanlar” şeklinde bir ayrıma uğraması,

kutupluluk özelliği kapsamında değerlendirilebilir. Kralların çok zengin, kahramanın ailesinin çok yoksul olması, güzel prensesin fersahlarca uzaklıkta bulunan başka bir ülkeye kaçırılması ya da iyilerin en güzel şekilde ödüllendirilmesinin yanında kötülerin olabilecek en ağır, en zalim şekilde cezalandırılması, prensesin mükemmel derecede güzel, cadının ise son derecede çirkin olması vb., masalarda her durumun ve karakterlere özgü her özelliğin en aşırısının, en uç olanının tercih edilmesine birer örnek olarak verilebilir. Ve aşırılığın en belirgin sembolü, aslında masalarda devamlı yaşanan mucizenin kendisidir.

2.4.1.3.1. Masalda Sembolizm

Sembolizm yani simgecilik, edebi eserler de dahil olmak üzere farklı daldaki birçok sanat eserinde anlatılmak ya da karşı tarafa aktarılmak isteneni farklı bir biçimde ifade etmeye yarayan üsluba özgü bir araç olarak nitelendirilebilecek bir sanat ve edebiyat akımıdır.

Genel anlamda sembol, soyut bir şeyin işareti olarak kullanılan çizim veya nesne olarak tanımlanır (Ülkü, 2006). Sembollerle anlatım ile masalarda sıklıkla karşılaşılır, masal sahip olduğu gizemli dünyayı yaratırken ve okura veya dinleyiciye aktarmak istediği mesajları anlattığı konunun içine gizlice yerleştirirken özellikle sembollerden yararlanır. Bu nedenle, bir masalın ne anlatmak istediğini tam olarak anlayabilmek için öncelikle masalın sembollerle dolu olan dilini doğru algılayabilmek gerekir.

Semboller çok yönlüdür ve birden fazla anlam ifade edebilirler. Masallar içerisinde de oldukça basit, sıradan gözüken nesnelere ya da görüldüğünden başka herhangi bir anlam ifade etmediği düşünülen karakterler bile aslında çok farklı işlevler yüklenip, farklı anlamlar aktarıyor olabilirler. Dolayısıyla masalarda geçen bazı temel semboller ve onların anlamlarını bilmek, masalı bir bütün olarak doğru anlayabilmek açısından işe yarayabilir. Bu konuya ilişkin olarak, aşağıda bazı önemli semboller anlamları ile birlikte örnek olarak verilmektedir:

Ev: Çeşitli düzeydeki, farklı kişilerin bir araya toplandığı yer.

Bodrum / Kiler: Farklı duygu durumlarının temsil edildiği yer. – O, ben ve üst benlik.

Kuyular / Pis, küçük odalar: Ölümün veya gecenin / karanlığın temsil edilmesi; ayrıca kişinin kendi içine, özüne dönmesi / yönelmesi anlamlarını da verebilir.

Orman: Bilinmeyen, gizemli olanın, sır olanın temsil edilmesi.

Rüzgar: Hareket eden, böylece temizleyen / çözümleyen güçler.

Hayvan tüyleri / İnsan saçı: Düşünceler, fikirler ya da sihirli güçler.

Su – Toprak – Hava: Yaşamın üç temel elementi; aynı zamanda bu üç element bilinmeyi (hayata gelmeden önce), bilineni (yaşarken) ve üst benliği (yaşamdan sonraki evre / aklın ötesi) de temsil edebilir.

Kral: Koruyan / kollayan baba figürü, hükmeden / emreden kişi, gücün simgesi.

Kraliçe: Hem koruyucu, merhametli iyi anne figürü hem de zalim, yok edici kötü anne figürü (Web: <http://www.seminar-becker.de...MaerchenReferat.d...doc> adresinden 19 Ocak 2015'de alınmıştır).

2.4.1.3.1.1. Sayılarla Simgesel Anlatım

Masalarda sayıların birer simge yani sembol olarak kullanılması, çok sık rastlanılan bir durumdur. Sayılarla simgesel anlatım, genellikle masaldaki olayı ya da olaylar dizisini oluşturma veya bir düzene sokma görevini üstlenir. Örneğin bu amaçla en çok kullanılan sayı “üç” tür. Masal kahramanı, prensesine kavuşmak ya da birbirinden değerli altınlardan, gümüşlerden oluşan hazineyi elde etmek için genellikle peş peşe üç tane görevin başarıyla üstesinden gelmek zorundadır. Bunun dışında, sayılar masal içerisinde çeşitli oranlarda derecelendirme yapmak amacıyla da kullanılabilir. Masalda geçen tekerlemelerin üst üste üç kez tekrar edilmesi ya da önce üç, sonra altı, en sonunda da dokuz başlı bir canavarın ortaya çıkması sayılarla yapılan derecelendirmeye yönelik değinilebilecek örneklerin sadece birkaçıdır.

Masalarda sıklıkla kullanılan sayılar ile ifade ettikleri anlamlar, aşağıda sırasıyla verilmektedir:

İki sayısı: Kutupluluğu ifade eder (İyi – kötü, güzel – çirkin gibi).

Üç sayısı: Mükemmelliği, kusursuz oluşu ifade eder (Üç kız kardeş arasında en güzelinin, en küçük kardeş olması gibi). Ayrıca, zafere / başarıya ulaşmak veya belli bir olgunluğa erişmek için de çoğu masalda üç aşamadan oluşan bir olaylar zinciri söz konusudur.

Yedi sayısı: Olumlu anlamda katkı yapan bir sayıdır; olaydan ziyade karakterlerin sayısını veya birtakım fiziksel özelliklerini belirtirken kullanılır (Pamuk Prenses'e yardım eden, cömert ve sevimli cücelerin sayısının yedi olması ya da devasa büyüklükteki bir yaratığın yedi tane gözünün olması gibi).

On iki sayısı: Masalarda çok sık rastlanılan bir sayı olmamakla birlikte, bu sayının önemi din kökenli olmasından ileri gelir (İsa'nın on iki genç havarisinin olması gibi) (Web: <http://www.tabney.commaerchen.html.docx> adresinden 19 Ocak 2015'de alınmıştır).

2.4.1.3.1.2. Renklerle Simgesel Anlatım

Renklerden birer sembol olarak yararlanmak, birçok masalda tercih edilen bir üslup özelliğidir. Renklerden, hem karakterlere hem de nesnelere ilişkin bilgi vermek hem de olaylar içerisinde cereyan eden çeşitli durumları anlatmak için yararlanıldığı gibi bazı mesajların aktarılmasında da kullanılabilirler.

Masalarda en çok kullanılan renkler ve ifade ettikleri anlamlar, aşağıda verilmektedir:

Beyaz: Temizliğin, saflığın simgesidir. Ayrıca, kutsal varlıkları ya da Tanrı'yı, Tanrısallığı da ifade edebilir.

Siyah: Kötülüğün ve ölümün simgesidir.

Kırmızı: Aşkın ve sevginin simgesi olduğu gibi tutkuyu da simgeler. Ergenlik dönemine de işaret ettiği görülebilir.

Yeşil: Tabiatın ve yaşamın simgesidir.

Altın sarısı: Mükemmel olanın / kusursuzluğun simgesidir (Web: <http://www.tabney.commaerchen.html.docx> adresinden 19 Ocak 2015'de alınmıştır).

2.4.1.4. Avrupa Halk Masalarında Var Olan Genel Üslup Özellikleri

Avrupa masaları kendi bünyesinde birçok farklı konuyu, karakteri ve üslup özelliğini bir araya getirmektedir. Yıllar boyunca bu alanla ilgili çok çeşitli çalışmalar

yapılsa da uzun bir süre genel – geçer anlamda kabul edilebilecek ve masal incelemeleri için örnek teşkil edilebilecek temel bir gruplandırma yapılamamıştır. Bu alandaki açığı, İsviçreli masal araştırmacısı Max Lüthi'nin masalın yapısı hakkında yaptığı çalışmaların sonucunda tespit ettiği temel özellikleri beş maddede derleyerek tek bir başlık altında toplaması gidermiştir. Buna göre, masalların en önemli özellikleri şunlardır:

1. Tek boyutluluk: Anlatımda iki ayrı dünyadan oluşan bir durum söz konusu değildir. Prens, kral, prenses ya da anne, baba, çocuk gibi dünyevi olan karakterler ile cüce, dev, peri, ejderha gibi dünyevi olmayan karakterler tek bir çatı altında yaşıyormuş izlenimi yaratılır. Diğer bir deyişle, farklı dünyalara ait olmalarına rağmen sanki tek ve ortak bir dünyanın üyeleriymiş gibi ele alınırlar.

Yine masallarda söz konusu olan “sihir”, gerçek olan dünyadan farklı bir boyuta ait değildir. Gerçekte var olabilecek karakterler ile yaşanabilecek olayların masal içerisinde sihirli özelliklere sahip karakterlerle ve sihirli nesnelere bir arada işlenmesi, sihrin de günlük hayatta yaşanan gerçeklikte var olan şıradan bir olgu olarak algılanmasına yol açar. Kısacası masallarda sık sık işlenen sihir, bu dünyaya aittir ve kesinlikle farklı bir boyuta sahip değildir.

2. Yüzeysellik: Karakterlerin yaşadıkları çevreye, sahip oldukları iç dünyaya ve fiziksel görünümüne dair masallarda çok belirgin, kesin bir bilgilendirme yoktur. Olaylar daha fazla ön plana çıkarılırken bu tür unsurlara ayrıntılı olarak özellikle değinilmez, yüzeysel bırakılır.

Buna ek olarak, masal hem mekana ve zamana hem de düşünceye ve ruha ilişkin derin tasvirler yapmaz, derin anlamlar aktarmaz. Bir bütün olarak her şeyi aynı yüzeye indirgemeye çalışır (Lüthi, 2005).

3. Soyut Üslup: Masalın anlatımında yüzeysellik özelliğinin uygulanabilmesi gerçeklikten uzak oluşa bağlıdır. Başlangıçtan itibaren bir ilke olarak, masal somut dünyayı birçok boyutu ile birlikte anlatıma nüfuz edebilecek şekilde tekrar yaratmaktan hareket etmez. Aksine masal kendi unsurlarını kendi seçer, onlara dilediği gibi bir biçim verir ve böylece tamamen kendine özgü karakterize olmuş bir dünya yaratır (Lüthi, 2005).

Masalın yüzeysel anlatımı içerisinde her bir karakterin keskin hatlarla ve saf renklerle birbirlerinden dış görünüş olarak ayrılmaları, her bir nesnenin uzun uzun tasvirinin yapılması yerine sadece bir isim olarak değinilmeleri, karakterler ile diğer canlıların ve nesnelere 'metalikleştirilmesine' ve 'mineralleştirilmesine' (şehirlerin, köprülerin, evlerin, sarayların taştan, demirden ya da camdan olması veya ormanların,

atların, ördeklerin ve hatta insanların altından, gümüşten, demirden, bakırdan olması ya da bir cadının kurbanını bir anda taşa dönüştürmesi gibi) büyük bir sıklıkla eğilim gösterilmesi, masala sihirli bir anlatım ve güç katmak için özellikle tercih edilen sayılarla simgesel ifade biçimi, masalın başında ve sonunda yer verilen kalıplaşmış cümleler ve hemen hemen her nesnenin, karakterin ya da olayın en aşırı / uç olanının tercih edilmesi ve buna bağlı olarak mucize olgusunun anlatıma dahil edilmesi masalın soyut üslubuna dair önemli özelliklerdir (Lüthi, 2005).

4. İzole Edilme ve Bütüne Bağlılık: Masaldaki soyut üslubun en belirgin özelliği izole etme / izole edilmedir. Masalda dünyevi olan ve dünyevi olmayan karakterler birbirleri ile karşılaşır, birbirleri ile iletişime geçer ancak aralarında süregelen bir ilişki söz konusu olmaz. Sadece olaylar gerektirdiği için birbirleri ile muhatap olurlar; birbirlerini merak etmezler, birbirlerini özlemezler. Herhangi bir duygu hissetmezler; çünkü iç dünyalarından izole edilmiş birer masal figürü olarak yansıtılırlar (Lüthi, 2005). Ayrıca, masaldaki karakterler hiçbir şey öğrenmez, hiçbir tecrübe yaşamaz ve başlarına gelen durumların benzerliğine veya farklılığına dikkat etmez, onlar sadece izole edilmiş bir şekilde masaldaki olayın gerektirdiklerini yerine getirirler (Lüthi, 2005).

Olayların sunumu da izole edilir, genellikle sadece esas olaya tüm ayrıntılarıyla değinilir. Yan olaylara ilişkin her türlü tasvirden özellikle kaçınılır (Lüthi, 2005).

Karakterlerin, nesnelerin ve olayların çeşitli şekillerde gözle görülür bir biçimde izole edilmesi masalın anlatımına gözle görülemeyen daha doğrusu ilk bakışta fark edilemeyen bir bütünlük kazandırır. Ve bu görünmeyen bütünlük, masal üslubunun en temel özelliği olarak kabul edilir. İzole edilmiş bütün unsurlar, belirli bir uyum içerisinde bulunurlar ve karşılıklı olarak birbirlerini etkilerler (Lüthi, 2005).

5. Gerçeklerden Uzaklaşma ve Dünyevilik:

Masalın yüzeysel, soyut ve izole edici üslubu edebi anlamda var olan bütün motifleri ele alır ve onları değişik bir şekilde işler.

Masallarda geçen motiflerin çoğu, insanların dünyasına özgü olanlardır: Sevdiği kızı elde etmeye çalışma, düğün, yoksulluk, öksüz kalma, dul kalma, çocuk sahibi olamama, çocuklara kötü muamelede bulunma, kardeş düşmanlığı, kardeşe / arkadaşına ya da hizmetinde olduğu kişiye sadık kalma... Bütün bu motifler insanın insanla, hayvanla ve çevresi ile olan ilişkilerini yansıtır ve dünyevi olan olaylardan kaynaklanırlar. Dünyevi olan bu motiflerin yanına, ya ilahi bir kutsallığa ya da sihre özgü farklı motifler eklenir: Öldükten sonra yeniden dirilen ölümlerle, dünyevi olmayan

perilerle, devlerle, cadılarla, ejderha ve buna benzer diğeryaratıklarla karşılaşma ve onlarla konuşma gibi... Günlük hayatta yaşanabilecek olaylar ile hiç yaşanmayacak olan olayların birleştirilip bir bütün olarak sunulması ve böylelikle gerçekliğe dayanan motiflerin gerçek dışı bir hale sokularak masalın anlatımında kullanılması, masal üslubunda gerçeklerden uzaklaşma biçiminde ifade edilir (Lüthi, 2005).

Bunun yanında gerçeklikten uzaklaşmış olan bu motifler, masalın anlatımına şeffaflık ve kolayca anlaşılabilirlik getirir. Bu motifler, ne kadar öz anlamlarından uzaklaştırılmış, başkalaşmış olursa olsunlar gerçek anlamda var oluşun çok yönlü olanaklarını temsil ederler. Kısacası, masalın tüm unsurlarına ve bölümlerine aslında gerçek dünyanın kendisi yansır (Lüthi, 2005).

BÖLÜM 3

YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE MASALLARIN KULLANIMI

3.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

3.1.1. Öğretim Bilimi ve Yöntem Bilimi

Yabancı dil öğretimi çağımızda bilimsel anlamda üzerinde çokça düşünülen, araştırılan ve geliştirilmeye çalışılan önemli bir disiplin olmuştur.

Öğretim bilgisi – literatürde kullanılan adı ile – didaktik genel anlamda; öğretim yöntemlerini ele alan bilim dalı olarak tanımlanır (Ülkü, 2006). Yabancı dil öğretiminin temeli, öğretim bilgisi içerisinde bugüne kadar edinilmiş bütün bilgilere dayanır ve kendi öz gelişimini hem buradan aldığı değerlere hem de kaynağını oluşturan “dil”i her yönüyle inceleyen bir bilim dalı olan dil bilimine borçludur.

Yabancı dil öğretimi çerçevesinde, bir yabancı dilin nasıl daha iyi bir şekilde öğretilebileceği uzun yıllar boyu tartışma konusu olmuştur. Bu noktada yabancı dil dersinde izlenecek olan yöntemin önemli olduğu gerçeği ortaya çıkmıştır.

Yöntem; Türk Dil Kurumu’nun sözlüğünde bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, politika ve bilimde belli bir sonuca erişmek için bir plana göre izlenen yol, metot olarak tanımlanmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013). Herhangi bir derste izlenecek yöntem veya yöntemler, eğitim – öğretim yöntemleri / metotları biliminin inceleme alanına girer.

Eğitim – ğretim yöntemleri bilimi, bir dersin başarılı bir şekilde planlanabilmesi için nasıl bir sürecin izlenmesi gerektiğine dair çalışmalar yapar, çeşitli yöntemler geliştirir.

Yabancı dil ğretiminde ğretim bilimi ve yöntem bilimi, birbirinden ayrı düşünülemez; çünkü her ikisi de bir yabancı dil dersinin verimli sonuçlar doğuracak şekilde doğru planlanabilmesi için ortak çalışır ve bu iş birliği, işin teori kısmından ziyade uygulama aşamasında kendini gösterir (Heyd, 1991). Bir yabancı dile özgü kelime dağarcığının öğrenciye nasıl aktarılacağı, dil bilgisinin nasıl öğretileceği ya da temel dilsel becerilerin nasıl kazandırılacağına kadar daha bir çok konuda yabancı dil derslerinde yöntem bilimine başvurulur.

3.2. MASAL VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Ana dilden başka en az bir yabancı dil bilmenin bir zorunluluktan ziyade temel bir ihtiyaç haline gelmiş olduğu gerçeği, bugün hem yabancı dil ğretiminde hem de yabancı dil öğreniminde önemli ilerlemelerin kaydedilmesine yol açmıştır.

Bu ilerlemeler doğrultusunda, “daha etkili bir yabancı dil ğretimi ve öğrenimi” adına bireysel kullanıma ya da sınıf içinde kollektif kullanıma yönelik yeni yöntemler, yeni materyaller geliştirilmiştir. Çağımızdaki bilimsel ilerlemelere paralel olarak, bu yöntemler veya materyaller giderek teknoloji odaklı bir hale gelmiştir.

Ancak metinlerle yabancı dil ğretimi söz konusu olduğunda bugün de ilk akla gelenler şiir, hikaye, roman gibi alışılabilen materyallerdir. Bazen sadece dört mısradan oluşan bir şiir, bazen de ünlü bir romandan alınan kısa bir bölüm üzerinden öğrenilmek istenen hedef dile özgü kelime dağarcığı, dil bilgisi, doğru telaffuz veya ülke bilgisi gibi daha birçok konuda önemli bilgiler aktarılabilir.

Metinlerle çalışmak isteyen bir yabancı dil ğretmeni, derste ele alabilecek çok sayıda ve çeşitlilikte bir materyal yelpazesi ile karşılaşır. Burada cevaplanması gereken, var olan bu çeşitlilik içerisinde neden masalların kullanımı tercih edilmeli sorusudur.

3.2.1. Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masal Kullanımının Nedenleri

Her şeyden önce masalın biçimsel karakteristiği - yapısı, kendine has dili ve kullanılan semboller - , bir masal metninin her yaş grubuna ve farklı dil düzeylerine uygun olacak şekilde uyarlanarak derste birbirinden farklı kullanım olanaklarının yaratılabilmesine imkan verir. Yine masalın yapısına bağlı olarak genellikle masalların birçoğunda var olan bir olayın en az iki ya da üç kez tekrar edilmesi, öğrencilerin metni daha rahat anlamasına ve yeni kelimeleri ve kalıplaşmış ifadeleri daha kolay akılda tutmalarına yardımcı olur.

Bunun yanında masal dilinin yüzeysel oluşu ve üzerinde değişim yapmaya elverişli olması, önemli bir tercih sebebi olarak kabul edilebilir; çünkü bu sayede temel düzeydeki (A1 – A2) bir öğrenci grubuna yönelik olarak masalın dili çok daha basit bir hale getirilebilir, bu amaçla präteritum / di’li geçmiş zamanda yazılmış bir masal präsens / geniş zamana dönüştürülüp derste kullanılabilir ya da ileri düzeydeki (C1 – C2) bir öğrenci grubu için masalın hiçbir değişikliğe uğramamış orijinal versiyonu tercih edilebilir.

Masalların dünya genelinde tanınır oluşu ve hemen hemen bütün ülkelerde masalların özellikle halk masallarının gerek konuları gerek figürleri açısından birbirleri ile akraba oluşları, öğrencilerde bu edebi türe özgü belirli bir yakınlık hissinin doğmasına yol açarak yabancılık hissetme ya da yadırgama gibi olumsuz düşüncelerin yok olmasını ve böylece doğrudan motive edici bir etkinin ortaya çıkmasını sağlar. Masallar arasındaki akrabalıktan kaynaklanan benzerlik durumu, ders içerisinde kültürlerarası öğrenme başlığı altında da değerlendirilebilir.

Ayrıca her bir masalın ait olduğu toplumun bir kültür ürünü olduğu düşünülecek olursa masalların kullanımı ile hedef dile özgü bazı kültürel özellikler, normlar öğrencilere kolaylıkla aktarılabilir ve dahası kültürlerarası karşılaştırma da yapılabilir.

Masallar edebi bir tür olmalarından dolayı, hedef dil öğretilirken bir yandan da hedef dilin konuşulduğu ülkenin edebiyatını tanıtmaya olanağı sağlar. Masallar aracılığıyla öğrenciler, hedef dilde kaleme alınmış eserler okumaya ve bunlar üzerinde düşünmeye teşvik edilebilir.

Masalların fantastik dünyası, öğrencilerin hayal dünyasını zenginleştiren ve yaratıcılığını harekete geçiren bir kaynak olarak değerlendirilerek bu doğrultuda

hazırlanan ya da seçilen alıştırmalar vasıtasıyla öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçleri çok daha keyifli bir hale getirilebilir.

3.2.2. Dili Kullanabilme Yeteneği – Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı ile Dört Temel Beceriye Hitap Edebilme

Son yıllarda yabancı dil öğretimi alanında bugüne kadar benimsenen ve uygulanan ilkeler açısından önemli değişiklikler olmuştur. Eylem odaklı (Handlungsorientiert), ürün odaklı (Produktsorientiert) ve deneyim / yaşantı odaklı (Erlebnisorientiert) gibi meydana gelen bu önemli ilkesel değişiklikler arasında en önemlisi ise, öğrenilmekte olan yabancı dilin yani hedef dilin kullanımının bir yabancı dili öğrenme sürecinde çok daha etkili olduğunun anlaşılmasıdır. Artık bir yabancı dile ait temel bilgileri sadece öğrenmek yerine o yabancı dili kullanabilmek anlayışına ağırlık verilmesi bütün bir yabancı dil öğretim sisteminin yeniden şekillenmesini sağlamıştır.

Bu yeni anlayış paralelinde bir yabancı dilin kullanımı hakkında çok sayıda tanımlamalar yapılmıştır. Ancak 2001 yılında Avrupa Konseyi tarafından hazırlatılan “Avrupa Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı” (Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen: Lernen, Lehren, Beurteilen) nda dil kullanımının ne demek olduğuna dair yapılan tanım oldukça kapsamlı ve açıklayıcıdır:

“Sprachverwendung – und dies schließt auch das Lernen einer Sprache mit ein – umfasst die Handlungen von Menschen, die als Individuen und als gesellschaftlich Handelnde eine Vielzahl von Kompetenzen entwickeln, und zwar allgemeine, besonders aber kommunikative Sprachkompetenzen. Sie greifen in verschiedenen Kontexten und unter verschiedenen Bedingungen und Beschränkungen auf diese Kompetenzen zurück, wenn sie sprachliche Aktivitäten ausführen, an denen Sprachprozesse beteiligt sind, um Texte über bestimmte Themen aus verschiedenen Lebensbereichen zu produzieren und/oder zu rezipieren. Dabei setzen sie Strategien ein, die für die Ausführung dieser Aufgaben am geeignetsten erscheinen. Die Erfahrungen, die Teilnehmer in solchen kommunikativen Aktivitäten machen, können zur Verstärkung oder zur Veränderung der Kompetenzen führen.”(GER, 2001).

“Dil kullanımı – ve bu bir dilin öğrenimi ile de ilişkilidir – insanların bireyler ve sosyal varlıklar olarak çok sayıda yeterliklerini / yeteneklerini geliştirdiği eylemleri ve genel ancak özellikle de iletişimsel dil yeteneklerini kapsar. İnsanlar, yaşamın çeşitli alanlarından belirli konular hakkında metinler üretmek ve / veya algılamak için dil süreçlerine katıldıkları dilsel aktiviteleri uygularken çeşitli bağlamlar ve koşullar ve kısıtlamalar altında bu yeteneklerini kullanırlar. Bu esnada, bu ödevlerin uygulanışı için en uygun görünen stratejileri uygularlar. Katılımcıların bu tür iletişimsel aktivitelerde edindikleri deneyimler, yeteneklerin güçlenmesine veya değişmesine yol açabilir.”

Avrupa Ortak Dil Kriterleri Çerçeve Programı'nda yukarıdaki gibi dile getirilen tanımdan da anlaşılacağı üzere, yabancı dil derslerinde artık esas amaç öğrencilerin dil yeteneklerini geliştirerek öğrendikleri dili doğru bir şekilde kullanabilmelerini sağlamaktır. Bunun için bir yabancı dil dersinin daha çok yetenek / yeterlilik odaklı olması diğer bir ifade ile öğrencilerin dilsel yeteneklerini daha çok geliştirip uygulamalarına fırsat sağlayacak bir biçimde planlanıp işlenmesi gerekmektedir.

Peki, bu noktada dil yeteneği terimi ile ne ifade edilmektedir? Dil yeteneği, birçok alanda yaşanan bireysel gelişimin akabinde oluşan veya ortaya çıkan insana özgü bir yetenek olarak ifade edilebilir (Jude, 2008). Dil yeteneği kavramı ile temelde var olan ya da edinilen / öğrenilen dil bilgisi ile dil kullanımı arasındaki yakın ilişki açıklanır. Ve bu ilişkide belirleyici rol oynayan öge, eylem odaklı hareket etmedir. Böylece kişi, dil yeteneğini kullanarak yabancı dilde iletişim kurabilmeye olanak tanıyan dil becerilerini deneyimleyerek öğrenebilir.

Dil yeteneği, kendi içerisinde pasif ve aktif olmak üzere iki farklı bölüme ayrılır. Pasif diğer adıyla algılama dil yeteneği (Passive Sprachkompetenz oder Rezeptive Kompetenz), dilsel ifadeleri anlama yeteneğidir. Aktif diğer adıyla üretici / üretken dil yeteneği (Aktive Sprachkompetenz oder Produktive Kompetenz), dilsel ifadeleri üretme ve aktarma yeteneğidir (Lehmann, 2007).

Aktif ve pasif dil yeteneğinin her biri, bir yabancı dil öğrenim sürecinde özenle üzerinde durulmasını gerektiren dil becerilerini bünyesinde barındırır. Bu dil becerileri, "okuma, duyma, yazma ve konuşma" olmak üzere bir dile yönelik kazanılması gereken dört temel beceridir. Duyma ve okuma becerileri pasif dil yeteneği içerisinde, yazma ve konuşma becerileri ise aktif dil yeteneği içerisinde yer alır. Bu dört temel beceri de genel olarak "iletişimsel dil yetenekleri" olarak adlandırılır.

Tablo 2: İletişimsel Dil Yetenekleri

Duyma	Okuma	Pasif / Anlama
Yazma	Konuşma	Aktif / Üretme

Masal baz alınarak planlanan Almanca dersinde benimsenen yaklaşım, okuma – konuşma - duyma ve yazma dil becerilerinin gelişimini destekleyerek yetenek odaklı hareket etmedir. Çünkü bir yabancı dile vakıf olmak, bu dört temel beceriyi doğru bir şekilde kullanabilme yeterliliğine sahip olmak demektir. Dolayısıyla bugünün yabancı dil öğretim anlayışında, genellikle sadece bir veya en fazla iki becerinin edinimine yönelik tekdüze bir uygulamanın söz konusu olduğu bir ders yapmak yerine bu dört temel becerinin de aynı anda gelişmesini sağlayacak bir ders işleme yöntemi daha çok tavsiye edilmektedir.

Ayrıca dört temel becerinin gelişimine paralel olarak öğrencilere hedef dili kullanabilme yeterliliğinin kazandırılabilmesi açısından bir yabancı dil dersinde, dersin başlangıcından sonuna kadar mümkün olduğunca aktif bir şekilde öğrenci katılımının olması gereklidir. Bunun için de öğrencilerde öncelikle yüksek bir motivasyonun sağlanması ve bunu gerçekleştirebilmek adına derse yönelik gerekli ilgi ve merakı uyandırabilecek farklı alanlara ait materyalleri bir arada kullanmak söz konusu olmuştur.

Almanca'nın masallarla yabancı dil olarak öğretimi ile aktif katılımın olduğu, ilgi ve merak uyandırarak gerekli motivasyonun kendiliğinden oluşmasının sağlandığı, yaratıcı ve hayal gücü odaklı öğrenme sınıf ortamında sağlanabilir. Aktif bir şekilde derse katılarak, hayal gücüne dayanarak ve yaratıcılığını kullanarak hedef dile dair çeşitli ürünler meydana getiren öğrenciler kendi dil öğrenme deneyimlerini yaşarlar ve bu durum dil becerilerinin edinimini teşvik eder.

3.3. YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE MASALLARIN KULLANIMI

Masallarla her yaş ve dil düzeyi için uyarlanabilecek derste çalışma biçimleri mevcuttur. Her bir çalışma biçiminin kendine özgü uygulama yöntemleri vardır. Bu uygulama yöntemleri başlığı altında derste uygulanacak etkinlikler / aktiviteler ve işlenecek masal esas alınarak seçilecek ya da oluşturulacak alıştırmalar yer alır. Her bir etkinlik / aktivite ve alıştırma ile ne amaçlandığı (öğrencide hedef dile dair hangi dil becerilerinin gelişmesinin istendiği veya ne gibi bir farkındalık yaratılmak istendiği gibi ...) önceden belirlenir. Derste ele alınacak masala ilişkin hazırlanan etkinlikler ya da

alıştırmalar, sınıftaki bütün öğrencilerin aktif bir biçimde katılımını sağlayacak şekilde olmalı ve bu nedenle ders “öğrencinin anlayan / algılayan konumdan üreten konumuna” geçmesine olanak verecek şekilde planlanmalıdır.

Bu çalışmanın esas konusunu oluşturan yabancı dil olarak Almanca dersinde masalların kullanımı ile özellikle dil üretimini destekleyen konuşma ve yazma becerilerinin gelişimine önem verilen alıştırmaların yoğun olduğu aktif, yaratıcı ve öğrenci merkezli bir yabancı dil dersi ve öğrenim süreci yaratılmak istenmektedir.

3.3.1. Masal Sunum Teknikleri

3.3.1.1. Masalı Anlatma

Kültürel değerlerin masal, destan veya efsane şeklinde sözlü olarak anlatılıp aktarılması ile bugün her ülkenin kendine ait bir “halk edebiyatı” oluşmuştur. Edebiyatın bu kolunu oluşturan eserler, nesilden nesile anlatılarak uzun yıllar varlıklarını sürdürmüş, daha sonra yazıya aktarılmışlardır. Halk edebiyatının önemli bir ürünü olan masalın gelişiminin temelinde de işte bu “sözlü anlatma” eylemi yatar.

Günümüzde masallar sinema, televizyon, radyo gibi kitle iletişim araçlarına aktarılsa da masal anlatımı hala sahip olduğu değerini muhafaza etmektedir ve hatta “masal anlatıcılığı” bir meslek haline gelmiştir. Masallar kendilerine özgü bir mantığa sahip basit yapıları ile kolaylıkla hatırlanabilirler. Çoğu masalın giriş – gelişme veya sonuç bölümünde yaşanan olaylar birbirine benzer: Başlangıçta kahraman aşması gereken bir zorlukla karşılaşır veya bir maceraya atılmak ister, sonra çeşitli mücedelelere girer ve sonunda mutlu sona ulaşılır, iyiler ödüllendirilirken kötüler cezalandırılır. Masalda var olan bu tipik olay örgüsü, masalların yeniden yapılandırılmasına ve anlatılmasına yardım eder (Lanwermeyer, Schmitz ve Voerner, 2008). Masalların bu özelliğinden, yabancı dil derslerinde de faydalanmak mümkündür.

Masal anlatma, yabancı dil derslerinde sıklıkla kullanılan bir derse giriş yöntemi olarak değerlendirilebilir. Öğretmenin jest ve mimiklerini katarak anlattığı bir masal, bütün öğrencilerin ilgisini çekeceği için derse iyi bir başlangıç olabilir.

Masalın sunumunda anlatma yönteminin tercih edilmesi ile masalın kendine özgü büyümlü atmosferi, sınıf ortamı içerisinde canlandırılarak anlatıcı rolündeki öğretmen ile dinleyici rolündeki öğrenci arasında kendiliğinden yoğun bir etkileşimin oluşması sağlanabilir. Ayrıca masalı okumak yerine anlatmak, öğrencilerin hedef dile ait edebi bir ürünün yine hedef dilde nasıl ifade edilebileceğine dair birebir bir deneyim yaşamalarına fırsat verir ve onları öğrendikleri dilde kendi masallarını anlatmaya teşvik eder.

Ancak anlatma eyleminde belirleyici olan, öğretmenin anlatma yeteneğidir. Etkili bir anlatım için öğretmenin mutlaka kendinden bir şeyler katması, jest ve mimik gibi dil dışı iletişim araçlarından faydalanması gereklidir. Bunların dışında yabancı dil derslerinde masal anlatımında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar şunlardır:

- a) Öncelikle öğrencinin dil düzeyine uygun masallar tercih edilmelidir.
- b) Ders süresini aşacak çok uzun masallardan kaçınılmalıdır.
- c) Masalın başlangıcında yavaş bir anlatım hızı tercih edilmeli, masaldaki olay akışı ilerledikçe tempo kademe kademe artırılmalıdır.
- d) Masalda gerçekleşen olayların sonucunda nasıl bir durum ortaya çıkıyorsa, ona göre ses tonu ayarlanmalıdır. Birbirine kavuşan prens ve prensesin olduğu bölüm anlatılırken neşeli, kötü kalpli üvey annesinden eziyet gören bir çocuk anlatılırken üzgün bir ses tonu kullanılmalıdır. Bütün bir masal, tekdüze bir biçimde aynı ses tonunda ve şiddetinde anlatılmamalıdır.
- e) Anlatılacak olan masalın giriş – gelişme ve sonuç bölümlerinde öğrencilerin anlamakta zorluk çektiği yerler varsa bu bölümlerde yer alan ifadeler bir kez daha tekrar edilmeli ve gerektiğinde anlatıma ara verilerek açıklama yapılmalıdır.

3.3.1.2. Masalı Dinleme ve İzleme

Gelişen kitle iletişim araçlarının masallar üzerindeki etkisi, gün geçtikçe daha çok ortaya çıkmaktadır. Masallar önceleri sadece kitap, dergi gibi yazılı basında yer alırken bugün çizgi film olarak televizyona, film olarak sinemaya, opera ve bale gibi sahne sanatları aracılığı ile de tiyatroya aktarılmışlardır.

Masalların görsel – işitsel öğelerin bir arada kullanıldığı platformlara taşınması, derslerde kullanımlarına yönelik olarak araç – gereçlerin de çeşitlenip çoğalmasına yol açmıştır. Sesli masal kitapları, masalların seslendirildiği radyo tiyatroları, seri halinde yayınlanan masal kasetleri, masallar için bestelenen şarkılardan oluşan CD’ler, sinemaya uyarlanan masalların DVD’leri gibi birçok araç – gereç yabancı dil öğretiminde masalların kullanımı için geniş olanaklar sunmaktadır.

Masalların görsel ya da işitsel ders materyalleri tercih edilerek sunulması, öğrencilerin derse yönelik motivasyonunu olumlu yönde etkiler. Sınıfta sesli masal kitabından ya da radyo tiyatrosundan bir bölüm dinleyen öğrenci, her şeyden önce öğrenmekte olduğu dilin ana dili Almanca olan insanlar tarafından nasıl tonlandığını, nasıl vurgu yapıldığını dinler ve kendi konuşmasına da bunları yansıtmaya çalışır. Birkaç tekrardan sonra, öğrenci de her dilde olduğu gibi Alman dilinde de var olan dilin kendine özgü akustiğini konuşmasına aktarmaya başlar. Bunların yanında işitsel araçların kullanımı ile öğrenci hem doğru telaffuzu öğrenir hem de dinleme becerisini geliştirme fırsatı bulur.

Derste televizyona veya sinemaya uyarlanmış filmlerden, dizilerden bir kesit izletilerek masal sunumu yapılması, sadece işitsel unsurların hakim olduğu materyallere kıyasla hedef dili öğrenme adına öğrencinin daha etkili bir öğrenme süreci yaşamasına neden olur. Çünkü bu tür görsel – işitsel öğelerin bir arada kullanıldığı ders materyallerinde hedef dile dair bilgiler aynı anda hem göz hem de kulak ile algılanmaktadır ve böylece akılda daha kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır. İnsan duyuları ile algılama üzerine araştırma yapan pedagog ve psikologların bu konu ile ilgili edindikleri bilgiler, yukarıda ifade edilen düşünciyi destekler niteliktedir. Buna göre; öğrenilen bilgilerin sadece okuma ile elde edilmişse % 10, sadece dinleme ile elde edilmişse % 20, sadece izleme ile elde edilmişse % 30 ama hem izleme hem de duyma ile elde edilmişse % 50 oranında akılda kalıcılığının artış gösterdiği ortaya çıkmıştır (Knoch, 2007).

Günümüzde internet üzerinden masalla ilgili derste kullanılacak sayısız materyale ulaşabilmek mümkündür. Bu konuda güvenilir olan birçok internet sitesi, sunmuş olduğu materyallerden ücretsiz olarak faydalandırmaktadır; dolayısıyla eskiye oranla işitsel – görsel ders materyallerinin derste kullanımı oldukça kolaylaşmıştır. Burada önemli olan, öğretmenin bu materyaller yardımıyla öğrencilerine hangi bilgileri aktaracağı ve onları hedef dilde üretmeye nasıl teşvik edeceği.

Masalların görsel – işitsel araçlar kullanılarak sunulduğu bir yabancı dil dersinde, dört temel beceriye yönelik birçok alıştırma yapılabilir. Bir masal dinletilerek öğrenciye önce dinleme, dinlediklerini ifade etmesi istenerek yazma veya konuşma becerisi çalıştırılabilir. Masalın konu edildiği bir filmin izletilmesi ile dinleyerek ve görerek önce hedef dilde doğru anlama, sonra anladıklarını spontan bir şekilde ifade etmesi istenerek konuşma çalışması yaptırılabilir. Bunlara ek olarak, öğrencilerden filmin önemli bölümleri ile ilgili notlar almaları istenerek yazma ve bunları sınıfta okumaları istenerek hedef dile özgü dil becerilerinin edinimi için farklı çalışmalar gerçekleştirilebilir.

3.3.2. Masal Seçme Kriterleri

Masallar bir toplumun yaşamışlıklarını, dünya görüşlerini, manevi değerlerini içinde barındıran edebi metinlerdir ve bu yönleriyle sadece bilişsel olarak değil, duygusal olarak da insanları etkilerler. Dolayısıyla çocukların ve gençlerin eğitimi için kullanılmak istenen her bir masalın önce psikolojik ve pedagojik açılarından değerlendirilmesi gereklidir.

Yabancı dil derslerinde kullanılacak masalların seçimi söz konusu olduğunda ise, dikkat edilmesi gereken bazı önemli kriterlerden söz etmek mümkündür. Bunlardan birincisi ve en önemlisi, hedef grubun dil düzeyidir.

Grimm Kardeşler'in masal seçkisinde derste kullanılmaya uygun bir sürü masal vardır ancak masalların hepsinin dil düzeyleri farklı öğrenciler tarafından rahatlıkla anlaşılabilceğini veya her yaş grubuna hitap edebileceğini söylemek yanlış olur. Henüz temel düzeyin başında (A1) olan bir öğrenci grubuna daha önceden herhangi bir şekilde bilgi sahibi olmadıkları ve karşılaştıklarında kendilerini yabancı hissedecekleri masal metinleri sunulması, maalesef hem öğrenciye hem de öğretmene zaman kaybettirmekten başka bir işe yaramaz. Çünkü böyle bir durumda öğretmen, önce öğrencilerini masala yönlendirmeye çalışmakla uğraşacak fakat öğrencilerde masalla ilgili herhangi bir ön bilgi veya deneyim bulunmadığı için bütün bir ders süresi doğru dürüst bir çalışma yapılamadan akıp gidecektir. Ayrıca orijinal masal metinlerinde kullanılan dilin, temel düzeydeki öğrenciler için zor gelmesi kaçınılmazdır. Hedef dildeki geniş zamanın kullanım şeklini henüz tam anlamıyla edinmemişken di'li geçmiş zaman yapısında

kurulmuş cümlelerle karşılaşmak, öğrencileri metnin kendisinden de hedef dilde okuma yapmaktan da soğutacaktır. Bu nedenle temel düzeydeki öğrenci grubu için özellikle sadeleştirilmiş, anlaşılması kolay masal metinleri tercih edilmelidir. Ancak orta ve ileri düzey öğrenci grupları için rahatlıkla orijinal masal metinlerinden seçim yapılabilir.

Masalların seçiminde dikkate alınması gereken ikinci kriter, hedef grubun yaş aralığıdır. Yaş aralığına uygun doğru masal seçimi ile öğrencilerin dikkatini çok daha rahat bir şekilde derse yoğunlaştırmak ve keyifli bir öğrenme ortamının oluşmasını sağlamak söz konusudur.

Üçüncü kriter ise, çok uzun masallardan uzak durmaktır. Çünkü uzun masal metinleri öğrencilerde bir süre sonra sıkılmaya ve sınıfta derse yönelik belirgin bir ilgisizlik durumunun ortaya çıkmasına neden olabilir. Ayrıca uzun masalları, bir ders saati içerisinde tam anlamıyla değerlendirebilmek çoğunlukla mümkün değildir. Bu nedenle özellikle kısa masallar tercih edilmelidir.

Dördüncü ve son kriter, öğrenim amacına yönelik uygun masalların seçimidir. Buna göre öğretmen, o gün için dil bilgisi yapıları üzerinde çalışmak istiyorsa seçeceği masal metninde çalışmak istediği dilsel yapıların bulunup bulunmadığına bakmalıdır. Örneğin; sıfat çekimlerini öğrencilerine anlatmak istiyorsa seçtiği masalda da sıfatlarla ilgili çok sayıda örnek kullanımın var olmasına dikkat etmelidir. Ya da sonu “-chen” ve “lein” ile biten isimlerin telaffuz çalışmasını yapmayı düşünüyorsa, bu tür kelimelerin ağırlıkta olduğu masalları tercih etmelidir.

3.4. YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNDE “KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ” MASALI İÇİN HAZIRLANAN ÖRNEK BİR DERS PLANI

Yabancı dil derslerinde masalların kullanımı söz konusu olduğunda genellikle metni okuma ve anlamaya yönelik alıştırmalar ön plana çıkar. Ancak okuma ve anlamamanın yanında konuşma ve yazma becerilerinin edinimine ilişkin çalışmalar da yapılabilir. Masal metninde var olan dilsel yapılar, dil bilgisi öğretimi adına kullanılabilir.

Hazırlanan bu ders planı çerçevesinde amaç, tek bir masal metni üzerinden çeşitli dilsel unsurların aktarılabilceğini ve hedef dili öğrenme sürecinde farklı dil becerilerinin gelişimine yönelik alıştırmaların yapılabilceğini göstermektir.

Aşağıda yer alan alt başlıklar dahilinde, “Kırmızı Başlıklı Kız” masalı üzerinden bir derste yapılabilecek çeşitli uygulamalar somut bir biçimde gösterilmeye çalışılacaktır. Masalın orijinal metni, <http://www.grimmstories.com> adresinden alınmış olup, çalışmanın “Ekler” bölümünde verilecektir.

3.4.1. Ders Planının Aşamaları

3.4.1.1. Derse Giriş

Motivasyon evresi olarak da ifade edilen bu bölümde, öğrencilerin aktif olarak derse katılımı sağlanmalıdır. Böylelikle dersin diğer evrelerine geçiş kolaylaştırılmış olur.

3.4.1.1.1. Resimlerle Çalışma

Derse başlangıç, masala ait çeşitli resimler gösterilerek yapılabilir (Bkz. Resim 1). Bu amaçla resimli masal kitaplarından, dergilerden veya internette yararlanılabilir. Burada amaç, dersin ilk evresinde resimler aracılığıyla öğrencilerde masala yönelik ilgi ve merak uyandırmak ve aynı zamanda çocukluk çağında iken dinlemiş veya okumuş oldukları bu masala dair ön bilgilerini harekete geçirmektir.

Resimlerle çalışmada, sınıf önce kişi sayısına göre gruplara ayrılır. Her bir gruba, iki resim verilir ve resimlerle ilgili çeşitli sorular yöneltilir.

- Welche Personen und Figuren sehen Sie auf dem Bild?

Resimde hangi kişileri ve figürleri görüyorsunuz?

- Wie sehen Sie aus? Beschreiben Sie Ihre Eigenschaften!

Nasıl görünüyorlar? Özelliklerini tasvir ediniz!

- Wo und wann findet alles statt?

Her şey nerede ve ne zaman gerçekleşiyor?

Resim 1: Kırmızı Başlıklı Kız

(Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.1.2. Resimli Hikaye Oluşturma

Resimli hikaye yazma çalışmasında, dersin başında gösterilmiş olan resimlerle ilgili bir ilişkilendirme yapılması istenir.

Öğrencilerden her resim için en az iki cümleyi önce sözlü olarak ifade etmeleri, daha sonra kendilerine dağıtılan çalışma kağıtlarına yazmaları istenir (Bkz. Şekil 1).

Böylece masalı okuma – anlama evresine geçmeden, masalın içeriği hakkında yeterli bir ön bilgilendirme yapılmış olur.

Şekil 1: Resimli Hikaye İçin Hazırlanan Çalışma Kağıdı

UNSERE BILDERGESCHICHTE
(BİZİM RESİMLİ HİKAYEMİZ)

Schauen Sie sich die Bilder an. Setzen Sie diese in die richtige Reihenfolge und erzählen Sie danach eine Geschichte zuerst mündlich und dann schriftlich.

(Resimlere bakınız. Bunları doğru sıraya koyunuz ve önce sözlü olarak sonra yazılı olarak bir hikaye anlatınız.)

Fangen Sie mal so an: “Es war einmal ein kleines...”
(Şöyle başlayın: “Bir zamanlar küçük bir...”)

Schreiben Sie zu jedem Bild mindestens 2 Sätze.
(Her resim için en az 2 cümle yazınız.)

Wie heisst Ihre Geschichte?
(Hikayenizin adı ne?)

Es war einmal ein kleines .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf>
adresinden 17 Mayıs 2015’de alınmıştır.)

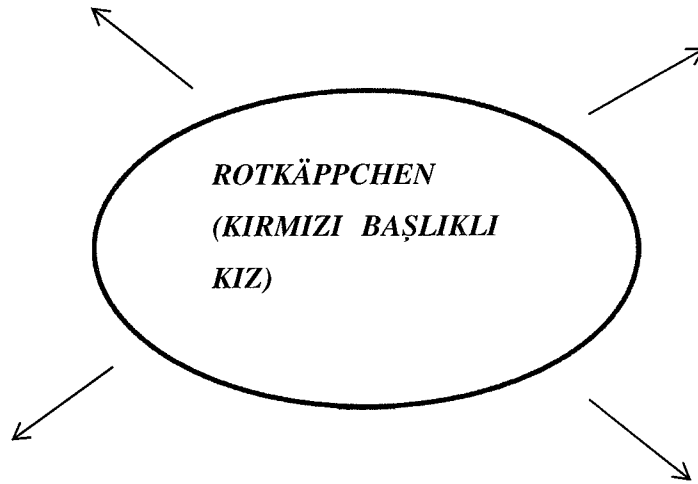
3.4.1.1.3. Çağrışım Yöntemi ile Çalışma

Bu çalışmada “Bu kelime size ne çağrıştırıyor” sorusu yöneltilir (Bkz. Şekil 2). Bu soru ile, öğrencilerde masala dair küçük bir bilgi yoklaması yapılarak mevcut ön bilgiler aktive edilir. Aynı zamanda kelime dağarcığı da çalıştırılmış olur.

Was assoziiert “Rotkäppchen” für Sie? Versuchen Sie verschiedene Wörter zu erschließen bitte!

(“Kırmızı Başlıklı Kız” size ne çağrıştırıyor? Lütfen çeşitli kelimeler çıkarmayı / üretmeyi deneyiniz!)

Şekil 2: Çağrışım Yöntemi İle Çalışma İçin Hazırlanan Alıştırma Görseli

3.4.1.1.4. Paralel Bir Metin Kullanma

Bu alıştırmada, derste çalışılacak esas metine yani orijinal masala içerik olarak oldukça benzer veya yakın olan bir başka metin ya da orijinal masalın kaleme alınmış farklı bir versiyonu kullanılır. Bu şekilde paralel bir metin kullanarak öğrencide “birazdan buna benzer bir metin ile karşılaşacağım” düşüncesi oluşturulabilir ve böylece metnin içeriğine karşı olası bir yabancılık hissini önlenmiş olur.

Ayrıca metnin orijinaline karşı merak uyandırılmış olur. Öğrenci bilinçli veya bilinçsiz olarak “acaba diğeri de böyle mi bitecek?” diye düşünmeye başlar.

Eine Unterschiedliche Version von Rotkäppchen

Rotkäppchen geht mit einem großen Korb am Arm durch den Wald. Unterwegs trifft es den Wolf, der es fragt, wo es hingehet. Rotkäppchen antwortet: „Ich besuche meine kranke Großmutter und bringe ihr Brot, Braten und etwas zu trinken“. Darauf sagt der Wolf zu Rotkäppchen: „Bringe Großmutter doch noch einen Blumenstrauß mit. Das wird sie bestimmt sehr freuen.“

Während Rotkäppchen einen Blumenstrauß pflückt, rennt der Wolf schnell zu Großmutter. Der Wolf hämmert an Großmutter's Tür und ruft: „Großmutter rette dich, das Haus brennt!“ Großmutter reißt die Türe auf und rennt fort. Der Wolf geht in Großmutter's Haus. Der Wolf zieht sich Großmutter's Nachthemd an und legt sich in ihr Bett. Als Rotkäppchen an Großmutter's Bett kommt, erkennt es den Wolf sofort wieder. Rotkäppchen reißt das Maul des Wolfes weit auf und ruft nach seiner Großmutter. Der Wolf nimmt Reißaus, als Rotkäppchen ihn mit der Bratpfanne verprügeln will.

(Web: <http://antiopa-verlag.euwp-contentuploads201401Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015'de alınmıştır.)

Kırmızı Başlıklı Kız'ın Farklı Bir Versiyonu

Kırmızı Başlıklı Kız, kolunda büyük bir sepetle ormana doğru gider. Yolda kurt ile karşılaşır, kurt ona nereye gittiğini sorar. Kırmızı Başlıklı Kız cevap verir: Hasta olan büyükannemi ziyaret edeceğim ve ona ekmek, kızartma et ve içmek için bir şeyler götüreceğim.” Bunun üzerine kurt, Kırmızı Başlıklı Kız'a şöyle der: “Büyükannene giderken bir de çiçek buketi götür. Bu onu kesinlikle çok sevindirecek.”

Kırmızı Başlıklı Kız çiçek buketi toplarken, kurt hızlıca büyükanneye doğru koşar. Kurt, büyükannenin kapısını şiddetli bir şekilde yumruklar ve bağırır: “Büyükanne kendini kurtar, ev yanıyor!” Büyükanne kapıyı açar ve koşarak kaçar. Kurt büyükannenin evine girer. Büyükannenin geceliğini giyer ve onun yatağına yatar. Kırmızı Başlıklı Kız büyükannenin yatağına yaklaştığında, kurdu hemen tanır. Kırmızı Başlıklı Kız, kurdun ağzını genişçe açar ve büyükannesine bağırır. Kırmızı Başlıklı Kız kızartma tavası ile kurda iyi bir sopa atmak isterken, kurt hızla kaçar.

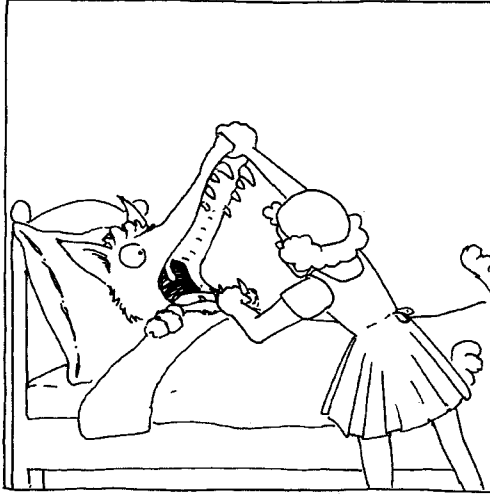
3.4.1.1.5. Resimleri Sıralama Çalışması

Bu alıştırmada, masalın içeriğini yansıtan resimler karışık bir şekilde verilir (Bkz. Resim 2). Öğrencilerden bu resimleri masalda olup bitenleri aslına uygun yansıtacak şekilde doğru olarak sıralamaları istenir.

Schauen Sie sich die folgenden Bilder an! Setzen Sie diese in eine bestimmte Reihenfolge bitte! (Aşağıdaki resimlere bakınız! Lütfen bunları belirli bir sıraya koyunuz!)

Resim 2: Kırmızı Başlıklı Kız – Çizgi Hikaye

I

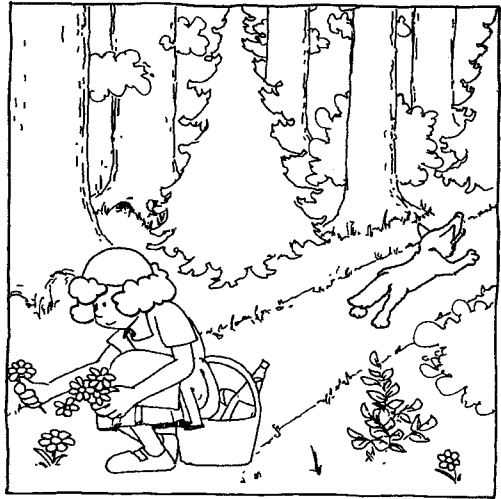
J

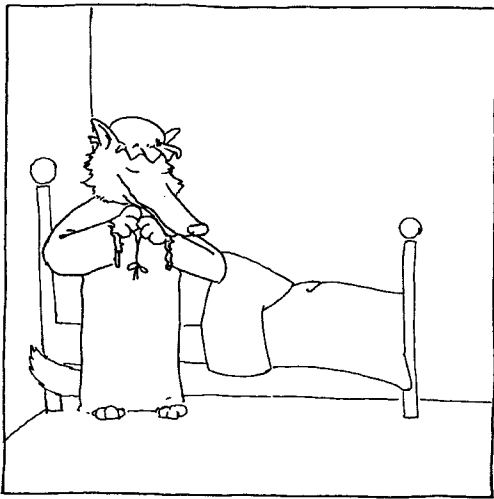
C

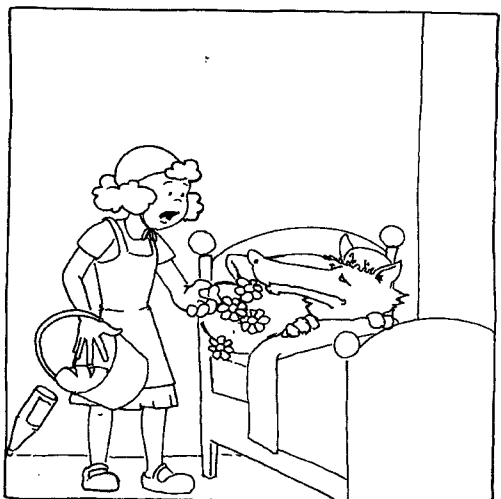
D

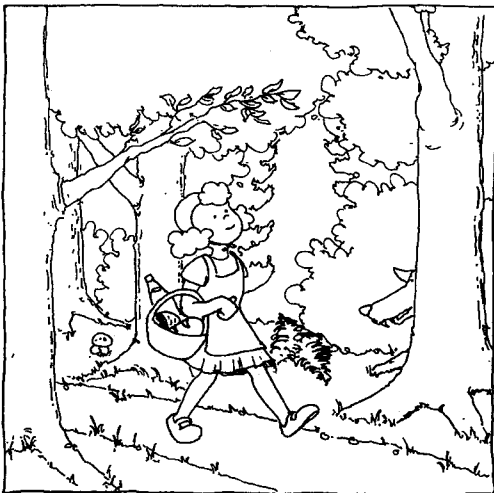
G

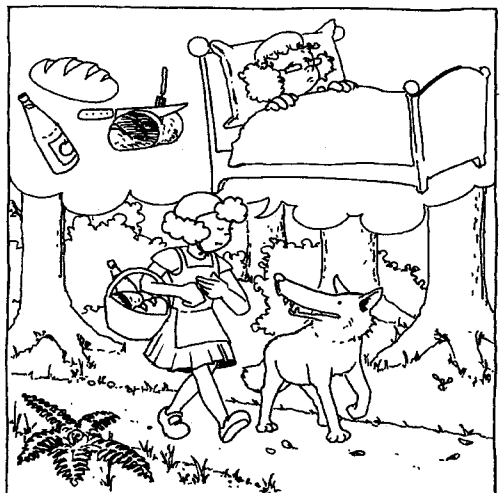
H

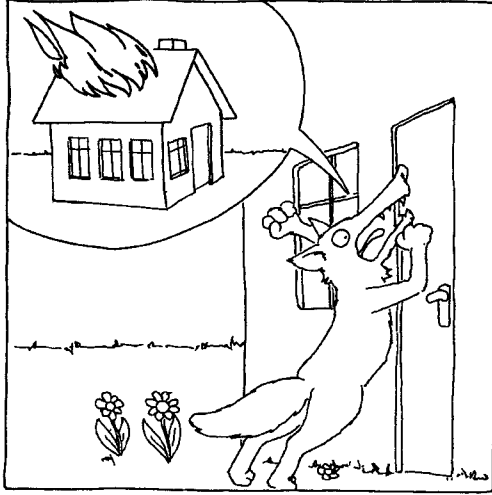
A

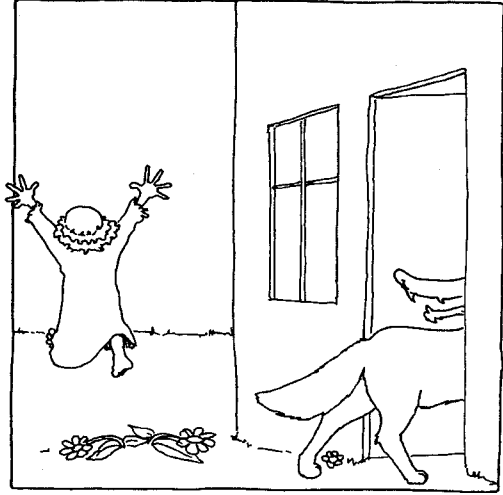
B

E

F

(Web: <http://antiopa-verlag.euwp-content/uploads201401Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.2. Sunum Aşaması

Bu bölümde işlenecek olan masal metni öğrenciye verilir. Masal metninin öğrenciye sunulması dinleme ve okuma olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilebilir. Dinleme için, sesli masal kitapları kullanılabilir veya internetten yararlanılabilir. (Sesli masal kitabı için bkz. http://www.vorleser.net/grimm_ruhrpott_rotkaeppchen/hoerbuch.html).

Masalın sunumu tamamlandıktan sonra, metinde yer alan bilinmeyen kelimeler açıklanır. Ve metni anlamaya yönelik sorular sorulur.

3.4.1.2.1. Kelime Çalışması

Bu alıştırmada, öğrencilerden metni okurken bilmedikleri kelimelerin altını çizmeleri istenir: **Lesen Sie den Text und markieren Sie die unbekanntenen Wörter im Text bitte!**

Kelimeler, çeşitli şekillerde (zıt anlamlı – eş anlamlı, resim – şekil vb. görsellerle) veya bir cümle içinde kullanılarak açıklanabilir:

Untersuchen Sie die Wörter im Wortschatz bitte! (Lütfen kelimeleri inceleyiniz!)

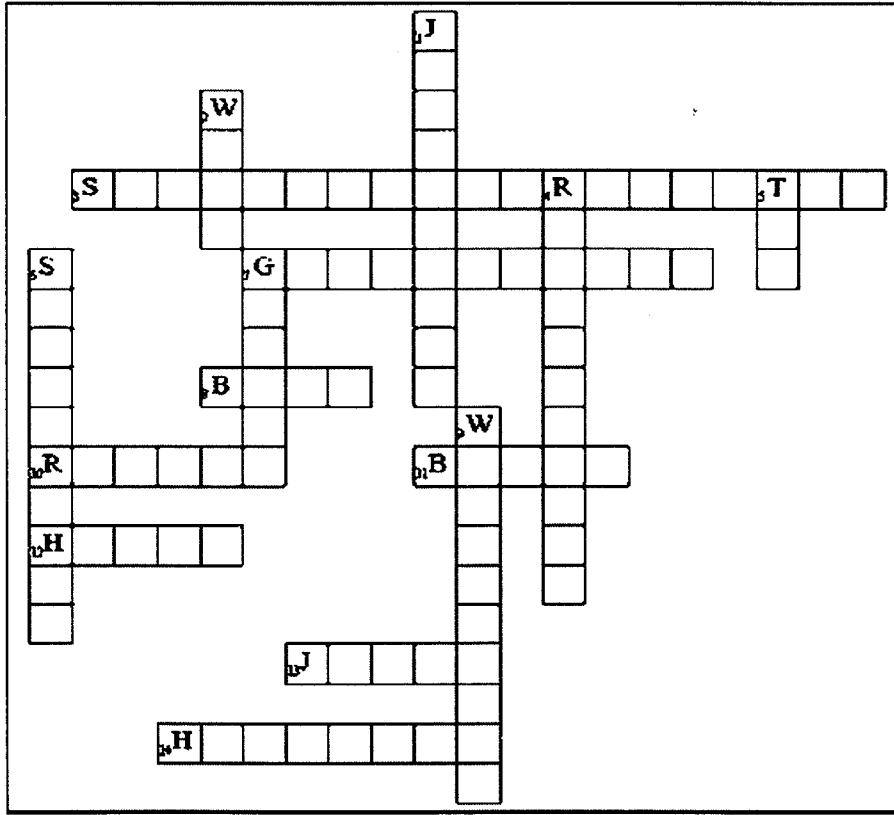
vom Weg abgehen:	den Weg verlassen
begegnen (+ Dativ):	treffen (+ Akk.)
er schneidet dem Wolf den Bauch auf:	er öffnet den Bauch des Wolfes
schnarchen:	im Schlaf geräuschvoll atmen
packen:	fest und schnell ergreifen
pflücken (Blumen, Obst):	abbrechen
da drin:	hier: im Bauch des Wolfes
gerade:	direkt, ohne Aufenthalt
verschlingen, verschlang, hat verschlungen:	schnell und gierig verschlucken
fressen, fraß, hat gefressen:	essen (bei Tieren) oder unmäßiges, barbarisches Essen (bei Menschen)
das Käppchen:	Diminutiv von ‚die Kappe, -n‘: = die Mütze, eine Kopfbedeckung ohne Rand
ihr fehlt etwas:	(idiomatisch) sie ist krank, nicht in Ordnung
Was hast du für große Ohren?:	hier getrennt: Was für große Ohren hast du?

(Web: <http://www.hueber.de/sixcms/media.php/36/Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015’de alınmıştır.)

3.4.1.2.1.1. Çapraz Bulmaca

Masal metnine yönelik kelime çalışması yaparken çapraz bulmaca gibi farklı alternatifler düşünülebilir. Bu alıştırma hem masaldaki karakterlerle, tipik nesnelere ilgili bilgi verir ve hem de eğlenceli bir alıştırma türüdür.

Şekil 3: Çapraz Bulmaca

(Web: http://www.zarb.dedeindex.php?page=ide_f.docx adresinden 28 Haziran 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.2.1.2. Eşleştirme Çalışması

Bu alıştırmada, hem kelime egzersizi hem de masaldaki karakterler ile ilgili çalışma yapılmış oluyor.

Was gehört zusammen? (Hangisi, hangisine ait?)

Welche Wörter / Ausdrücke aus der rechten Spalte gehören zu welcher Person / welchem Objekt aus der linken Spalte? Mehr als eine Antwort sind möglich. (Sağ sütunda yer alan kelimelerden / ifadelerden hangileri, sol sütunda yer alan hangi kişiye / nesneye aittir? Birden fazla cevap mümkündür.)

Şekil 4: Eşleştirme Çalışması İçin Hazırlanan Alıştırma Görseli

A.	das Mädchen	1.	der Kuchen
B.	der Wolf	2.	das Häuschen
C.	der Jäger	3.	der Wein
D.	die Großmutter	4.	das Gewehr
E.	die Mutter	5.	schnarchen
F.	der Korb	6.	verschlingen
		6.	das Rotkäppchen
		7.	die Blumen
		8.	ist zu Hause und schläft im Bett.
		9.	gibt der Tochter einen Korb.
		10.	zieht die Kleider der Großmutter an.

(Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.2.2. Metin Çalışması

Bu bölümde, masal metnini okuma – anlama çalışması yapılır. Bu amaçla masal metni paragraflara ayrılır ve toplam 7 paragraf elde edilir.

Paragraflar her bir öğrenci grubu tarafından yüksek sesle okunur. Okuma bittikten sonra, masalla ilgili önce genel sorular sorulur:

- Welche Personen kommen im Märchen vor?

Masalda hangi kişiler var?

- Was machen diese Personen?

Bu kişiler ne yapıyor?

- Wo findet die Geschichte statt?

Hikaye nerede gerçekleşiyor?

Bu soruların cevaplanmasının ardından içerik ile ilgili daha ayrıntılı sorular yöneltilir:

- Was soll Rotkäppchen seiner Großmutter bringen?

Kırmızı Başlıklı Kız, büyükannesine ne götürmek zorunda?

- Wo wohnt die Großmutter?

Büyükanne nerede oturuyor?

- Wen trifft Rotkäppchen im Wald?

Kırmızı Başlıklı Kız, ormanda kime rastlıyor?

- Wie versucht der Wolf Rotkäppchen vom Weg abzubringen?

Kurt, Kırmızı Başlıklı Kız'ı yolundan vazgeçirmeyi nasıl deniyor?

- Was sagt der Wolf? – Was denkt der Wolf?

Kurt ne söylüyor? – Kurt ne düşünüyor?

- Was antwortet Rotkäppchen?

Kırmızı Başlıklı Kız ne cevap veriyor?

- Was macht der Wolf mit der Großmutter?

Kurt, büyükanne ile ne yapıyor?

- Was fragt Rotkäppchen die angebliche Großmutter?

Kırmızı Başlıklı Kız, sözde büyükannesine ne soruyor?

- Was antwortet die Großmutter?

Büyükanne ne cevap veriyor?

- Was macht der Wolf dann?

Sonra, kurt ne yapıyor?

- Was macht er, nachdem er Rotkäppchen verschlungen hat?

Kurt, Kırmızı Başlıklı Kız'ı yuttuktan sonra ne yapıyor?

- Wer rettet Rotkäppchen und ihre Großmutter?

Kırmızı Başlıklı Kız ve büyükannesini kim kurtarıyor?

- Warum erschießt er den Wolf nicht? Was macht er stattdessen?

O, kurdu neden vurarak  ld rm yor? Bunun yerine ne yapıyor?

- Was findet der Jäger im Bauche des Wolfes?

Avcı, kurdun karnında ne buluyor?

- Was machen sie mit dem Wolf am Ende des M rchens?

Masalın sonunda, kurt ile ne yapıyorlar? (Web:

<http://www2.mcdaniel.edu/germanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden
17 Mayıs 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.3. Yoğun alışma ve Alıştırma Aşaması

Bu bölümde, ders öncesinde belirlenen amaç önemlidir. Masal aracılığıyla öğrencilere ne aktarılmak istendiği belirlenip, ona göre alıştırmalar seçilip uygulanmalıdır. Eğer metin üzerinden hedef dilin edebiyatında var olan edebi bir tür tanıtılmak isteniyorsa o zaman bu yönde alıştırmaların yapılması gerekir. Ancak masal üzerinden çeşitli dil bilgisi yapılarının öğretilmesi vb. amaçlanıyor ise buna göre hareket etmek gerekir.

3.4.1.3.1. Edebiyat Odaklı alışma

3.4.1.3.1.1. Masal Edebi Türünü Tanıtma

Bu amaçla; öğrencilere önce birer çalışma kağıdı dağıtılır (Bkz. Şekil 5). Daha sonra masalın tanımı, özellikleri, türleri, yapısı vb. hakkında çeşitli bilgiler anlatılır. Öğrencilerden dinleme aşamasında bu kağıda notlar almaları istenir. Böylece dersin sonunda herkesin elinde edebi bir tür olarak masalın ne olduğuna dair bilgilendirici bir  zet kalmış olur.

Şekil 5: Masalın Yapısı İçin Hazırlanan Örnek Çalışma Kağıdı

DER AUFBAU VON MÄRCHEN	
(MASALIN YAPISI)	
Schreiben Sie zu jedem Stichpunkt mindestens 2 Sätze. (Her maddeye en az iki cümle yazınız)	
Die Handlung (Olay Örgüsü)	
Der Held, die Heldin (Erkek, Kadın Kahramanlar)	
Die Aufgaben (Görevler)	
Die Mittel (Araç – Gereçler)	
Andere Märchenwesen (Masalda Geçen Diğer Varlıklar)	
Ende (Son)	

3.4.1.3.1.2. Masalı Edebi Açından İnceleme

Bu bölümde, masal metni farklı sorularla daha derin bir incelemeye tabi tutulur.

Bitte versuchen Sie den Text zu analysieren, indem Sie auf diese Fragen antworten: (Bu soruları cevaplayarak lütfen metni analiz etmeye çalışınız)

- Was ist das Thema des Textes und welches sind seine zentralen Motive?
Metnin konusu nedir ve temel motifleri hangileridir?
- Welche Figuren kommen vor und in welcher Beziehung stehen sie zueinander?

Hangi figürler vardır ve birbirleri ile nasıl bir ilişki içerisindedirler?

- Wie sind Ort, Zeit, Milieu und Atmosphäre der Geschichte gestaltet?

Hikayenin yeri, zamanı, çevre ve atmosferi nasıl şekillenmiştir?

- Was sind die entscheidenden Handlungen oder Ereignisse? Wie ist der Handlungsablauf?

Önemli konular veya olaylar nelerdir? Olay akışı nasıldır?

- Wie ist die Sprache des Textes?

Metnin dili nasıldır?

- Gibt es Besonderheiten in der Sprache des Textes, z. B. verschiedene Stilebenen, Vergleiche und Wiederholungen etc?

Metnin dilinde özellikler / kendine özgü özel durumlar var mıdır, örneğin çeşitli üslup düzeyleri, karşılaştırmalar ve tekrarlamalar gibi?

3.4.1.3.2. Dil Bilgisi Odaklı Çalışma

3.4.1.3.2.1. Fiilleri Di'li Geçmiş Zamana Göre Çekimleme

Schreiben Sie die Verben im Präteritum! (Fiilleri, di'li geçmiş zamanda yazınız!)

Es . . . . (sein) einmal ein kleines süßes Mädchen, das . . . .(haben) jedermann lieb, der sie nur . . . . (ansehen), am allerliebsten aber ihre Großmutter, die . . . . (wissen) gar nicht, was sie alles dem Kinde geben . . . . (sollen). Einmal . . . . (schenken) sie ihm ein Käppchen von rotem Samt, und weil ihm das so wohl . . . . (stehen), und es nichts anders mehr tragen . . . . (wollen), ... (heissen) es nur das Rotkäppchen. Eines Tages . . . (sprechen) seine Mutter zu ihm: "Komm, Rotkäppchen, da hast du ein Stück Kuchen und eine Flasche Wein, bring das der Großmutter hinaus; sie ist krank und schwach und wird sich daran laben.

...

"Ich will schon alles richtig machen," . . . . (sagen) Rotkäppchen zur Mutter, und . . . . (geben) ihr die Hand darauf. Die Großmutter aber . . . . (wohnen) draußen im Wald, eine halbe Stunde vom Dorf. Wie nun Rotkäppchen in den Wald . . . . (kommen), ... (begegnen) ihm der Wolf. Rotkäppchen aber . . . . (wissen) nicht, was das für ein

böses Tier . . . . (sein), und . . . . (fürchten) sich nicht vor ihm. "Guten Tag, Rotkäppchen!" . . . . (sprechen) er.

3.4.1.3.2.2. Edatlarla Çalışma

Setzen Sie die richtigen Präpositionen ein! (Doğru edatları yerleştiriniz!)

zu, unter, in, bei, durch, an, von ... ab

"Schönen Dank, Wolf!" - "Wo hinaus so früh, Rotkäppchen?" - "..... Großmutter." - "Was trägst du . . . . der Schürze?" - "Kuchen und Wein. Gestern haben wir gebacken, da soll sich die kranke und schwache Großmutter etwas zugut tun und sich damit stärken." - "Rotkäppchen, wo wohnt deine Großmutter?" - "Noch eine gute Viertelstunde weiter . . . .Wald, ... den drei großen Eichbäumen, da steht ihr Haus, unten sind die Nusshecken, das wirst du ja wissen," sagte Rotkäppchen. Der Wolf dachte . . . . sich: Das junge, zarte Ding, das ist ein fetter Bissen, der wird noch besser schmecken als die Alte.

3.4.1.3.2.3. "Weil" Bağlacı ile Sebep Belirten Cümleler Oluşturma

Ergänzen Sie die Sätze mit „weil“! (Cümleleri "weil" ile tamamlayınız!)

1. Rotkäppchen und ihre Mutter wohnen allein, weil.....

Kırmızı Başlıklı Kız ve annesi yalnız oturuyor, çünkü

2. Rotkäppchen soll die Großmutter besuchen, weil.....

Kırmızı Başlıklı Kız büyük annesini ziyaret etmeli, çünkü

3. Rotkäppchen soll vorsichtig sein, weil.....

Kırmızı Başlıklı Kız dikkatli olmalı, çünkü

4. Rotkäppchen singt, weil.....

Kırmızı Başlıklı Kız şarkı söylüyor, çünkü

5. Der Wolf ist sehr hungrig, weil.....

Kurt çok aç, çünkü

3.4.1.4. Öğrenilenlerin Öğrenciler Tarafından Uygulanma Aşaması

Bu bölümde, öğrencilerin özellikle konuşma ve yazma becerilerine yönelik çeşitli alıştırmalar yapılabilir. Önemli olan, öğrencinin mutlaka aktif bir şekilde derse katılarak hedef dilde edinmiş olduğu somut bilgileri uygulamaya dökmesidir. Öğrencinin dilsel becerilerini kullanmaya teşvik edecek üretmeye açık alıştırmalar tercih edilebilir.

3.4.1.4.1. Rol Oynama

Rol oynama basit bir anlatımla, öğrencilerin hayali karakterlerin rollerine bürünebilmeleri ve bu insanların konuşacağını ya da davranacağını düşündükleri gibi konuşup davranmalarınıdır (Watcyn-Jones, 1983: Akt. Çevik, 2006). Rol oynama tekniği ile öğrencilerin hedef dilde spontan bir şekilde konuşmaları sağlanabilir.

Suchen Sie sich eine der folgenden Rollen aus und spielen Sie diese Rolle mit einem Partner oder einer Partnerin (Aşağıdaki rollerden birini seçiniz ve bu rolü bir erkek veya kız arkadaşınızla oynayınız.)

1. Rol Kartı: Rotkäppchen ist klug und stark. Sie hat einen schwarzen Gürtel in Karate. (Kırmızı Başlıklı Kız zeki ve güçlüdür. Karatede siyah kuşak sahibidir.)

2. Rol Kartı: Rotkäppchen ist Detektivin und untersucht das Verschwinden von kleinen Mädchen und deshalb hat es sich wie Rotkäppchen verkleidet. (Kırmızı Başlıklı Kız bir detektiftir ve küçük kız çocuklarının kayboluşunu araştırmaktadır ve bu yüzden Kırmızı Başlıklı Kız gibi giyinmektedir.)

3. Rol Kartı: Rotkäppchen ist eine Deutschlehrerin und versucht dem Wolf gutes Deutsch beizubringen. (Kırmızı Başlıklı Kız, bir Almanca öğretmenidir ve kurda iyi derecede Almanca öğretmeye çalışmaktadır.)

4. Rol Kartı: Der Wolf ist ein böser Serienkiller. Er will Rotkäppchen töten. (Kurt, kötü bir seri katildir. Kırmızı Başlıklı Kız'ı öldürmek istemektedir.)

5. Rol Kartı: Der Wolf kommt aus Italien und möchte Deutsch lernen. (Kurt, İtalya'dan gelmektedir ve Almanca öğrenmek istemektedir.)

6. Rol Kartı: Der Wolf ist Privatdetektiv, der Rotk ppchen helfen will. (Kurt, Kirmızı Başlıklı Kız'a yardım etmek isteyen bir özel detektiftir.)

Şekil 6: Rol Oynama alışması İçin Hazırlanan Rol Kartları

(Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015'de alınmıştır.)

3.4.1.4.2. Yaratıcı Yazma

Burada öğrencilere yeterince yaratıcı olabilecekleri birbirinden farklı fikirler sunulur ve bu fikirlerden hareketle özgün bir yazı kaleme almaları istenir:

Wählen Sie eine der 3 Ideen aus und schreiben Sie dazu einen kurzen Aufsatz ! (3 fikirden birini seçiniz ve bununla ilgili kısa bir kompozisyon yazınız!)

Idee 1: Das Gespräch zwischen dem Wolf und Rotkäppchen im Wald neu schreiben. Der Wolf versucht es mit modernen Verführungselementen. Zum Beispiel kann er ihr sein neues Gerät wie Iphone, Ipod Touch, Ipad usw. zeigen.

Fikir 1: Ormanda karşılaşan Kırmızı Başlıklı Kız ile kurt arasında geçen konuşmayı yeniden yazın. Kurt, Kırmızı Başlıklı Kız'ı etkilemeye çalışsın. Örneğin ona, yeni aldığı akıllı telefonunu veya tabletini gösterebilir.

Idee 2: Als Rotkäppchen und die Großmutter vom Jäger befreit werden, fragt er: Wie war es im Bauch des Wolfes? Die Großmutter oder Rotkäppchen erzählen.

Fikir 2: Avcı, Kırmızı Başlıklı Kız'ı ve büyükannesini kurdun karnından çıkardıktan sonra "Orası nasıldı?" diye sorsun. Büyükanne veya kırmızı başlıklı kız anlatsın.

Idee 3: Sie sollen ein neues Ende für das Märchen erfinden. Hier ist der Anfang des neuen Endes: "Nachdem der Jäger Rotkäppchen und die Großmutter aus dem Bauch des Wolfes geholt hatte, . . ."

Fikir 3: Masala yeni bir son yazın. Yeni sonun başlangıcı şöyle olsun: "Avcı, kırmızı başlıklı kız ve büyükannesini kurdun karnından çıkardıktan sonra....," (Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015'de alınmıştır.)

3.5. MASALLARLA ALMANCA ÖĞRENİMİ – AKTİF VE YARATICI ÖĞRENMEYİ DESTEKLEYEN ÇEŞİTLİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Bu bölümde bir yabancı dil dersinde masallar aracılığıyla yapılabilecek farklı uygulamalar tanıtılacaktır. Uygulamaların hepsi, her dil düzeyindeki öğrenci grupları ile çalışılabilir niteliktedir.

Uygulamalar, Goethe Enstitüsü'nün "Fremdsprache Deutsch" dergisinde yayınlanan "Kreativ Deutsch Lernen mit Märchentexten" (Karpe, 2013) başlıklı makalede yer alan örneklerden yola çıkılarak uyarlanmıştır. Bazı uygulamalar değiştirilmeden uyarlanırken, bazı uygulamalara yeni aşamalar eklenmiştir. Her bir uygulama için farklı bir masal ile çalışılmıştır.

3.5.1. Masal Dominosu

Uyarlanan Masal: Der gestohlene Heller (Rölleke, 2009)

1. aşama: Bir masal seçilir. Bu masal metnini meydana getiren cümlelerin her biri küçük küçük domino kartlarının üzerine yazılır (Bkz. Şekil 7). Burada dikkat edilecek en önemli nokta, masal metnini cümlelere ayırırken içeriksel bağlantının mantıklı ve birbirleri ile tutarlı bir ilişki içerisinde kalması ve parçalar bir araya getirilirken herhangi bir yanlış anlaşılmanın ortaya çıkmasına sebebiyet vermemektir.

2. aşama: Hazırlanan domino kartları öğrencilere paylaşılır. Uygun kartların bir araya getirilmesiyle masal metni oluşturulur.

Şekil 7: Masal Dominosu Uygulaması İçin Hazırlanan Domino Kartları

Und wie sie so saßen, und
es zwölf Uhr schlug, da
sah der Fremde die Tür
aufgehen,

und ein schneeweiß
gekleidetes, ganz blasses
Kindlein hereinkommen.

Es blickte sich nicht um
und sprach auch nichts,

sondern ging geradezu in
die Kammer neben an.

Bald darauf kam es
zurück und ging eben so
still wieder zur Tür
hinaus.

Am zweiten und am
dritten Tag kam es auf
eben diese Weise.

Da fragte endlich der
Fremde den Vater,

wem das schöne Kind
gehörte, das alle Mittag in
die Kammer ginge.

“Ich habe es nicht
gesehen”, antwortete er,

“und wüsste auch nicht
wem es gehören könnte.”

Am andern Tage, wie es
wieder kam, zeigte es der
Fremde dem Vater,

der sah es aber nicht, und
die Mutter und die
Kinder alle sahen auch
nichts.

Nun stand der Fremde
auf, ging zur Kammertür,
öffnete sie ein wenig und
schaute hinein.

Da sah er das Kind auf
der Erde sitzen und

emsig mit den Fingern in
den Dielenritzen graben
und wühlen;

wie es aber den Fremden
bemerkte, verschwand
es.

Nun erzählte er, was er
gesehen hatte und
beschrieb das Kind
genau,

da erkannte es die Mutter
und sagte "ach, das ist
mein liebes Kind,

das vor vier Wochen
gestorben ist."

Sie brachen die Dielen
auf und fanden zwei
Heller,

die hatte einmal das Kind
von der Mutter erhalten,
um sie einem armen
Mann zu geben,

es hatte aber gedacht
"dafür kannst du dir
einen Zwieback kaufen,"

die Heller behalten und
in die Dielenritzen
versteckt;

und da hatte es im Grabe
keine Ruhe gehabt,

und war alle Mittage
gekommen um nach den
Hellern zu suchen.

Die Eltern gaben darauf
das Geld einem Armen,

und nachher ist das Kind
nicht wieder gesehen
worden.

3.5.2. Kelime + Kelime + Kelime . . . = Metin

Uyarlanan Masal: Die drei Brüder

1. aşama: Öğrenciler için bir masalla ilgili önemli ve bilinmeyen kelimelerden oluşan iki dilli bir liste oluşturulur (Bkz. Şekil 8). Bu listeler öğrencilere dağıtılır.

Şekil 8: "Die drei Brüder" Masalından Önemli Kelimelerin Listesi

WÖRTER	TURKISCHE BEDEUTUNGEN
das Vermögen	varlık, mal, mülk, servet
der Rat	tavsiye, öğüt, salık vermek
das Handwerk	zanaat, sanat: elle ve basit araç gereçle yapılan iş
das Meisterstück	ustaca, mükemmel bir iş / eser
der Hufschmied	nalbant
der Barbier	erkek berberi
der Fechtmeister / der Fechter	eskrimci
fortziehen	başka bir yere gitmek, taşınmak
Pferde beschlagen	atları nallamak
kriegen	almak
der Hieb	(silahla, baltayla) şiddetli darbe, vuruş; sopa, dayak
die Zähne zusammenbeißen	acıdan dişlerini sıkmak
es sich nicht verdrießen lassen	olumsuz bir şeyin keyfini, neşesini bozmasına izin vermemek
zusammenkommen	toplanmak, bir şey yapmak için buluşmak
auf einmal	aynı anda
der Hase	tavşan
das Becken	düz ve çukur kap, lavabo, leğen
die Seife	sabun
schäumen	köpüklenmek
einseifen	sabunlamak
wehtun	birisinin canını acıtmak
gewaltig	(Adj) çok etkileyici, muhteşem; (Adv) çok, son derece
angreifen	bir ödevi, işi ele almak, yapmaya başlamak
währen	sürmek, devam etmek
das Hufeisen	at nalı
jmdn. gewähren lassen	birisinin bir şey yapmasına sabırla tahammül etmek, engel olmamak
regnen	yağmur yağmak
der Degen	kılıç
schwenken	(bayrak, şapka...) sallamak
schwingen	(bayrağı, çekici, kırbağı...) havada bir daire çizerek sallamak
das Dach	çatı, dam
zufrieden sein mit etw	bir şeyden memnun olmak
geschickt	becerikli, usta
das Grab	mezar, kabir

2. aşama: Listelerde yer alan kelimeler yardımıyla öğrenciler bir masal düşünüp yaratırlar (Bkz. Şekil 9). Yazma işlemi bittikten sonra, oluşturulan masallar okunur.

Şekil 9: Listede Yer Alan Kelimeler Yardımıyla Bir Masal Yaratma

Es war einmal, es war keinmal... Es war die drei Brüder, die ein großes Vermögen hatten. Diese Brüder wohnten den ganzen Tag entlang im Haus und aus diesem Grund waren sie sich sehr langweilig. Eines Tages kam ein alter Mann und klopfte an die Tür ihres Hauses. Der Jüngste machte die Tür auf und sah den alten Mann. Der Alte sagte, dass er sehr hungrig war. Und er bat um ein Stück Brot. Daraufhin ging der Jüngste sofort in die Küche und gab dem Alten ein Stück Brot. Der Alte aß das Brot und dankte dem Jüngsten für diese Hilfe. Vor dem Gehen gab der Alte einen wertvollen Rat. Aber der Jüngste verstand nicht, was der Alte mit diesem Rat meinte.

Am nächsten Tag kriegten die drei Brüder ihre Degen und gingen sie zur Jagd. Wenn sie zum Wald ankamten, bemerkten sie einen Hufschmied. Im Wald hatte der Hufschmied ein Geschäft und er beschlachte die Pferde, ohne zu stoppen...

3. aşama: Okuma aşamasının ardından, öğrencilerin kaleme aldıkları masallar ile orijinal masal metni birbirleri ile karşılaştırılır.

3.5.3. Bu Cümlelerden Ne Çıkar?

Uyarlanan Masal: Die zertanzten Schuhe (Rölleke, 2009)

1. aşama: Masal metni, cümlelere ayrıştırılır. Her cümle, bir numara ile isimlendirilir (Bkz. Şekil 10).

Şekil 10: "Die zertanzten Schuhe" Masalının Cümlelere Ayrıştırılması

<p>1. Es war einmal ein König, der hatte zwölf Töchter, eine immer schöner als die andere.</p>
<p>2. Sie schliefen zusammen in einem Saal, wo ihre Betten neben einander standen, und Abends, wenn sie darin lagen, schloss der König die Tür zu und verriegelte sie.</p>
<p>3. Wenn er aber am Morgen die Tür aufschloss, so sah er, dass ihre Schuhe zertanzt waren, und niemand konnte herausbringen, wie das zugegangen war.</p>
<p>4. Da ließ der König ausrufen wer's könnte ausfindig machen, wo sie in der Nacht tanzten, der sollte sich eine davon zur Frau wählen und nach seinem Tod König sein: wer sich aber meldete und es nach drei Tagen und Nächten nicht heraus brächte, der hätte sein Leben verwirkt.</p>
<p>5. Nicht lange, so meldete sich ein Königssohn und erbot sich das Wagnis zu unternehmen.</p>
<p>6. Er war wohl aufgenommen, und Abends in ein Zimmer geführt, das an den Schlafsaal stieß.</p>
<p>7. Sein Bett war da aufgeschlagen und er sollte Acht haben, wo sie hingingen und tanzten; und damit sie nichts heimlich treiben konnten oder zu einem anderen Ort hinausgingen, war auch die Saaltür offen gelassen.</p>
<p>8. Dem Königssohn fiel's aber wie Blei auf die Augen und er schlief ein, und als er am Morgen aufwachte, waren alle zwölf zum Tanz gewesen, denn ihre Schuhe standen da und hatten Löcher in den Sohlen.</p>
<p>9. Den zweiten und dritten Abend ging nicht anders, und da war ihm sein Haupt ohne Barmherzigkeit abgeschlagen.</p>
<p>10. Es kamen hernach noch viele und meldeten sich zu dem Wagestück, sie mussten aber alle ihr Leben lassen.</p>
<p>11. Nun trug sich zu, dass ein armer Soldat, der eine Wunde hatte und nicht mehr dienen konnte, sich auf dem Weg nach der Stadt befand, wo der König wohnte.</p>
<p>12. Da begegnete ihm eine alte Frau, die fragte ihn, wo er hin wollte.</p>
<p>13. "Ich weiß selber nicht recht," sprach er, und setzte im Scherz hinzu "ich hätte wohl Lust ausfindig zu machen, wo die Königstöchter ihre Schuhe vertanzten, und</p>

danach König zu werden.”
14. “Das ist so schwer nicht,” sagte die Alte, “du musst den Wein nicht trinken, der dir Abends gebracht wird, und musst tun als wärst du fest eingeschlafen.”
15. Darauf gab sie ihm ein Mäntelchen und sprach “wenn du das umhängst, so bist du unsichtbar und kannst den zwölfen dann nachschleichen.”
16. Wie der Soldat den guten Rat bekommen hatte, war Ernst bei ihm, so dass er ein Herz fasste, vor den König ging und sich als Freier meldete.
17. Er war so gut aufgenommen wie die anderen auch, und wurden ihm königliche Kleider angetan.
18. Abends zur Schlafenszeit war er in das Vorzimmer geführt, und als er zu Bett gehen wollte, kam die älteste und brachte ihm einen Becher Wein: aber er hatte sich einen Schwamm unter das Kinn gebunden, ließ den Wein da hineinlaufen, und trank keinen Tropfen.
19. Dann legte er sich nieder, und als er ein Weilchen gelegen hatte, fing er an zu schnarchen wie im tiefsten Schlaf.
20. Das hörten die zwölf Königstöchter, lachten, und die älteste sprach “der hätte auch sein Leben sparen können.”
21. Danach standen sie auf, öffneten Schränke, Kisten und Kasten, und holten prächtige Kleider heraus: putzten sich vor den Spiegeln, sprangen herum und freuten sich auf den Tanz.
22. Nur die Jüngste sagte “ich weiß nicht, ihr freut euch, aber mir ist so wunderbarlich zu Mute: gewiss widerfährt uns ein Unglück.”
23. “Du bist eine Schneegans,” sagte die Älteste, “die sich immer fürchtet. Hast du vergessen wie viel Königssöhne schon umsonst dagewesen sind? Dem Soldaten hätte ich nicht einmal brauchen einen Schlaftrunk zu geben, der Lümmel wäre doch nicht aufgewacht.”
24. Wie sie alle fertig waren, sahen sie erst nach dem Soldaten, aber der hatte die Augen zugetan, rührte und regte sich nicht, und sie glaubten nun ganz sicher zu sein.
25. Da ging die Älteste an ihr Bett und klopfte daran: alsbald sank es in die Erde, und sie stiegen durch die Öffnung hinab, eine nach der anderen, die Älteste voran.
26. Der Soldat, der alles mit angesehen hatte, zauderte nicht lange, hing sein

Mäntelchen um und stieg hinter der Jüngsten mit hinab.
27. Mitten auf der Treppe trat er ihr ein wenig aufs Kleid, da erschrak sie und rief "was ist das?" wer hält mich am Kleid?"
28. "Sei nicht so einfältig," sagte die Älteste, "du bist an einem Haken hängen geblieben."
29. Da gingen sie vollends hinab, und wie sie unten waren, standen sie in einem wunderprächtigen Baumgang, da waren alle Blätter von Silber, und schimmerten und glänzten.
30. Der Soldat dachte "du willst dir ein Wahrzeichen mitnehmen," und brach einen Zweig davon ab: da fuhr ein gewaltiger Krach aus dem Baum.
31. Die Jüngste rief wieder "es ist nicht richtig, habt ihr den Knall gehört?"
32. Die Älteste aber sprach "das sind Freudenschüsse, weil wir unsere Prinzen bald erlöst haben."
33. Sie kamen darauf in einen Baumgang, wo alle Blätter von Gold, und endlich in einen dritten, wo sie klarer Demant waren: von beiden brach er einen Zweig ab, wobei es jedesmal krachte, dass die Jüngste vor Schrecken zusammenfuhr: aber die Älteste blieb dabei, es wären Freudenschüsse.
34. Sie gingen weiter und kamen zu einem großen Wasser, darauf standen zwölf Schifflein, und in jedem Schifflein saß ein schöner Prinz, die hatten auf die zwölfte gewartet, und jeder nahm eine zu sich, der Soldat aber setzte sich mit der Jüngsten ein.
35. Da sprach der Prinz "ich weiß nicht das Schiff ist heute viel schwerer und ich muss aus allen Kräften rudern, wenn ich es fortbringen soll."
36. "Wovon sollte das kommen," sprach die Jüngste, "als vom warmen Wetter, es ist mir auch so heiß zu Mut."
37. Jenseits des Wassers aber stand ein schönes hellerleuchtetes Schloss, woraus eine lustige Musik erschallte von Pauken und Trompeten.
38. Sie ruderten hinüber, traten ein, und jeder Prinz tanzte mit seiner Liebsten; der Soldat tanzte aber unsichtbar mit, und wenn eine einen Becher mit Wein hielt, so trank er ihn aus, dass er leer war, wenn sie ihn an den Mund brachte; und der Jüngsten war auch Angst darüber, aber die Älteste brachte sie immer zum Schweigen.
40. Sie tanzten da bis drei Uhr am anderen Morgen, wo alle Schuhe durchgetanzt waren und sie aufhören mussten.

<p>41. Die Prinzen fuhren sie über das Wasser wieder zurück, und der Soldat setzte sich diesmal vornen hin zur Ältesten.</p>
<p>42. Am Ufer nahmen sie von ihren Prinzen Abschied und versprachen in der folgenden Nacht wieder zu kommen.</p>
<p>43. Als sie an der Treppe waren, lief der Soldat voraus und legte sich in sein Bett, und als die Zwölf langsam und müde herauf getrippelt kamen, schnarchte er schon wieder so laut, dass sie alle hören konnten, und sie sprachen "vor dem sind wir sicher."</p>
<p>44. Da taten sie ihre schönen Kleider aus, brachten sie weg, stellten die zertanzten Schuhe unter das Bett und legten sich nieder.</p>
<p>45. Am anderen Morgen wollte der Soldat nichts sagen, sondern das wunderliche Wesen noch mit ansehen, und ging die zweite und die dritte Nacht wieder mit.</p>
<p>46. Da war alles wie das erstemal, und sie tanzten jedesmal bis die Schuhe entzwei waren.</p>
<p>47. Das drittemal aber nahm er zum Wahrzeichen einen Becher mit.</p>
<p>48. Als die Stunde gekommen war, wo er antworten sollte, steckte er die drei Zweige und den Becher zu sich und ging vor den König, die Zwölfe aber standen hinter der Tür und horchten, was er sagen würde.</p>
<p>49. Als der König die Frage tat "wo haben meine zwölf Töchter ihre Schuhe in der Nacht vertanzt?" so antwortete er "mit zwölf Prinzen in einem unterirdischen Schloss," berichtete wie es zugegangen war und holte die Wahrzeichen hervor.</p>
<p>50. Da ließ der König seine Töchter kommen und fragte sie, ob der Soldat die Wahrheit gesagt hätte, und da sie sahen, dass sie verraten waren und Leugnen nichts half, so mussten sie alles eingestehen.</p>
<p>51. Darauf fragte ihn der König, welche er zur Frau haben wollte.</p>
<p>52. Er antwortete "ich bin nicht mehr jung, so gebt mir die Älteste."</p>
<p>53. Da war noch an selbigem Tag die Hochzeit gehalten und ihm das Reich nach des Königs Tod versprochen.</p>
<p>54. Aber die Prinzen wurden auf so viel Tage wieder verwünscht, als sie Nächte mit den Zwölfen getanzt hatten.</p>

2. aşama: Sınıftaki öğrencilerden üç ayrı grup oluşturulur ve her bir gruptan kesilip, karıştırılmış bu cümlelerden 18 tane seçmeleri istenir.

3. aşama: Cümle seçme işlemi bittikten sonra, öğrenciler ellerindeki cümleler yardımıyla masala yönelik bir olay örgüsü kurgulamaya çalışırlar. Bunun için öğrenciler, önce ellerindeki numaralı cümleleri küçükten büyüğe olacak şekilde sıralayacaklar.

4. aşama: Cümleler sıralandıktan sonra, öğrenciler bu cümlelerde kullanılan kelimelerden hareketle karakterleri veya nesnelere tespit edip listeleterek masalın içeriğine dair bazı ipuçlarını yakalamaya çalışacaklar (Bkz. Şekil 11).

Şekil 11: "Die zertanzten Schuhe" Masalında Geçen Karakterlerin Ve Nesnelere Örnek Listesi

CHARAKTERE	TYPISCHE GEGENSTÄNDE
ein Königssohn	Schuhe
ein Soldat	Schränke
eine alte Frau	Kisten
die Zwölfe	Kasten
der König	Kleider
die Jüngste	Mäntelchen
ein schöner Prinz	Schifflein
die Älteste	Blätter

5. aşama: Daha sonra her bir öğrenci, aşağıda verilen ifade kalıplarından yararlanarak masalın içeriğine dair sözlü bir tahminde bulunacak.

a) Meiner Meinung nach geht es im Märchen um ....

Benim fikrime göre masalda ..... söz konusudur.

b) Nach mir erzählt man in diesem Märchen ...

Bana göre bu masalda ..... anlatılıyor.

c) Mein erster Eindruck über Märchen ist ...

Masal hakkındaki ilk izlenimim .....

d) Nach meiner Vermutung spricht man im Märchen von ...

Benim tahminime göre masalda ..... bahsediliyor.

e) Über Märchen denke ich daran, dass ...

Masal hakkında ..... düşünüyorum.

6. aşama: Bu sözlü tahminlere dayanarak her bir grup, masal ile ilgili doğru olma ihtimalini yüksek gördükleri sadece tek bir tahmini bir kağıda yazacak. Ve gruplar, karşılıklı olarak bu tahminlerini yüksek sesle okuyacaklar.

7. aşama: Bu aşamadan sonra, orijinal masal metni üzerinde çalışılacak ve en doğru tahmini hangi grubun yaptığı belirlenecek.

3.5.4. Sor Bakalım! Doğru Cevap Kimde?

Uyarlanan Masal: Frau Holle (Rölleke, 2009)

1. aşama: Öğretmen tarafından şeritler halinde küçük kağıt parçaları hazırlanır. Bu kağıt parçalarının üzerine bir masaldan bir veya iki cümle olacak şekilde kısa metinler yazılır. Masaldan cümleler içeren her bir kağıt parçasına bir de masalla ilgili bir soru eklenir. Her bir sorunun doğru cevabı, hazırlanan başka bir metin parçasında yer alır (Bkz. Şekil 12).

Şekil 12: "Frau Holle" Masalından Bir Bölümün Soru – Cevap Şeklinde Hazırlanmış Metin Kesitleri

<p>.....</p> <p>Eine Witwe hatte zwei Töchter, davon war die eine schön und fleißig, die andere hässlich und faul.</p> <p>Frage 1: Warum liebte die Witwe nur ihre faule Tochter?</p>
--

.....
 Sie hatte aber die hässliche und faule, weil sie ihre rechte Tochter war, viel lieber, und die andere musste alle Arbeit tun und der Aschenputtel im Hause sein.

Frage 2: Wie viele Töchter hatte die Witwe?

.....
 Das arme Mädchen musste sich täglich auf die große Straße bei einem Brunnen setzen, und musste so viel spinnen, dass ihm das Blut aus den Fingern sprang.

Frage 3: Was fiel eines Tages dem fleißigen Mädchen in den Brunnen?

.....
 Nun trug es sich zu, dass die Spule einmal ganz blutig war, da bückte es sich damit in den Brunnen und wollte sie abwaschen: sie sprang ihm aber aus der Hand und fiel hinab.

Frage 4: Warum ärgerte sich die Witwe über das fleißige Mädchen?

.....
 Es weinte, lief zur Stiefmutter und erzählte ihr das Unglück. Sie schalt es aber so heftig und war so unbarmherzig, dass sie sprach "hast du die Spule hinunterfallen lassen, so hol sie auch wieder herauf."

Frage 5: Warum musste die Fleißige in den Brunnen springen?

.....
 Da ging das Mädchen zu dem Brunnen zurück und wusste nicht, was es anfangen sollte: und in seiner Herzensangst sprang es in den Brunnen hinein, um die Spule zu holen.

Frage 6: Wo erwachte das fleißige Mädchen nach dem Sprung in den Brunnen?

.....

Es verlor die Besinnung, und als es erwachte und wieder zu sich selber kam, war es auf einer schönen Wiese, wo die Sonne schien und viel tausend Blumen standen.

Frage 7: Was wollte das Brot aus dem Backofen von dem hübschen Mädchen?

.....

Auf dieser Wiese ging es fort und kam zu einem Backofen, der war voller Brot; das Brot aber rief "ach, zieh mich raus, zieh mich raus, sonst verbrenn ich: ich bin schon längst ausgebacken." Da trat es herzu, und holte mit dem Brotschieber alles nacheinander heraus.

Frage 8: Was machte das fleißige Mädchen mit den reifen Äpfeln am Baum?

.....

Danach ging es weiter und kam zu einem Baum, der hing voll Äpfel, und rief ihm zu "ach schüttel mich, schüttel mich, wir Äpfel sind alle miteinander reif." Da schüttelte es den Baum, dass die Äpfel fielen als regneten sie, und schüttelte bis keiner mehr oben war; und als es alle in einen Haufen zusammengelegt hatte, ging es wieder weiter.

Frage 9: Zu wem kam das hübsche Mädchen?

.....

Endlich kam es zu einem kleinen Haus, daraus guckte eine alte Frau, weil sie aber so große Zähne hatte, war ihm Angst, und es wollte fortlaufen.

Frage 10: Was sollten die Mädchen bei Frau Holle tun?

2. aşama: Öğrenciler şeritler halinde hazırlanmış, masalla ilgili kısa metinler içeren bu kağıt parçalarından birer tane alıp bir daire oluştururlar.

3. aşama: “Es war einmal...”, “Eines Tages...”, “Ein Mann / Eine Frau hatte...” gibi masala başlangıç cümlesi içeren metne sahip olan öğrenci, oyuna başlar ve elindeki metni okuyarak kendi kağıt parçasının üzerinde yazan soruyu ortaya yöneltir.

4. aşama: Yöneltilen soruya elindeki metin ile cevap verebileceğini fark eden öğrenci, hemen elindeki metni okur. Eğer okuduğu metin, arkadaşının sorduğu soruya doğru cevap olarak birebir uyarsa bulunduğu yerden ayrılıp oyunu başlatan arkadaşının yanına geçer. Ve hemen elindeki metnin altında yer alan soruyu sorarak oyunu devam ettirir.

5. aşama: Soru – cevap şeklinde ilerleyen oyunda sona gelindiğinde, masalın içeriğine ilişkin doğru bir sıralamanın oluşturulup oluşturulmadığına bakılır. Eğer doğru bir sıralama söz konusu değilse tekrar başa dönülür.

3.5.5. Masal İle Bağlantılı Çeşitli Metinler Yaratmak

3.5.5.1. Bir Masal Karakterinin Ağzından Yazı Yazmak

Uyarlanan Masal: Schneewittchen

Bu uygulamada her öğrenci, derste işlenen masalda geçen bir karaktere bürünür ve onun ağzından yazıyormuşcasına bir çalışma yapar.

3.5.5.1.1. Elektronik Posta Gönderme

Şekil 13: Pamuk Prenses'in Onu Çok Merak Eden Babasına Elektronik Posta İle Haber Göndermesi

Von: Schneewittchen@gmail.com

An: köning@hotmail.com

Betreff: „Wie geht's Dir“

Hallo Papa,

Mach' dir keine Sorgen,

Ich bin nicht tot, sondern wohne bei den 7 Zwergen.

Tschüss!

Schneewittchen

3.5.5.1.2. Kısa Mesaj Gönderme

Şekil 14: Kötü Kalpli Kraliçenin Avcı İle Mesajlaşması

„Jäger, komm so schnell wie möglich ins Schloss – es ist sehr wichtig!!!

Die Königin

3.5.5.2. Gazete İlanı Vermek

3.5.5.2.1. Ev Arama İlanı Verme

Şekil 15: Pamuk Prenses'in Ev Arama İlanı Vermesi

Junge Prinzessin sucht
möbl. Zimmer im Schwarzwald.
Statt Miete biete ich Hausputz an
Erreichbar unter: 0532 0000000

3.5.5.2.2. Eş Arama İlanı Verme

Şekil 16: Prensin Eş Arama İlanı Vermesi

Gutaussehender junger Prinz 20J / 1,80m / 77kg, sucht Prinzessin weiß wie Schnee, rot wie Blut, schwarz wie Ebenholz. Melde Dich bei Interesse unter:
Chiffre 16 – 00 - 10

3.5.6. Senin Sözü Benim Sözü – Bir Anlatı Zincirlemesi

Uyarlanan Masal: Das kluge Gretel

1. aşama: Derste işlenecek masalın giriş cümlesinin sadece bir kısmı tahtaya yazılır.

Es war eine Köchin, ...

2. aşama: Sınıfta öğrencilerden bir halka oluşturulur ve her öğrenciden, spontan bir şekilde bir cümle kurması istenir.

3. aşama: İlk söylenen cümle, oyunun başlangıç noktası olur. Her öğrenci yanındaki arkadaşının söylediği cümleden bir kelimeyi kendi kurduğu cümlenin içinde mutlaka kullanmak zorundadır (Bkz. Şekil 17).

Şekil 17: Senin Sözün Benim Sözüm Alıştırması İle İlgili Örnek Cümleler

A: Es war eine Köchin, die mit ihrer Eltern in einem kleinen Dorf lebte.
B: In diesem Dorf vergingen die Tage immer still.
C: Aber eines Tages kam eine böse Hexe zum Dorf.
D: Diese böse Hexe wollte alle Menschen im Dorf sterben.
E: Deshalb wollten alle Menschen aus dem Dorf fliehen aber sie wussten nicht, wohin sie gingen....

3.5.7. Bugün Her Şey Bambaşka!

Uyarlanan Masal: Aschenputtel

Bu uygulama, günümüze uyarlama çalışması olarak da ifade edilebilir. Öğrenciler masalın içeriğini istedikleri gibi değiştirebilirler (Bkz. Şekil 18).

Şekil 18: "Aschenputtel" Masalı İçin Günümüze Uyarlama Örneği

Es war einmal ein Mädchen, dessen Name Aschenputtel war. Es arbeitete bei einer großen Firma und verdiente viel Geld. Es hatte alles, was es gewünscht hatte: Es lebte in einer Luxusvilla, es fuhr einen Sportwagen. Aber trotzdem war es unglücklich; denn es war allein.

Eines Tages machte es sich auf den Weg. Beim Auto fahren, klingelte sein Handy. Aschenputtel hob das Handy zögernd ab und sagte: "Ja". Nikolaus entgegnet zu Aschenputtel mit einer lustigen Stimme...

3.5.8. Muhtemelen Başka Şeyler De Olmuştur!

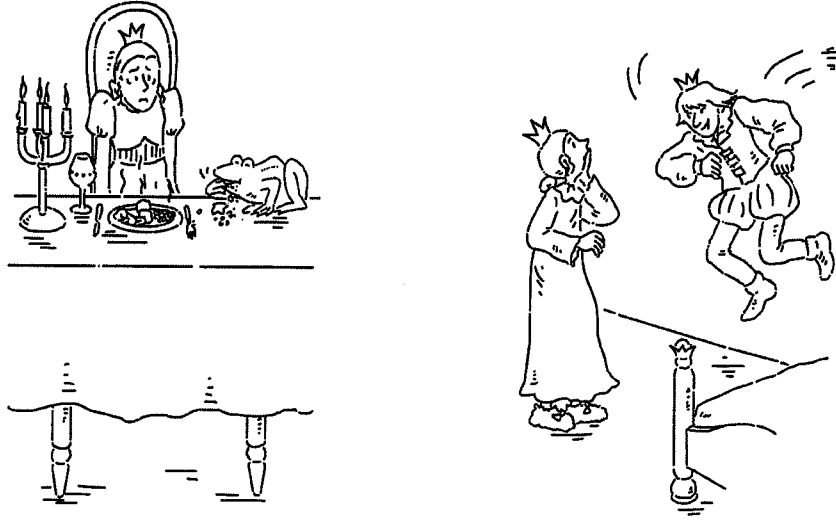
Uyarlanan Masal: Der Froschkönig oder der eiserne Heinrich (Rölleke, 2009)

1. aşama: Öğrencilere önce çeşitli resimler gösterilerek hangi masal üzerinde çalışacaklarına dair bir tahmin yapmaları istenir (Bkz. Resim 3).

Resim 3: Kurbağa Prens

(Web:http://www.goethe.de/ln/promaerchenunterrichtmaterialGoethe_Maerchen_Didaktisches_Material_Kopiervorlagen.pdf.pdf adresinden 16 Şubat 2015’de alınmıştır.)

2. aşama: Sonra öğrencilerin hepsine orijinal masaldan kısa metinler içeren bir harf ile numaralandırılmış kağıt parçaları dağıtılır (Bkz. Şekil 19).

Şekil 19: “Kurbağa Prens” Masalından Bir Bölümle İlgili Hazırlanmış Kısa Metin Kesitleri

A: In den alten Zeiten, wo das Wünschen noch geholfen hat, lebte ein König, dessen Töchter waren alle schön; aber die jüngste war so schön, daß die Sonne selber, die doch so vieles gesehen hat, sich verwunderte, sooft sie ihr ins Gesicht schien. Nahe bei dem Schlosse des Königs lag ein großer dunkler Wald, und in dem Walde unter einer alten Linde war ein Brunnen; wenn nun der Tag recht heiß war, so ging das Königskind hinaus in den Wald und setzte sich an den Rand des kühlen Brunnens - und wenn sie Langeweile hatte, so nahm sie eine goldene Kugel, warf sie in die Höhe und fing sie wieder; und das war ihr liebstes Spielwerk.

B: Nun trug es sich einmal zu, daß die goldene Kugel der Königstochter nicht in ihr Händchen fiel, das sie in die Höhe gehalten hatte, sondern vorbei auf die Erde schlug und geradezu ins Wasser hineinrollte. Die Königstochter folgte ihr mit den Augen nach, aber die Kugel verschwand, und der Brunnen war tief, so tief, daß man keinen Grund sah. Da fing sie an zu weinen und weinte immer lauter und konnte sich gar nicht trösten.

C: Und wie sie so klagte, rief ihr jemand zu: "Was hast du vor, Königstochter, du schreist ja, daß sich ein Stein erbarmen möchte." Sie sah sich um, woher die Stimme käme, da erblickte sie einen Frosch, der seinen dicken, häßlichen Kopf aus dem Wasser streckte. "Ach, du bist's, alter Wasserpatscher," sagte sie, "ich weine über meine goldene Kugel, die mir in den Brunnen hinabgefallen ist." - "Sei still und weine nicht," antwortete der Frosch, "ich kann wohl Rat schaffen, aber was gibst du mir, wenn ich dein Spielwerk wieder heraufhole?" - "Was du haben willst, lieber Frosch," sagte sie; "meine Kleider, meine Perlen und Edelsteine, auch noch die goldene Krone, die ich trage." Der Frosch antwortete: "Deine Kleider, deine Perlen und Edelsteine und deine goldene Krone, die mag ich nicht: aber wenn du mich liebhaben willst, und ich soll dein Geselle und Spielkamerad sein, an deinem Tischlein neben dir sitzen, von deinem goldenen Tellerlein essen, aus deinem Becherlein trinken, in deinem Bettlein schlafen: wenn du mir das versprichst, so will ich hinuntersteigen und dir die goldene Kugel wieder heraufholen." - "Ach ja," sagte sie, "ich verspreche dir alles, was du willst, wenn du mir nur die Kugel wieder bringst." Sie dachte aber: Was der einfältige Frosch schwätzt! Der sitzt im Wasser bei seinesgleichen und quakt und kann keines Menschen Geselle sein.

D: Der Frosch, als er die Zusage erhalten hatte, tauchte seinen Kopf unter, sank hinab, und über ein Weilchen kam er wieder heraufgerudert, hatte die Kugel im Maul und warf sie ins Gras. Die Königstochter war voll Freude, als sie ihr schönes Spielwerk wieder erblickte, hob es auf und sprang damit fort. "Warte, warte," rief der Frosch, "nimm mich mit, ich kann nicht so laufen wie du!" Aber was half es ihm, daß er ihr sein Quak, Quak so laut nachschrie, als er konnte! Sie hörte nicht darauf, eilte nach Hause und hatte bald den armen Frosch vergessen, der wieder in seinen Brunnen hinabsteigen mußte.

E: Am andern Tage, als sie mit dem König und allen Hofleuten sich zur Tafel gesetzt hatte und von ihrem goldenen Tellerlein aß, da kam, plitsch platsch, plitsch platsch, etwas die Marmortreppe heraufgekrochen, und als es oben angelangt war, klopfte es an die Tür und rief: "Königstochter, jüngste, mach mir auf!" Sie lief und wollte sehen, wer

draußen wäre, als sie aber aufmachte, so saß der Frosch davor. Da warf sie die Tür hastig zu, setzte sich wieder an den Tisch, und es war ihr ganz angst...

3. aşama: Öğrenciler ellerindeki masal metinleri ile dersin başında gösterilen resimlerle ilgili yürüttükleri tahminleri karşılaştırırlar. Bu aşamada derste işlenecek olan masalın “Kurbağa Prens” olduğu anlaşılır.

4. aşama: Öğrencilere bu sefer başka bir resim gösterilir ve resim ile ilgili ne düşündüklerini ifade etmeleri istenir (Bkz. Resim 4).

Resim 4: Kurbağa Prens – Farklı Bir Versiyon

(Web: <https://www.google.com.tr> adresinden 27 Haziran 2015’de alınmıştır.)

5. aşama: “Kurbağa Prens” masalının “Janosch” tarafından kaleme alınan farklı bir versiyonundan cümleler içeren kısa metin parçaları öğrencilere dağıtılır (Bkz. Şekil 20).

Şekil 20: "Kurbağa Prens" Masalının Farklı Bir Versiyonundan Hazırlanmış Kısa Metin Kesitleri

A: Es war einmal ein schöner, grüner Froschkönig, dessen Reich in einem kleinen Teich im Wald war. Jeden Tag schwamm er an einer Stelle, wo das Wasser einen Meter sechsundsiebzig tief war, und spielte mit einer goldenen Luftkugel. Er ließ sie aufsteigen, schwamm ihr schnell nach, fing sie noch in letzter Sekunde auf, bevor sie die Wasseroberfläche erreicht hatte, und zwar bald so geschickt, dass er sie noch einen Zehntel Millimeter unter der Oberfläche erwischen konnte. Das war sein liebstes Spiel.

B: Einmal – er hatte an diesem Tag wohl schlecht geschlafen und war nervös, auch blendete ihn die Sonne – griff er daneben und die goldene Luftkugel entwischte ihm, flog hinaus und ging verloren. Der Froschkönig erschrak, denn draußen auf dem Land war er nicht gut zu Fuß, und wo sollte er lange suchen? Möglicherweise flog die goldene Luftkugel auch in der Luft herum? Ein Frosch ist kein Vogel, wie hätte er sie fangen können? Darum fing er jämmerlich an zu weinen und zu quaken: "Was ist das für ein Unglück! Ach, du lieber Wassermann, was soll ich nur machen? Ich gäbe alles dafür, hätte ich die goldene Luftkugel nur wieder."

C: Da steckte ein Mädchen den Kopf durch das Schilf und fragte: "Was jammerst du, Frosch?" Und er sagte es ihr. Der schöne, grüne Frosch gefiel dem Mädchen aber sehr gut. Es verliebte sich in ihn und sagte: "Wenn du mich heiratest, fange ich die goldene Luftkugel." Das Mädchen gefiel dem Frosch überhaupt nicht. Es hatte zu kurze Beine, war etwas zu dick und die Haare waren wie Stroh. Aber in seiner Not überlegte er sich: "Sie kann erstens gar nicht tauchen, vielleicht auch nicht schwimmen und ist ein Landmensch. Was will sie unter Wasser?" Also stimmte er zu

und das Mädchen fing die Kugel. Kaum hatte der Frosch sie, tauchte er unter und verschwand. "Warte!", rief das Mädchen noch, zog sich das Kleid nicht erst lange aus und sprang ins Wasser.

D: Der Froschkönig saß unten im Wasserschloss beim Essen, als jemand an die Tür klopfte und rief: "Lass mich herein!" Er stellte sich taub und aß weiter. "Lass mich herein! Hier bin ich, mein Liebster. Ich bin Suse, deine Frau", - und der Vater des Froschkönigs, ein weiser und gerechter Mann, der von allen Wassertieren sehr verehrt wurde, fragte nach.

"Ach, das ist so ein kümmerliches Mädchen, das mich heiraten will. Sie gefällt mir überhaupt nicht," sagte der Froschkönig. "Wie kommt sie dazu?", fragte der alte Froschkönigsvater. "Hast du ihr etwa deine Pfote versprochen?" Da erzählte der Froschkönig seinem Vater, was geschehen war. "Ich sehe schon, du hast ihr den Kopf verdreht. Hole sie herein!", befahl der Vater. Vor der Tür rief das Mädchen:

"Froschkönig, mein Liebster, lass mich rein! Weißt du nicht mehr, was du mir oben im Schilf versprochen hast? Froschkönig, Liebster, lass mich doch endlich herein!"

E: Als der Froschkönig die Tür öffnete und sie hereinließ, verliebte sich das Mädchen noch mehr in ihn, weil er hier unten im Teich noch schöner aussah, setzte sich neben ihn und aß von seinem goldenen Teller. Es gab Fliegen und Mückensalat, aber sie aß mit so viel Appetit, als wären es gezuckerte Himbeeren. Die Liebe macht wohl blind und verwirrt die Sinne.

"Komm, mein lieber Mann, ich bin ja sooo müde," sagte das Mädchen. Und weil der gerechte, alte Vater ihn so streng anschaute, nahm der Froschkönig das Mädchen bei der Hand und schwamm mit ihr in sein Gemach... (Hoffmann, 2009).

6. aşama: Öğrencilerden Kurbağa Prens masalının orijinal metni ile farklı versiyonunu karşılaştırmaları istenir (Bkz. Şekil 21).

Şekil 21: Masalları Karşılaştırmak İçin Hazırlanan Örnek Çalışma Kağıdı

Märchen vergleichen		
(Masalları Karşılaştırma)		
Vergleichen Sie zwei Versionen von "Frosch König" !		
("Kurbağa Prens" masalının iki versiyonunu karşılaştırınız!)		
Titel des Märchens:	1.	2.
(Masalın Başlığı)		
Einleitung:	.....	.....
(Giriş)		
Hauptfiguren:	.....	.....
(Ana Figürler)		
Prüfungen:	.....	.....
(Sınavlar)		
Zauberspruch:	.....	.....
(Sihirli Sözler)		
Rettung – Hilfe:	.....	.....
(Kurtarma – Yardım)		
Ende:	.....	.....
(Son)		

BÖLÜM 4

İTERAKTİF MASALLAR İLE SINIF İÇİ UYGULAMA

ÖRNEĞİ

4.1. UYGULAMANIN AMACI

Bu çalışma sırasında taranan kaynaklar irdelendiğinde masallar ile uygulama yöntemlerinin genellikle hedef dili temel düzeyde (A1 – A2) bilen öğrenciler için kullanıldığı gözlenmiştir. Bunun yanında bir diğer dikkati çeken nokta, yabancı dil öğretiminde derslerde masal kullanımına ağırlıklı olarak ortaöğretimde yer verilmesidir.

Bu noktada merak edilen, hedef dile orta düzeyde (B1 – B2) hakim olan ve yükseköğretimde öğrenim gören yetişkin öğrenciler ile derste masal kullanımının ne gibi etkileri olacağıdır. Buna ek olarak, bu öğrencilerin masala ve Almanca öğretiminde masalların kullanımına ilişkin tutumlarının nasıl olacağı merak edilen bir başka konudur.

Merak edilen bu konulara cevap bulabilmek amacıyla, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde yer alan Alman Dili Eğitimi bölümünde eğitim gören bir grup öğrenci ile sınıf içi uygulama yapılmıştır. Bu uygulamaya dair gerekli bütün bilgiler aşağıda ayrıntılı olarak verilmektedir.

4.2. UYGULAMADA YER ALAN KATILIMCILAR

Bu uygulama, 3 kız 2 erkek olmak üzere küçük bir öğrenci grubu ile yapılmıştır. Öğrencilerin hepsi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Ana Bilim

Dalı'nda eğitim gören 2. sınıf öğrencileridir. Almanca düzeyleri B1'dir. Öğrencilerin seçiminde herhangi bir ölçüt kullanılmamıştır.

4.3. UYGULAMADA KULLANILAN ARAÇLAR VE MATERYALLER

Uygulamada internet bağlantısı olan iki bilgisayardan yararlanılmıştır. Materyal olarak ise internet üzerinden erişilebilen iki interaktif masal kullanılmıştır.

İnteraktif; bir bilgisayar programını kullanan kişi ile bilgi işlem sistemi arasında karşılıklı iletişim, soru – cevap alışverişi demektir (Ülkü, 2006). Bu uygulama çerçevesinde de kullanılan masallar esas olarak Grimm Kardeşler'in ünlü masal seçkisine aittir ve burada bir oyun şeklinde kurgulanarak birer interaktif masal haline getirilmişlerdir.

Masalların her ikisine de erişim www.goethe.de/Inn/prj/mlg/deindex.htm adresinden mümkündür. Ayrıca her bir masala doğrudan erişim için kullanılacak tek tek linkler de mevcuttur.

Buna göre; uygulamada kullanılan birinci masal olan "Entführt" için www.goethe.de/Inn/pro/maerchen/spiele/index.html linki; ikinci masal olan "Daumerlings Wanderschaft" için www.goethe.de/Inn/pro/maerchen/spiel_daumerling/index.html linki kullanılabilir.

Masallarla ilgili gerekli görseller, çalışmanın son kısmında "Ekler" bölümünde yer almaktadır.

4.4. UYGULAMA SÜRECİNDE İZLENEN AŞAMALAR

Sınıf içi uygulama çalışması, bir gün içerisinde peş peşe yapılan iki ders saati içerisinde gerçekleşmiştir. Uygulamanın gerçekleşme süreci hakkındaki ayrıntılı bilgiye aşağıda yer alan alt başlıklar kapsamında değinilecektir.

4.4.1. Birinci Aşama – Birinci Ders

Bu ilk derste, öncelikle yapılacak olan sınıf içi uygulama hakkında öğrencilere bilgi verilmiştir. Buna göre; gerçekleştirilecek olan uygulama ile neyin amaçlanmakta olduğu kısaca açıklanmıştır.

Daha sonra, öğrencileri konuya ısındırmak amacıyla masal hakkında bazı genel bilgilerden bahsedilmiştir. Masalın tanımına ve özelliklerine değinilmiş, fazla ayrıntıya girmeden masalın yapısı üzerinde durulmuş ve Alman masallarına dikkat çekmek amacıyla özellikle Grimm Kardeşler'e de değinilmiştir.

Masallarla ilgili bu bilgilendirmenin ardından, öğrencilerin genel olarak masallara karşı nasıl bir tutum içerisinde olduklarını belirleyebilmek için mini bir anket yapılmıştır. Bu mini ankette “Masal okumaktan keyif alırmısınız?”, “Çocukken masal dinlediniz mi?” ve “Küçük yaşta masal dinlemenin kişisel gelişiminiz bakımından hangi becerilerinize olumlu katkı yaptığını düşünüyorsunuz?” olmak üzere sadece üç soru yöneltilmiştir. Yapılan bu anket çalışması ile birinci ders sona ermiştir. Anketlere verilen cevaplara, “Sınıf İçi Uygulama Çalışmasından Elde Edilen Bulgular ve Bulguların Yorumlanması” bölümünde ayrıntılı olarak değinilecektir.

4.4.2. İkinci Aşama – İkinci Ders

İkinci derste bilgisayarlar kullanıma hazır hale getirildikten sonra, ilk olarak yapılacak olan uygulama ile ilgili öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Grimm Kardeşler'e ait iki farklı masalın, bilgisayar oyunu şeklinde yeniden düzenlenerek bir interaktif masal haline getirildiği ve söz konusu uygulamanın da bu masallar üzerinden yapılacağı anlatılmıştır. Ayrıca, istedikleri masalı seçebilecekleri öğrencilere özellikle belirtilmiştir.

Uygulamaya yönelik açıklamalar yapıldıktan sonra, öğrencilerin her biri sırayla bilgisayarın karşısına geçerek istedikleri masalı oynamışlardır. Masalları oynama sürecinde anlaşılmayan herhangi bir komut, soru veya kelime ile karşılaştıklarında öğrencilere sözlük, internet vb. gibi her türlü materyali kullanmaları için izin verilmiştir.

İnteraktif masallar ile gerçekleştirilen uygulamanın ardından, tekrar bir anket çalışması yapılmıştır. Masalı oynadıktan sonra öğrencilerden yine bilgisayar üzerinden olmak üzere bu anketi cevaplandırmaları istenmiştir. Öğrencilerin hem biraz önce oynadıkları interaktif masallarla hem de genel anlamda alışılmışın dışına çıkarak bu tarz oyun şeklindeki masalların Almanca öğretiminde kullanımı ile ilgili görüşlerini belirleyebilmek amacıyla uygulanan bu anket çalışması, birinci derste yapılan mini ankete göre daha kapsamlıdır. Ankette yer alan sorular ve öğrenciler tarafından verilen cevaplar tüm ayrıntılarıyla “Sınıf İçi Uygulama Çalışmasından Elde Edilen Bulgular ve Bulguların Yorumlanması” bölümünde ele alınacaktır.

4.5. UYGULAMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

4.5.1. Anket

Bu sınıf içi uygulama çalışmasında, veri toplama aracı olarak anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket, daha önceden belirlenen sorulara yanıtlar alınmasıyla gerçekleşen veri elde etme yöntemidir (Gökçe ve Çukurçayır, 2006).

Araştırma için gereksinim duyulan özgün verilerin araştırmacının kendisi tarafından toplanmasına birincil veriler denmektedir (Altunışık, 2001: Akt. Gökçe ve Çukurçayır, 2006). Anket yöntemi de, birinci elden yani birincil kaynaktan veri toplama biçimidir (Odabaşı, 1999).

Uygulamanın amacına uygun bir şekilde önceden hazırlanan anket formlarında açık uçlu ve kapalı uçlu soru tipleri kullanılmıştır. Açık uçlu sorular, yanıtı önceden hazırlanıp deneklere hazır olarak verilmeyen sorulardır (Altunışık, 2001: Akt. Gökçe ve Çukurçayır, 2006). Bu tür sorularda derinlemesine bilgi edinmek amacıyla kendi anlatımlarıyla deneklerin düşüncesi öğrenilmeye çalışılır (Gökçe ve Çukurçayır, 2006). Kapalı uçlu sorularda ise, deneklere iki veya daha fazla seçenek sunulurken kendi durumlarına en uygun seçeneği seçmeleri istenir. Bu soruların çoğunda yanıtlayanların kabul edilebilir yanıtlar listesinden sapmalarına izin verilmez (Bir, 1999)

Buna göre; birinci derste uygulanan mini anket çalışmasında 3 tane kapalı uçlu soru, ikinci derste uygulanan anket çalışmasında ise 9 tane kapalı uçlu soru ve 1 tane de

açık uçlu soru öğrencilere yöneltilmiştir. Kapalı uçlu sorulardan 1 tanesi ölçek soru, geri kalanların hepsi liste soru formundadır.

Ölçek soru tipi, cevaplayıcılardan soruya belirtilen ölçek üzerinden cevap vermesinin istendiği soru biçimidir (Web. http://wiki.zirve.edu.tr/sandbox/user/abdullah.demirweblog81954/attachments/ba094/ARAS_TIRMAYONTEMLERİ6.pdf adresinden 23 Mayıs 2015’de alınmıştır). Liste soru tipinde ise deneklerden, kendilerine uygun yanıt türünü işaretlemeleri istenir (Gökçe ve Çukurçayır, 2006).

Sınıf içi uygulamada kullanılan her iki anket formuna, çalışmanın son kısmında “Ekler” bölümünde yer verilmiştir.

4.6. SINIF İÇİ UYGULAMA ÇALIŞMASINDAN ELDE EDİLEN BULGULAR VE BULGULARIN YORUMLANMASI

4.6.1. Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması

Sınıf içi uygulama sürecinin birinci aşamasında gerçekleştirilen bu anket çalışmasında – daha önce de değinildiği gibi – 3 tane kapalı uçlu soru sorulmuştur (Bkz. Ek 1). Bu sorular ve öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar bir alt başlıkta ele alınacaktır. Sorulara verilen cevapların değerlendirilmesinde öğrencilerin ad – soyad – yaş gibi kişisel bilgileri verilmeyecek, bunun yerine her bir öğrenci bir sayı ile numaralandırılacaktır.

4.6.1.1. Ankette Yer Alan Sorular ve Verilen Cevaplar

Tablo 3: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 1: Masal okumaktan keyif alır mısınız?	
CEVAP SEÇENEKLERİ: Evet / Hayır	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Hayır
2. Öğrenci	Hayır
3. Öğrenci	Evet
4. Öğrenci	Hayır
5. Öğrenci	Evet

Tablo 4: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 2. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 2: Çocukken masal dinlediniz mi?	
CEVAP SEÇENEKLERİ: Evet / Hayır	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Evet
2. Öğrenci	Evet
3. Öğrenci	Hayır
4. Öğrenci	Evet
5. Öğrenci	Evet

Tablo 5: Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme İle İlgili 3. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 3: Küçük yaşta masal dinlemenin kişisel gelişiminiz bakımından hangi becerilerinize olumlu katkı yaptığını düşünüyorsunuz?
CEVAP SEÇENEKLERİ:

<ul style="list-style-type: none"> • Hayal Gücü • Dil Gelişimi • Muhakeme Gücü • İfade Yeteneği • Yaratıcılık 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Hayal Gücü, Dil Gelişimi, Yaratıcılık
2. Öğrenci	Hayal Gücü, Yaratıcılık
3. Öğrenci	Hayal Gücü, Yaratıcılık
4. Öğrenci	Hayal Gücü
5. Öğrenci	Hayal Gücü, Dil Gelişimi, İfade Yeteneği, Yaratıcılık

4.6.1.2. Ankette Yer Alan Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması

Öğrencilerin masallara yönelik mevcut tutumunu belirlemek için yapılan bu anket çalışması ele alındığında öncelikle dikkati çeken unsur, yetişkin olarak niteleyebileceğimiz bir yaş aralığında bulunan kişilerin masallara karşı bilinçli veya bilinçsiz olarak takınmış oldukları olumsuz tavidir. Zira anket formunun birinci sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde 3 öğrencinin olumsuz, 2 öğrencinin ise olumlu cevap verdiği görülmüştür (Bkz. Tablo 3).

Masallara yönelik var olduğu gözlenen bu olumsuz yaklaşımın birçok sebebi olabilir. Ancak özellikle masalların sadece çocuklara hitap eden metinler olduğu ve hem dil hem içerik hem de verdiği mesajlar bakımından onların yaş aralığı için uygun olduğu düşüncesi, bu tarz olumsuz bir yaklaşımın temel sebebi olarak gösterilebilir. Masalların birçok yetişkin tarafından çocukça bulunması, onların maalesef edebi açıdan da değersizmiş gibi düşünülmesine neden olabilir. Böylesine yanlış bir algının hakim olduğu bir ailede, sınıfta, okulda veya daha genel bir ifade ile sosyal bir çevrede büyüyen, yetişen ve eğitim gören bir çocuğun yetişkin bir birey olduğunda masallara karşı tutumu çok da olumlu olmayacaktır. Bu tür olumsuz yaklaşıma sahip bireyler ileride öğretmen olduğunda derste öğrencileri ile beraber masalla ilgili bir çalışma

yapmaya gerek görmeyecektir. Bir üniversitede öğrenci olduğunda ise böyle “çocukça şeylerle uğraşarak” boş yere zaman geçirdiğini düşünecektir.

Bu düşünce yapısı, masalın konu edilebileceği derslerde önemli bir rol oynayacaktır. Buna göre sadece yabancı dil derslerinde değil, bütün derslerde öğrenmenin birinci koşulunun motivasyon olduğu gerçeğini göz önüne aldığımızda masallara yönelik öğrencilerde var olan olumlu veya olumsuz bakış açısının bütün bir dersin niteliğini etkileyebileceği açıktır. Örneğin; masallarla çalışma yapmak isteyen bir yabancı dil öğretmenini düşünelim. Bu öğretmen sınıfa girip derste işleyeceği masalın adını söyleyerek şöyle bir öğrencilerine göz gezdirdiğinde, hangi öğrencisinin gözlerinin sevinçle parladığını hangisinin de gözlerini belli belirsiz bir bezginlikle devirdiğini – diğer bir ifade ile – öğrencilerinin halinden anlar. Eğer olumsuz tavır takınanlar çoğunluktaysa öğretmenin ilk yapması gereken, öğrencilerinin masallara karşı bu olumsuz ön yargılarını ortadan kaldırmaktır. Çünkü bu sayede öğrencilerde derse yönelik gerekli ilgiyi uyandırıp motivasyonu sağlayabilir.

Ancak sınıftaki öğrencilerin genelinde masallarla ilgili olumlu bir tutum söz konusu olduğunda, öğretmen dersine daha rahat bir şekilde başlangıç yapabilir ve hemen dersin diğer aşamalarına geçebilir. Masalları seven öğrencilerle beraber yapılan çalışmalar daha etkili ve verimli olabilir. Bunun yanında öğrencilerin sevdikleri edebi tür üzerinden hedef dille ilgili çalışmalar yapmaları, öğrenilenlerin akılda daha kalıcı olmasına katkıda bulunabilir.

Bu anket çalışmasından elde edilen dikkati çeken bir diğer bulgu, çocukken masal dinlemenin veya masallarla zaman geçirmenin yetişkin bir birey olduklarında insanların illa ki masalları sevecekleri anlamına gelmemesidir. Anket formunun bu konu ile ilgili ikinci sorusu incelendiğinde 4 öğrencinin “evet” 1 öğrencinin ise “hayır” cevabını verdiği görülmüştür (Bkz. Tablo 4). Böyle bir durumun ortaya çıkmasında belki de belirleyici olan gerçek, masallarla olan uğraşının yalnızca çocukluk dönemi ile sınırlı kalmasıdır. Çocukluktan ergenliğe geçiş ile birlikte gençlerin önemli bir kısmı “ben artık büyüdüm” gibi bir düşüncenin etkisiyle istemli ya da istemsiz olarak masallardan uzaklaşmaktadır. Günümüzde fantastik olarak nitelendirilebileceğimiz çok sayıda romanlar, hikayeler yayınlanmaktadır ve bugünün gençleri için bunlar bir nebze de olsa masalsı bir işlev görmektedir. Ancak bizim burada özellikle değinmek istediğimiz nokta, çocukluktan sonra ilk gençlik ve gençlik dönemlerinde öğrencilere masalları öğrenme amaçlı kullanabileceklerine dair bir farkındalık kazandırılmamasıdır. Üstelik liseden itibaren bu gençlerin büyük bir kısmının üniversite sınavları için

hazırlanmaya başladığı düşünülecek olursa, masallara karşı böylesine bir istemsiz yaklaşımın doğması kaçınılmazdır. Üniversiteye gelindiğinde ise, artık masallarla olan bağ tamamen kopmuş gibidir.

Var olan bu yaklaşım yabancı dil dersi açısından değerlendirildiğinde durum çok da farklı değildir. Özellikle ortaöğretimdeki yabancı dil derslerinde hala “gramer odaklı öğrenme” ile “merkezinde öğretmenin yer aldığı bir ders işleme” anlayışının yaygın olduğu bilinen bir gerçektir. Masalların bu anlayış çerçevesinde bir yabancı dil dersinde ele alınması öğrencilerin bu edebi türden daha da uzaklaşmalarına neden olacaktır. Zira öğrenciler yaratıcılıktan uzak, pasif bir konumda kalarak işledikleri her masalı bir sonraki haftaya kadar tam olarak hatırlamayabilecek ve dahası hedef dili aktif bir şekilde kullanamadıkları için gerekli dil yetilerini edinebilme adına herhangi bir gelişme de yaşamayacaklardır.

Ancak bu durumu doğru bir yaklaşımla tersine çevirmek mümkündür. Bunun için, masallar yabancı dil derslerinde alışılmışın dışında değerlendirilerek – filmi izleme, şarkısını dinleme gibi – çeşitli alternatifler yaratılabilir. Ya da öğrencilerin istekle aktif bir katılım göstereceği uygulamalarla ders işlenerek hem öğrencilerin masallarla tekrar iletişime geçmeleri hem de masallar aracılığıyla aslında birçok şey öğrenebileceklerinin farkına varmaları sağlanabilir.

Küçük yaşta masal dinlemenin bir insanın kişisel gelişimine olumlu katkılar yaptığı bilinmektedir. Bu anket çalışmasında yer alan “Küçük yaşta masal dinlemenin kişisel gelişiminiz bakımından hangi becerilerinize olumlu katkı yaptığını düşünüyorsunuz?” sorusunun amacı da bir nevi bu konu ile ilgili yetişkin öğrencilerin ne düşündüklerini öğrenmeye çalışmaktır. Buna göre; bu soruya 2 öğrenci “Hayal gücü ve Yaratıcılık”, 1 öğrenci de “Hayal gücü, Dil gelişimi ve Yaratıcılık” diye cevap verirken, 1 öğrenci “Hayal gücü, Dil gelişimi, İfade yeteneği ve Yaratıcılık”; 1 öğrenci ise sadece “Hayal gücü” diye cevap vermiştir (Bkz. Tablo 5). Verilen bu cevaplar dikkatle incelendiğinde masalla ilişkili beceri gelişimi denilince öğrencilerin akıllarına ilk olarak hayal gücünün geldiği görülmektedir. Zira anketi yanıtlayan öğrencilerin hepsinde bu soru için ortak olan cevap hayal gücüdür. Bu durum, yıllardır hayal dünyasının bir ürünü olarak tanımlanan masalların insanların aklında her şeyden önce bu özellikleri ile yer edinmiş olmalarının bir sonucu olabilir. Masalda hayal ürünü birçok unsurun bulunması ve hayali karakterler ile gerçek karakterlerin aynı dünya içerisinde birlikte yaşaması, masal ile hayal dünyasının birbiri ile özdeşleşmiş olarak algılanmasına yol açabilir. Ancak masallara özgü bu dünya, küçük bir çocuğa sonu

olmayan ve sınırlanamayan hayal dünyasının kapılarını aralar ve ona hayal kurmayı öğretir.

Anket verilerine göre hayal gücünden sonra, öğrencilerin masallar aracılığıyla gelişeceğini düşündükleri bir diğer beceri yaratıcılıktır. Dört öğrencinin de bu seçeneği işaretlemesi, masal ile yaratıcılık arasında tıpkı masal ile hayal gücü arasında olduğu gibi sıkı bir bağın bulunduğunu göstermektedir.

Yaratıcılık, olmayan bir şeyi hayal edebilme, bir şeyi herkesten farklı yollarla yapabilme ve yeni fikirler geliştirebilme yeteneğidir. Başka bir deyişle yaratıcılık herkesin gördüğü şeyi aynı görüp onunla ilgili farklı şeyler düşünebilmektir (Demirel, 2011). Bu tanıma göre, bir çocukta yaratıcılık becerisinin gelişebilmesi için öncelikle ona farklı bir şekilde düşünebilmeyi ve hayal edebilmeyi öğretmek gerekir. Her çocuğun mutlaka kendine özgü bir hayal gücü vardır. Ancak burada önemli olan nokta, doğru araçlarla veya doğru uygulamalarla var olan bu hayal gücünü çocuklara kullandırabilmek ve onlara sahip oldukları hayal kurma yeteneklerini besleyebilmeyi öğretebilmektir. Bu amaçla masalların tercih edilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır; çünkü masallar sayesinde çocuklar hayal kurmaya başlarlar ve böylelikle yaratıcılığın ilk adımlarını da atmış olurlar.

Hayal gücü ve yaratıcılıktan sonra masalların olumlu bir katkıda bulunduğunun düşünüldüğü bir diğer beceri olarak dil gelişimi karşımıza çıkar.

Çocuktaki zihni gelişimin bölümlerinden biri olan dil gelişiminin, çocuk tarafından ilk kelimelerin telaffuz edilmesiyle başladığı ve hatta bazı araştırmacılara göre bunun 8. – 10. aylara denk geldiği bilinmektedir (Özgür, 1979: Akt. Demirel, 2011). Dünyaya geldikten çok kısa bir süre sonra bir bebeğin konuşmaya benzer sesler çıkarabilmesi, çocuğun doğuştan konuşma yeteneğine ve organlarına sahip olarak dünyaya geldiğini ve ilk önceleri içinde bulunduğu toplumun dilini taklit yoluyla öğrendiğini kanıtlar niteliktedir (İlhan, 2005: Akt. Demirel, 2011).

Dil gelişimi 2 – 5 yaş arasında süratli bir gelişim gösterir (Demirel, 2011). Buna göre bir çocuk üç yaşında üç – dört sözcüklü cümleler kurabilir, dört yaşında özellikle soru cümlelerini bir yetişkin gibi kurabilir, beş yaşında artık fikirlerini düzgün bir şekilde uzun cümlelerle ifade edebilir (Demirel, 2011) hale gelir.

Yukarıda kısaca açıklanmaya çalışılan bir çocuğun dil gelişimi süreci, eğer yaşına uygun edebi metinlerle desteklenirse daha verimli olarak geçirilebilir. Bu doğrultuda tercih edilebilecek en doğru edebi metinler, masallardır. Özellikle konuşma becerisinin hızlı bir biçimde gelişme gösterdiği dört – beş yaşlarından itibaren çocuğa

çeşitli masallar okumak veya sesli kasetlerden masallar dinletmek son derece yararlıdır. Bu yaşlarda düzenli olarak masal dinleyen bir çocuk farklı sözcükler, kavramlar ya da kalıplaşmış ifadeler duyarak kelime dağarcığını genişletecek, duyduğu her farklı sesi kendi de telaffuz etmeye çalışarak ana dilinde doğru bir şekilde ifade edebilme yeteneğini geliştirecektir. Böylece çocuk bir yandan sözel iletişim becerisi açısından gelişme gösterecek, bir yandan da hoşuna giden metinlerle meşgul olduğu için okuma alışkanlığı edinmeye başlayacaktır. Bütün bunlara ek olarak hayal gücünü harekete geçirerek yaratıcı düşünmeyi ve yaratıcı olabilmeyi deneyimleyerek öğrenebilecektir.

4.6.2. İnteraktif Masallara ve Almanca Öğretiminde Bu Tarz Masalların Kullanımına İlişkin Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması

Masallar gerek Almanca gerek İngilizce, Fransızca gibi diğer yabancı dil derslerinde çoğunlukla klasik bir şekilde okuma – anlama – yazma ya da okuma – yeniden anlatma şeklinde ele alınarak işlenmektedir.

Bu çalışmanın içerisinde yürütülen sınıf içi uygulamanın ikinci aşamasında bu bilindik yöntem seçilmeyerek özellikle interaktif masalların kullanımı tercih edilmiştir. Böyle bir tercihte bulunulmasının amacı, hem belli bir yaşa erişmiş üniversite öğrencilerini masal edebi türüne yeniden yakınlaştırmak hem de onlara farklı ortamlara aktarılan masallar ile hedef dilin kazanımına yönelik eğlenceli çalışmalar yapabileceklerini göstermektir.

Bu anket çalışmasında yöneltilen sorular, anket formunda iki ayrı bölüm şeklinde sunulmuştur (Bkz. Ek 2). Birinci bölümde derste çalışılan interaktif masallarla ilgili 5 tane kapalı uçlu soru; ikinci bölümde ise Almanca öğretiminde bu tarz masalların kullanımına dair 1'i açık, 4'ü kapalı uçlu olmak üzere toplamda 10 soru yöneltilmiştir. Bu anket çalışmasına verilen cevapların ışığında elde edilen bulguların yorumlanması, her bölüm için ayrı ayrı ele alınacaktır.

4.6.2.1. Birinci Bölüm – Derste Çalışılan İnteraktif Masallar ile İlgili Sorular ve Cevaplar

Tablo 6: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 1: Size sunulan iki farklı interaktif masaldan hangisini oynadınız?	
CEVAP SEÇENEKLERİ: Entführt / Daumerlings Wanderschaft	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Daumerlings Wanderschaft
2. Öğrenci	Daumerlings Wanderschaft
3. Öğrenci	Daumerlings Wanderschaft
4. Öğrenci	Entführt
5. Öğrenci	Daumerlings Wanderschaft

Tablo 7: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 2. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 2: Bu iki interaktif masaldan birini seçmenizde, aşağıda verilen kriterlerden hangisi / hangileri etkili oldu?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
• Masalın başlığı	
• Oyunun giriş bölümünde yer alan masala dair tanıtıcı bilginin bulunması	
• Söz konusu olan masalı daha önceden biliyor olmak	
• Masalda kullanılan görseller (kapak resmi, karakterlerin sunumu)	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR

1. Öğrenci	Masalın başlığı
2. Öğrenci	Masalın başlığı
	Oyunun giriş bölümünde yer alan masala dair tanıtıcı bilginin bulunması
3. Öğrenci	Masalın başlığı
4. Öğrenci	Masalın başlığı
	Masalda kullanılan görseller (kapak resmi, karakterleri) sunumu)
5. Öğrenci	Söz konusu olan masalı daha önceden biliyor olmak
	Masalda kullanılan görseller (kapak resmi, karakterlerin sunumu)

Tablo 8: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 3. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 3: Grimm Kardeşler'in iki farklı masalının konu edildiği bu interaktif masallardan birini oynamak hoşunuza gitti mi?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
<ul style="list-style-type: none"> • Evet • Hayır • Kararsızım 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Kararsızım
2. Öğrenci	Evet
3. Öğrenci	Evet
4. Öğrenci	Kararsızım
5. Öğrenci	Evet

Tablo 9: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 4. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 4: Oynadığınız interaktif masal ile ilgili olarak aşağıda verilen seçeneklerden hangisini / hangilerini beğendiniz?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
<ul style="list-style-type: none"> • Masalla ilgili bilgiler vermesi • Masalın konusunu oyun içerisinde işleyerek daha akılda kalıcı ve zevkli bir anlatım sunması • Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması • Birebir katılımında bulunulmasını sağlayarak Almanca'yı öğretmesi • Dilin anlaşılır ve sade olması • Kelime dağarcığını genişletmesi • Komutların uygulanış biçimi 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Masalın konusunu oyun içerisinde işleyerek daha akılda kalıcı ve zevkli bir anlatım sunması • Dilin anlaşılır ve sade olması • Komutların uygulanış biçimi
2. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması • Dilin anlaşılır ve sade olması • Kelime dağarcığını genişletmesi
3. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması
4. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Masalla ilgili bilgiler vermesi • Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması • Kelime dağarcığını genişletmesi
5. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Masalın konusunu oyun içerisinde işleyerek daha akılda kalıcı ve zevkli bir anlatım sunması • Kelime dağarcığını genişletmesi

Tablo 10: Derste Çalışılan İnteraktif Masallar İle İlgili 5. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 5: Oynadığınız interaktif masalı nasıl değerlendirirsiniz?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Eğlenceli • Sıkıcı • Heyecanlı • Eğitici • Zor • Kolay
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Eğlenceli • Kolay
2. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitici
3. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitici
4. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Sıkıcı • Kolay
5. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Eğlenceli • Kolay

4.6.2.1.1. Derste Çalışılan İnteraktif Masallar ile İlgili Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması

Öğrencilerin derste oynadıkları interaktif masallar hakkında görüşlerini öğrenebilmek amacıyla hazırlanmış sorulardan oluşan bu birinci bölümle ilgili olarak öncelikle söz konusu iki masalın içeriğinden bahsetmek gerekir.

Uygulamaya katılan öğrencilere – daha önce de dile getirildiği gibi – iki farklı interaktif masal sunulmuştur. Birinci masal “Entführt”te ejderha tarafından hapsedilen bir prensesin, prens tarafından özgürlüğüne kavuşturulması olayı anlatılmaktadır. Ancak masal içerisinde esir ya da kurtarıcı niteliğindeki karakterler değişiklik gösterebilmektedir; çünkü bu interaktif masal içerisinde dört ana karakterin hangi görevleri üstleneceklerine öğrencinin kendisi karar vermektedir. Dolayısıyla prenses her zaman kurtarılan, ejderha her zaman kötülük yapan, prens de her zaman kurtarıcı kahraman olarak karşımıza çıkmamaktadır ki bu interaktif masalın da en önemli özelliği budur (Bkz. Ek 3. İnteraktif Masal: Entführt).

İkinci masal “Daumerlings Wanderschaft”ta parmak büyüklüğünde bir çocuğun maceraları anlatılmaktadır. Bu interaktif masalda karakterler önceden bellidir – diğer bir deyişle – öğrencinin kimin “iyi” kimin “kötü” rolde masalda boy göstereceğine dair bir seçim yapma şansı yoktur. Ancak bu interaktif masalı ilginç kılan, her bir bölüm için öğrenciye oyunda en az iki komutun sunulması ve seçilen her bir komut akabinde masalın seyrinin tamamen değişiklik göstermesidir. Buna bağlı olarak, öğrenci masalı birbirinden farklı komutları seçerek oynadığında her defasında bambaşka bir sonuç ile karşılaşmakta ve böylelikle bizzat kurgulayarak kendi masalını yaratmaktadır (Bkz. Ek 4. İnteraktif Masal: Daumerlings Wanderschaft).

Uygulama esnasında en çok tercih edilen interaktif masal “Daumerlings Wanderschaft” olmuştur; dört öğrenci bu masalı oynadığını belirtirken yalnızca bir öğrenci diğer bir seçenek olan “Entführt”ü oynadığını belirtmiştir (Bkz. Tablo 6).

Öğrencilerin iki interaktif masal arasında seçim yapmasında hem masalın hem de oyunun kendisinden kaynaklanan bazı özellikler etkili olmuştur. Bunların başında, masalın başlığı gelmektedir. Oynadıkları masalı seçmelerinde etkili kriter olarak 2 öğrenci sadece “masalın başlığı” seçeneğini işaretlerken, 2 öğrenci de iki ayrı seçenek işaretlemiş ve bunlardan biri yine “masalın başlığı” seçeneği olmuştur (Bkz. Tablo 7). Bu demektir ki ister kitapta yer alan bir masal metni isterse bilgisayar oyunu haline getirilmiş bir masal olsun, masala karşı belli bir merakın uyanmasına yol açan – tıpkı tüm edebi metinler için geçerli olduğu gibi - belirleyici en büyük etken başlıktır. Çünkü bir metnin başlığından, içerikten üsluba kadar metne dair bir ön izlenim edinebilmek mümkündür.

Masalın başlığından sonra en çok etkili olan kriter, masalda kullanılan görseller olmuştur. 2 öğrencinin de bu seçeneği işaretlemesi, bir edebi metne ait görsellerin çeşitli şekillerde kullanımının düşünülen aksine öğrenciyi daha fazla etkilediğini göstermektedir (Bkz. Tablo 7). Burada görsellere örnek olarak kapak resmi ve karakterlerin sunumu verilmiştir; ancak görsellik denilince birçok farklı unsur akla gelebilir. Masalın konusunun genel hatları ile nasıl bir atmosferde resmedildiği – genel havanın kasvetli mi yoksa neşeli mi oluşu – veya her bir karakterin yaşadığı ev, şato, kule, saray, mağara vb. gibi yerlerin resme nasıl yansıtıldığı ve olumlu ya da olumsuz nasıl bir etki bıraktıkları görselliği yaratabilmek adına kullanılan araçların aslında ne kadar önemli bir görev üstlendiklerini kanıtlamaktadır. Ayrıca masal metninin görselleştirilerek sunulması, öğrencinin dikkatini içeriğe çok daha kolay bir şekilde

yönlendirebilir. Bu nedenle masal ile çalışma yapmaya resim, poster veya bir film karesi gösterilerek başlanması öğrenciler için derse teşvik edici bir etki yapabilir.

Bu çalışma içerisinde cevap aranan bir başka soru, üniversitede dil eğitimi gören öğrencilerin interaktif masallar ile uygulama yapmaktan hoşlanıp hoşlanmadıklarıdır. Buna göre 3 öğrenci oyunu oynamaktan hoşlandığını, 2 öğrenci ise bu konu ile ilgili kararsız olduğunu belirtmiştir (Bkz. Tablo 8). Bu uygulama çalışmasının birinci dersinde gerçekleştirilmiş olan “Masala Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması”nda hatırlanacak olursa 3 öğrenci masalları dinlemekten keyif almadığını ifade etmiştir. Ancak ikinci derste interaktif masallar ile yapılan çalışmanın sonucunda ortaya çıkan bu hoşlanma durumunun, önceden elde etmiş olduğumuz mevcut gerçeği kısmen de olsa değişikliğe uğrattığı söylenebilir. 3 öğrencinin interaktif masallar ile çalışmaktan hoşlanması, bütün masalları sevdikleri yönünde bir genelleme yapılmasına tabii ki müsaade etmez; ancak burada ortaya çıkan bu sonuç ile bir yabancı dil dersinde masallardan farklı şekillerde yararlanılmasının öğrencilerin bu edebi türe yönelik mevcut tutumlarında olumlu yönde bir değişiklik yaratılabileceğini göstermektedir.

Yine bu konu ile bağlantılı olarak, öğrencilere interaktif masalları hangi açılardan beğendikleri sorulmuştur. Bu soruya yanıt olarak şu iki seçenek ön plana çıkmaktadır: “Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca’nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması” ve “Kelime dağarcığını genişletmesi” (Bkz. Tablo 9).

Bu araştırmada yer alan sınıf içi uygulamaya yönelik hazırlık planı yapılırken derste interaktif masallar ile çalışılmasının tercih edilmesinde esas amaç, öğrencilere öylesine bir bilgisayar oyunu oynatıp keyifli bir zaman geçirmelerini sağlamak değil; aksine hedef dili edinme süreçlerine katkıda bulunabilmektir. Yukarıda dile getirilen iki yanıt bu bakımdan ele alındığında, arzu edilen amaca ulaşılabildiğini söylemek yanlış olmaz; çünkü 5 öğrenciden 3’ü bu iki seçenek üzerinde hemfikir olmuştur (Bkz. Tablo 9).

Oyun içerisinde kullanılan dilin “anlaşılır ve sade olması” da, öğrencinin bir taraftan oynarken bir taraftan da Almanca dil düzeyini rahatlıkla geliştirebilmesine olanak sağlamıştır. Bu üç seçeneğe ek olarak öğrencilerin beğendikleri bir diğer önemli nokta, bu interaktif masallar aracılığıyla “masalın konusunun oyun içerisinde işlenerek daha akılda kalıcı ve zevkli bir anlatımın sunulması”dır. Böyle bir anlatım sayesinde,

masala karşı oldukça katı bir tavır takınmış olan öğrencilerle bile gayet eğlenceli bir ders işlemek mümkün olabilir.

İnteraktif masallarla ilgili son olarak öğrencilerden masalları değerlendirmeleri istendiğinde birbirine yakın cevaplarla karşılaşmıştır. 2 öğrenci masalı “eğlenceli ve kolay”, 1 öğrenci “sıkıcı ve kolay”, 2 öğrenci ise “eğitici” olarak nitelemiştir (Bkz. Tablo 10). Bu cevaplar irdelendiğinde öne çıkan birinci nitelemenin “kolay” olduğu görülmüştür. Sonrasında “eğlenceli” ve “eğitici” nitelermeleri birbiri ardına gelmektedir ki bu iki sıfatı bir ders uygulaması içerisinde birlikte kullanabilmek özellikle öğrencinin yararı için önemlidir. Sıkıcılıktan ve ezbercilikten uzak bir yabancı dil dersi işleyebilmek, hedef dili öğrenciye kazandırabilmenin temel şartlarından biri olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla eğlenceyi ve eğitimi bir araya getiren bu tür uygulamalara derslerde yer vermek, öğrenciye olduğu kadar öğretmene de pozitif bir değer katacaktır. Öğrenci eğlenerek dil öğrenmenin mutluluğunu yaşayacak; öğretmen de bu tarz farklı uygulamalar tasarlayarak veya kullanarak kendi mesleki becerisine ve deneyimine katkıda bulunabilecektir.

4.6.2.2. İkinci Bölüm – Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı ile İlgili Sorular ve Cevaplar

Tablo 11: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 1. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 1: Daha önce herhangi bir Almanca yabancı dil dersinizde buna benzer interaktif masal ya da masallar oynadınız mı?	
CEVAP SEÇENEKLERİ: Evet / Hayır	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Evet
2. Öğrenci	Evet
3. Öğrenci	Evet
4. Öğrenci	Hayır
5. Öğrenci	Evet

Tablo 12: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 2. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 2: Oynadığınız interaktif masalın ve bu tarz interaktif masalların Almanca dil düzeyinizin gelişimini olumlu yönde etkileyeceği düşüncesine katılıyormusunuz?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kesinlikle katılıyorum • Katılıyorum • Katılmıyorum • Kararsızım 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	• Kararsızım
2. Öğrenci	• Katılıyorum
3. Öğrenci	• Katılıyorum
4. Öğrenci	• Katılıyorum
5. Öğrenci	• Katılıyorum

Tablo 13: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili 3. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 3: Oynadığınız interaktif masalın Almanca öğrenme sürecinizde, hedef dilin edinimine yönelik olarak hangi açılardan katkı sağlayabileceğini düşünüyorsunuz?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Dil Bilgisi • Okuma / Anlama • Kültürel Aktarım 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Okuma / Anlama • Kültürel Aktarım
2. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Okuma / Anlama
3. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Okuma / Anlama
4. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Okuma / Anlama

5. Öğrenci	<ul style="list-style-type: none"> • Kelime Bilgisi • Okuma / Anlama
------------	--

Tablo 14: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili Olarak 4. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 4: Sizce, Almanca öğretiminde edebi bir tür olan masalların kullanımı açısından hangisi daha yararlı olur?	
CEVAP SEÇENEKLERİ:	
<ul style="list-style-type: none"> • Sınıf içerisinde okuma – anlatma, yorumlama – kıyaslama, kritik etme • Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun ağırlıklı yöntemlerle ele alarak işleme 	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme
2. Öğrenci	Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme
3. Öğrenci	Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme
4. Öğrenci	Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme
5. Öğrenci	Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme

Tablo 15: Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı İle İlgili Olarak 5. Soruya Verilen Cevapların Analizi

SORU 5: Almanca yabancı dil derslerinde masalların kullanımı bakımından daha farklı neler yapılabilir? Bu konudaki önerilerinizi lütfen yazınız.	
ÖĞRENCİLER	VERDİKLERİ CEVAPLAR
1. Öğrenci	Cevap yok
2. Öğrenci	Cevap yok
3. Öğrenci	Aynı tabu ve benzeri kutu oyunları gibi oyunlar geliştirilebilir. FRP gibi yani sonuçta, Zindan ve Ejderha oyunu şu ana kadar çıkmış olan fantastik edebiyat kitaplarından esinlenerek oynanıyor.
4. Öğrenci	Hem sesli olarak anlatım hem de görsel olarak gösterilmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum.

5. Öğrenci	Tiyatrolar, sınıfta kukla oynatımı, öğrencilerin taklit etmesi, müzikli masal dinletileri, ilgi çekici konularla anlatmak, her öğrenciden ana fikir vs. istenmesi
------------	---

4.6.2.2.1. Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımı ile İlgili Sorulara Verilen Cevaplardan Hareketle Bulguların Yorumlanması

İkinci derste uygulanan anket çalışmasının bu ikinci bölümünde yer alan sorular, öğrencilerin oynadıkları interaktif masallar üzerinden Almanca öğretiminde masalların değişik şekillerde kullanımına ilişkin ne düşündüklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur.

Bu doğrultuda ilk olarak öğrenilmek istenen, öğrencilerin daha önce herhangi bir Almanca yabancı dil dersinde buna benzer interaktif masallar oynayıp oynamadıklarıdır. Bu konuya ilişkin olarak yöneltilen 1. soruya 4 öğrenci “Evet”, 1 öğrenci ise “Hayır” cevabını vermiştir (Bkz. Tablo 11). Öğrencilerin verdikleri cevaplar ele alındığında, derste oynadıkları interaktif masal tarzı uygulamalara çok da yabancı olmadıkları ve yabancı dil öğretiminde daha önce de bu tür oyunlardan yararlandıkları anlaşılmaktadır. Beş öğrenciden dördünün Almanca öğrenirken bu oyunlardan oynadıklarını söylemeleri, aynı zamanda yetişkin dil öğrencilerinin yabancı dili öğrenme aşamasında derste yürütülebilecek yeni uygulamalara açık ve yatkın olduklarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ayrıca ortaya çıkan bu sonuç ile, interaktif bir oyun şeklinde kurgulanan bu uygulamaların sadece belli bir yaş aralığına hitap etmediği, aksine tüm yaş gruplarındaki dil öğrencileri için rahatlıkla kullanılabilmesi görülmektedir.

Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen uygulama öncesinde de interaktif masallarla oynadıklarını belirten öğrenciler, bu şekilde geliştirilen uygulamaların Almanca dil düzeylerinin gelişimini olumlu yönde etkilediğine inanmaktadırlar. Ankette yöneltilen “Oynadığınız interaktif masalın ve bu tarz interaktif masalların Almanca dil düzeyinizin gelişimini olumlu yönde etkileyeceği düşüncesine katılıyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin 4’ü “Katılıyorum” derken, yalnızca 1’i “Kararsızım” demiştir (Bkz. Tablo 12). Bu cevaplardan anlaşılan, öğrencilerin bu tür uygulamalar vasıtasıyla öğrenmek istedikleri hedef dile dair belirgin bir ölçüde fayda elde edeceklerini

düşünceleri ve bu nedenle de derste bu tür uygulamaların kullanımına sıcak bakmalarıdır.

Bu konu ile bağlantılı olarak Almanca'yı öğrenme sürecinde öğrencilerin interaktif masallar ve buna benzer uygulamalardan hedef dilin edinimine yönelik olarak hangi açılardan katkı göreceklarine inandıkları sorulmuştur. Uygulamaya katılan 5 öğrencinin hepsi, bu soruya cevap olarak "Kelime Bilgisi" ve "Okuma / Anlama" seçeneklerini işaretlemiştir; bu iki seçeneğin haricinde sadece 1 öğrenci tarafından işaretlenen bir diğer seçenek "Kültürel Aktarım" olmuştur (Bkz. Tablo 13).

Derste oynatılan interaktif masallar, hedef dile özgü özellikle bir dil becerisinin edinimi üzerine yoğunlaşmaktadır ve bununla ilgili öğrencilere çeşitli alıştırmalar yaptırmaktadır. Bu dil becerisi, dört temel beceriden biri olan okumadır. Okuma ile, hem hedef dilde kaleme alınmış bütün metinleri okuyabilme hem de bu metinleri doğru bir şekilde anlayabilme kastedilir. Öğrenilen dilin kendine has kurallarının ve özelliklerinin ders içerisinde ilk kez öğrenciye tanıtılmasında çoğu kez metinlerden yararlanıldığına dikkat edilecek olursa, okuma becerisini edinebilmenin hedef dile tam anlamıyla vakıf olmak için atılan ilk ve en önemli adımlardan biri olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Bununla birlikte, okuma becerisinin ediniminde başrol her zaman kelimelerindir. Metinlerin her biri, kelimelerden meydana gelmiş olan bir bütündür ve onları doğru anlayabilmek için her şeyden önce kelimelerin anlamlarını bilmek gerekir.

Öğrencilerin birçoğunun kelime çalışmasını yalnızca "ezber yapmak" olarak algılaması, onların maalesef yeterli derecede kelime öğrenememesine yol açmaktadır. Ancak derste okuma becerisinin gelişimi için yapılan her bir alıştırmayla öğrencilere bir yandan da yeni kelimeler öğretebilmek mümkündür. Öğrenci metni okurken bilmediği yabancı bir kelimeye rastlayınca, okuduğunu anlayabilmek için mecburen sözlüğe bakacak ve bulduğu anlamı kelimenin karşısına yazarak aslında bu kelimeyi hafızasına kaydedecektir. Dolayısıyla kelime dağarcığını geliştirebilmenin en iyi yolu bol bol okuma alıştırmaları yapmaktır. Bu gerçeğe dayanarak, okuma ile kelime bilgisinin birbirinin gelişimine yardımcı olan iyi bir ikili oldukları dile getirilebilir.

Öğrencilerin interaktif masallarda her bir bölümü geçip sona ulaşabilmeleri için, oyun içerisinde verilen komutları doğru olarak anlamaları gerekmektedir. Her bölümde en az iki cümleden oluşan ve oyunla ilgili talimat veren bu kısa metinleri anlayabilmek için, öğrenciler öncelikle bilmedikleri kelimelerin anlamlarını ya metnin bağlamından çıkarmak ya da bu kelimeler için sözlüğe başvurmak zorundadırlar. Böylece

öğrencilerin her biri, hem okuduğunu anlama hem de kelime bilgisini zenginleştirme adına hedef dille ilgili çalışma yapmış olacaktır. Yarattıkları bu kazanım neticesinde derste kullanılan interaktif masalların tercih edilmesinin doğru verilmiş bir karar olduğu görülmektedir.

Almanca öğretiminde interaktif masalların kullanımı ile ilgili soruların yer aldığı anketin bu ikinci bölümünde, son iki soru özellikle derste masalların kullanımının nasıl olması gerektiğine dair öğrenci fikirlerini alabilmek için düzenlenmiştir. Bu amaçla ilk olarak “Sizce, Almanca öğretiminde edebi bir tür olan masalların kullanımını açısından hangisi daha yararlı olur?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya cevaben 5 öğrenci de, “Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun vb. farklı formatlarda ele alarak işleme” seçeneğini işaretlemiştir (Bkz. Tablo 14).

Eğlence kelimesi, ilk anda insanın aklına keyif alma hissini çağrıştırır. Bu nedenle, keyif ile çalışma ve öğrenme kelimelerinin birlikte kullanıldığına pek rastlanılmaz. Keyif olarak bir şeyler öğrenmenin çok daha kolay olduğunun farkına varılabilmesi, ancak 21. yüzyılı bulmuştur.

Günümüzde eğitim kurumlarında dersin içine eğlence unsurunu katarak öğretilmek istenen konunun öğrencilere rahatlıkla aktarılabilmesine izin verecek olan bilimsel alan, yabancı dil öğretimidir. Fen bilimlerinde veya tarih, coğrafya, felsefe gibi sosyal bilimlerde mevcut bilgileri sunarken işin içine eğlence katabilmek pek de olanaklı değildir. Matematik dersinde ünlü bilim adamları tarafından bulunmuş formüller ya da tarih dersinde geçmişte vuku bulmuş, belirli bir kronolojik sıraya ve öneme sahip olaylar belki öğrencinin dikkatini çekecek, eğlenceli bir üslup ile anlatılabilir. Ancak bu noktada yabancı dil derslerini diğerlerinden bir adım öne çıkaran, öğrencilerin hedef dili öğrenme yolunda kendi deneyimlerini yaşayarak ana dillerinden farklı bir dile ait bütün o dilsel sistemi kendi kendilerine kurgulayıp, yeni baştan yaratmalarıdır. Başka bir ifadeyle, yabancı dil derslerinde öğrenciler hedef dile dair kendi başlarına bir şeyler ürettikleri ölçüde dil edinme sürecine giriş yaparlar. Fakat diğer bilimlere ait derslerde önlerine hazır olarak sunulan formülleri veya bilgileri, kendilerinden herhangi bir şey katmadan öğrenmek zorundadırlardır ki bu durum yabancı dil öğretiminin ve öğreniminin farkını açıkça ortaya koyar.

Yabancı dil derslerinde öğrencilerin bir şeyler üretmeleri, onları bir takım faaliyetlerde bulunmaya teşvik etmeye bağlıdır. Burada faaliyet kelimesi ile bir ders süresince yapılması planlanan alıştırmalar ve uygulamalar kastedilmektedir. Yabancı dil dersleri bu bakımdan irdelendiğinde, alıştırmaya çeşidinin ve sayısının en bol olduğu

derslerden biridir. Ancak bu noktada önemli olan, öğrencinin ilgisini çekebilecek ve derse motive olmasını sağlayacak alıştırmalardan faydalanmaktır. Alıştırma seçiminde esas belirleyici konunun kendisidir. Bu açıdan masallar, yabancı dil öğretmenlerine geniş olanaklar sunmaktadır.

Fakat günümüz gençlerinin özellikle teknolojiyle iç içe oldukları; tablet, akıllı telefon vb. gibi cihazlardan neredeyse bir dakika bile ayrı kalmaya tahammül edemedikleri ve bu cihazlar aracılığıyla internet üzerinden her türlü bilgiye kolaylıkla erişebildikleri göz önüne alındığında, bugüne kadar derste uygulanan mevcut alıştırmalar ile onlara masalları sevdirebilmenin biraz zor görüldüğü aşikardır. Ortaöğretimdeki yabancı dil derslerinde genellikle dil bilgisi üzerine yoğunlaşan ve kontrolün öğretmenin elinde olduğu klasik tarza alışkın olan bu öğrencilerin hepsinin ortak isteğinin, yabancı dil öğretiminde masalların kullanımı söz konusu olduğunda eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun ağırlıklı yöntemlerle ele alarak ders işlemeyi tercih etmeleri pek de şaşırtıcı değildir. Çünkü internet erişimi olan bütün cihazlar ile oynanabilen interaktif masal ve buna benzer diğer uygulamaların, senelerdir tekdüze derslerin içine sıkışıp kalmış olan öğrenciler için yabancı dil öğrenmenin modernleşmiş halini temsil ettiği söylenebilir.

Yabancı dil derslerinde masalların kullanımına özgü olarak eğlenceli ve öğretici uygulamalar denilince sadece interaktif masallardan bahsetmek, masallar ile derste yapılabilecek daha bir sürü keyif verici uygulamalara haksızlık olur. Drama, rol oynama, pantomim, kukla tiyatrosu gibi sahneleme etkinliklerinden hedef dilde hazırlanmış masal dinletilerine, radyo piyeslerine masallarla yapılabilecek birçok etkinlikten söz etmek mümkündür.

Bu konu ile bağlantılı olarak, ikinci bölümün son sorusu olan “Almanca yabancı dil derslerinde masalların kullanımı bakımından daha farklı neler yapılabilir?”e cevap olarak öğrencilerin yukarıdaki paragrafta dile getirilen düşüncelere benzer yanıtlar verdikleri görülmektedir (Bkz. Tablo 15). Anketi yanıtlayan 5 öğrenciden 3’nün cevap verdiği bu soru, öğrencilerin bir yabancı dil dersinde aslında görmek istedikleri uygulamalar hakkında da fikir verici niteliktedir. Buna göre bir öğrenci, “tabu ve benzeri kutu oyunlarından” söz ederek bunların hedef dilde masallara da uyarlanabileceğinden bahsetmiştir. Bir diğeri, derste masalla ilgili olarak “sesli ve görsel anlatımın bir arada sunulduğu” bir uygulamanın tercih edilmesinin daha etkili olacağını ifade etmiştir. Başka bir öğrenci ise, “tiyatrolar, sınıfta kukla oynatımı, öğrencilerin taklit etmesi, müzikli masal dinletileri, ilgi çekici konularla anlatmak, her

öğrenciden ana fikir vs. istenmesi” gibi masalın kullanımına dair bir sürü öneride bulunmuştur.

Bu cevaplardan hareketle öğrencilerin, masalların derste kullanımını bakımından ilgi çeken ve eğlendirirken öğreten uygulamalar paralelinde yürütülecek bir yabancı dil dersini tercih ettikleri açıkça görülmektedir.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA

Yabancı dil dersinde edebi metinlerin kullanımı, çoğunlukla sadece okuduğunu anlama becerisinin kazanımı ile ilişkilendirilmektedir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarında edebi metinler yerine genellikle öğrenilmekte olan dilin günlük hayata özgü kullanım biçiminin tercih edildiği metinlere rastlanmaktadır. Çünkü edebi metinler sahip oldukları dilsel özellikleri nedeniyle, bugünün iletişim becerisi üzerine odaklı yabancı dil dersi için uygun bulunmamaktadır. Genellikle edebiyat dilinin ağır ve karmaşık olduğuna inanılır ve bu nedenle edebi metinlerin ders içerisinde hedef dilde iletişim kurabilmeyi sağlayacak çeşitli dil becerileri üzerine alıştırmalar yapmak için elverişli olduğu düşünülmez.

Ancak bu genel düşüncenin aksine, edebi metinlerden yararlanılarak öğrencilerin aktif olarak üretebildikleri bir yabancı dil dersi yapabilmek mümkündür. Önemli olan, öğretmenin edebi metinler aracılığıyla öğrencilerine neyi öğretmek istediğine önceden karar vermesi (başka bir ifadeyle, dersin sonunda ulaşılmak istenen amacı net bir şekilde belirlemesi) ve vermiş olduğu karara göre derste edebi türlerden nasıl yararlanabileceğini bilmesidir. Bu noktada merak edilen, bir yabancı dil dersinde edebi metinler aracılığıyla öğrencilere hedef dile dair hangi aktarımlarda bulunulabilecek oluşudur. Edebi metinler ile,

- hedef dilin konuşulduğu ülkenin kültürüne özgü olan yaşayış biçimleri, alışkanlıkları gibi bilgiler aktarılabilir.
- dil bilgisi yapıları, kuralları metinler üzerinden öğrenciye anlatılabilir ve metinler vasıtasıyla bunlara yönelik farklı alıştırmalar yaptırılabilir.

- c) hedef dile özgü kelime bilgisini zenginleştirmek adına kelime dağarcığını genişletme çalışmaları yapılabilir.
- d) dört temel dil becerisinin edinimi üzerine çeşitli uygulamalar yapılabilir.
- e) öğrenciler metinlerde yer alan çeşitli konular hakkında düşünmeye, konuşmaya ve yazmaya teşvik edilebilir ve böylece hedef dilde hem sözlü hem de yazılı ifade becerileri geliştirilebilir.
- f) hedef dilin edebiyatına özgü çeşitli edebi türler tanıtılabilir ve bunun yanında edebi türlerin gerek biçim gerek içerik özellikleri açısından nasıl analiz edilebileceği gösterilebilir.

Bunlara ek olarak; edebiyatın en önemli özelliği kurgusal oluşudur. Edebiyat bu özelliği ile kendine has sözlü veya yazılı bütün ürünleri aracılığıyla okur ile diyalog içine girer ve böylece birdenbire kendiliğinden bir iletişim ortamının oluşmasına yol açar. Bu durum, bugünün iletişim becerisi üzerine odaklı yabancı dil dersi kapsamında temel dilsel becerilerin kullanımına uygun zemini hazırlayacak doğal iletişim ortamının meydana gelmesini sağlar. Doğal iletişim ortamının sağlanması demek, öğrencilerin kendilerini hedef dilde sözlü veya yazılı olarak ifade etmek için gereksinim duyacakları dil becerilerini aktif bir şekilde kullanabilmeleri için doğru ve elverişli ortamın yaratılmış olması demektir. Bu açıdan bakıldığında; okuduğunu anlama, dinlediğini anlama ve anladıklarını sözlü veya yazılı olarak dile getirebilme amaçlı çalışmaların yabancı dilde kaleme alınmış edebi bir metin üzerinden gerçekleştirilebilmesi mümkündür. Bu durum, bir dile hakim olmak için gerekli olan temel dil becerilerinin gelişimi adına bir yabancı dil dersinde edebi türlerden rahatlıkla yararlanılabileceğinin bir göstergesidir.

Masal merak duygusunu, ilgi duymayı, öğrenmeyi, hayal gücünü ve yaratıcılığı geliştiren ve aynı zamanda bunları kullanmayı öğreten edebi bir türdür ve sağladığı bu faydalar nedeniyle gerek çocukların ve gençlerin eğitiminde gerekse de yetişkinlerin özellikle terapi amaçlı tedavilerinde sıklıkla yardımına başvurulana değerli bir kaynak niteliğindedir.

Yabancı dil öğretiminde masallar, dil becerilerini geliştirme amaçlı bir derste uygulanabilecek birbirinden farklı alıştırmalar ile desteklenen çeşitli çalışma olanakları yaratmasından dolayı önemli bir ders materyali olarak kabul edilebilir. Dile getirilen bu görüşün doğru veya bir yabancı dil dersinde gerçekten somut olarak uygulanabilir olup olmadığı, bu çalışmanın üçüncü bölümünde yer verilen masalı baz alarak hazırlanmış olan örnek ders planı içerisinde ayrıntılı bir şekilde irdelenmeye çalışılmıştır. Buna

göre, dersin başından sonuna kadar geçen 45 dakikalık bir ders saati süresi içerisinde okuduğunu anlama ve anladıklarını sözlü veya yazılı olarak ifade etme çalışmalarından, öğrenciye hedef dile özgü birtakım dilsel unsurları aktarma açısından kelime bilgisi ve dil bilgisi üzerine yapılabilecek çok çeşitli alıştırmaların hazırlanabileceği görülmüş; bunun yanında masalı edebi bir tür olarak tanıtmaya ve masal metni üzerinde edebi açıdan da incelemenin dahil edilebileceği edebiyat odaklı çalışmaya ve öğrencinin dersin sonuna kadar edinmiş olduğu bilgileri kullanarak birer dil becerisine dönüştürmesi amacı ile özellikle konuşma ve yazma becerilerinin çalışılmasına odaklanan rol oynama ve yaratıcı yazma gibi uygulamalara kadar birbirinden farklı, sayısız çalışmanın rahatlıkla yapılabileceği gösterilmiştir.

Yabancı dil öğretiminde masallar denildiğinde belki de en önemlisi, masallar aracılığıyla öğrencinin aktif olduğu ve dil becerilerini çekinmeden kullanarak yaratıcılığını gösterme fırsatını bulduğu bir yabancı dil dersinin yapılabilmesine imkan tanıyan ortamın yaratılmasıdır.

Dil öğrenen bir öğrenci derse aktif olarak katılmak zorundadır; ancak bu sayede öğrenmekte olduğu yabancı dil ile ilgili temel dilsel becerileri daha hızlı bir şekilde edinebilir. Bir yabancı dil dersinde öğrencilerin hepsinin aktif bir konumda olması isteniyorsa, o yabancı dil dersinde öğrenci merkezli (yaşlarına, önceki dil öğrenme deneyimlerine uygun bir şekilde) hareket edilmeli, yaratıcılık unsuruna özel bir önem verilmeli ve dersin bütününde seçilecek alıştırmalar onları hedef dilde üretmeye teşvik edici nitelikte olmalıdır. Burada ifade edilen yabancı dil dersini gerçeğe dönüştürmek için kullanılacak en uygun edebi tür masaldır; çünkü masallar doğaları gereği her yaştaki insan için ilgi çekici, heyecan verici, eğlenceli ve hayal gücünü kullanarak bir şeyler yaratmaya, üretmeye teşvik edicidir.

Yukarıda dile getirilen nitelikte bir yabancı dil dersini, masallar ile gerçeğe dönüştürebilmek mümkündür. Bu amaçla, çalışmanın üçüncü bölümünde birbirinden farklı sekiz ayrı masala sekiz farklı uygulama çalışması uyarlanmış ve böylece masallarla aktif ve yaratıcı bir şekilde Almanca öğreniminin gerçekleştirilebileceği gösterilmiştir.

Yabancı dil öğretiminde masallar alışılmışın dışında kullanılarak eğlendirirken bir yandan da öğreten bir yabancı dil dersinin işlenmesi gerçek olabilir. Masalların Almanca dersinde farklı bir şekilde kullanımına örnek olması amacıyla, bu çalışma içerisinde interaktif masallar ile bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde öğrencilerin istekli olduğu gözlenmiş ve uygulama süresince de herhangi bir sıkılma

belirtisi veya ilgisizlik gösterdiklerine rastlanmamıştır. Bunlara ek olarak; anketler vasıtasıyla elde edilen verilerin de öğrencilerin interaktif masallar ile çalışmaktan keyif aldıklarını ve masalların bu tarz uygulamalar aracılığıyla derslere konu edilmesinin Almanca dil düzeylerinin gelişimi adına çok daha etkili ve verimli bulduklarını göstermiştir.

Bu çalışmanın sonucunda, masalların yabancı dil olarak Almanca dersinde kullanımı konusu hakkında genel anlamda iki önemli tespitte bulunabilmek mümkündür. Bunlardan birincisi, hedef dile ilişkin dilsel unsurların aktarımında ve temel dil becerilerinin kazandırılmasında yabancı dil derslerinde masallardan çeşitli şekillerde rahatlıkla yararlanılabileceğidir.

İkincisi ise; hedef kitlesini özellikle yetişkin öğrencilerin oluşturduğu bir yabancı dil dersinde masalların ilgi çekici, farklı materyaller ile işlenmesinin dil öğrenimi için çok daha uygun ve zevkli bir ortamın yaratılmasına imkan vermesidir.

5.2. ÖNERİLER

Masallar ile yapılabilecek çeşitli etkinlikler, sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlayabilir. Bunun için yalnızca gerekli olan, etkinliklerin sınıftaki öğrencilerin hepsinin bir şekilde derste aktif olmasını zorunlu kılacak şekilde planlanmasıdır. Bu nedenle, özellikle ikili veya grup çalışmalarının tercih edilmesi yerinde olacaktır. Böyle bir çalışma şeklinin tercih edilmesiyle, öğrencilerin bir yabancı dili öğrenirken bir yandan da sosyal iletişim becerilerinin gelişimine katkıda bulunulabilir. Ayrıca ikili veya grup çalışmaları sayesinde, sınıftaki çekingen öğrencilerin de kendiliğinden derse katılmaları sağlanabilir.

Masalların kullanımı ile planlanacak farklı uygulamalar sonucunda, öğrencilerin hedef dile dair edinmiş oldukları teorik bilgileri uygulamaya dökerek dil becerisine dönüştürme süreci daha kolay ve daha verimli bir şekilde gerçekleşebilir. Bunun için; masallar resim, müzik, film gibi merak duygusunu harekete geçiren unsurlarla örülü alıştırmalar ile sunulmalıdır. Böylece öğrenciler hedef dilde konuşmaya, yazmaya – kısacası bir şeyler üretmeye – teşvik edilmiş olur. Zorlamadan ve zorlanmadan hedef dile özgü dil becerilerini kullanabildiğini gören öğrenci, mutlu olur ve onun bu ruhsal durumu bütün bir yabancı dil öğrenim sürecini olumlu olarak etkiler.

Masallar kullanılarak temelden ileri düzeye kadar her yaştaki öğrenci grubu için çeşitli çalışmalar yapılabilir. Bu amaçla öncelikle öğretmenin, hedef kitlesini – öğrenci grubunu – iyi bir şekilde tanıması ve masalların kullanımı söz konusu olduğunda alışılmışın dışına çıkmaktan korkmaması gereklidir.

KAYNAKÇA

Aarne-Thompson-Index.

Web: <http://de.wikipedia.org/wiki/Aarne-Thompson-Index.docx> adresinden 4 Ocak 2015'de alınmıştır.

Araştırma Yöntemleri.

Web:<http://wiki.zirve.edu.tr/sandbox/user/abdullah.demir/weblog/81954/attachments/ba094ARASTIRMAYONTEMLERİ6.pdf> adresinden 23 Mayıs 2015'de alınmıştır.

Arıcı, A. F. (2004). Tür Özellikleri ve Tarihlerine Göre Türk ve Dünya Masalları. **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, (26), s. 159-169. Web: <http://e-dergiatauni.edu.tr/tauna/taedarticleviewFile102000015161020001514.pdf> adresinden 4 Ocak 2015'de alınmıştır.

Bach, E. (2008). **Die Verwendung von Märchen im DaF-Unterricht**. Diplomarbeit, Universität Wien, Österreich. Web: http://othes.univie.ac.at/226312008-10-16_0007712.pdf.pdf adresinden 16 Şubat 2015'de alınmıştır.

Bir, A. A. (1999). Soru Formu Düzenleme., Ali Atıf Bir (Editör). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Eskişehir, T. C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, s. 99-115.

Braak, I., Neubauer, M. (1990). **Poetik in Stichworten**. (7.Auflage). Unterägeri: Verlag Ferdinand Hirt AG.

Çapraz Bulmaca, Web: http://www.zarb.dedeindex.php?page=ide_f.docx adresinden 28 Haziran 2015'de alınmıştır.

Çevik, H. (2006). **Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı**. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana. Web: <http://library.cu.edu.tr/tezler/6064.pdf.pdf> adresinden 22 Mayıs 2013'de alınmıştır.

Çıblak, N. (2005). V. Propp'un Masal Çözümleme Metodu. **Dil ve Edebiyat Dergisi**, (638),s.127-140.
Web:http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/nilgun_ciblak_propp'unmasalcozumleme_m_etodu.pdf.pdf adresinden 4 Ocak 2015'de alınmıştır.

Demirel, Ş. (2011). Çocuk, Çocuğun Gelişim Özellikleri, İhtiyaçları Ve İlgi Alanları., Şener Demirel. (Editör). **Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı**. 2. Baskı. Ankara. Pegem Akademi, s. 1-41.

Die “Kinder- und Hausmärchen” und ihre Quellen. Web:

<http://www.deutsche-maerchenstrasse.comdemaerchen-sagen-and-legendendie-kinder-und-hausmaerchen-und-ihre-quellen-2.docx> adresinden 4 Ekim 2014’de alınmıştır.

Edebiyat. Web: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Edebiyat.docx> adresinden 8 Mart 2014’de alınmıştır.

Fairy Tale. Web: http://www.newworldencyclopedia.orgentryfairy_tale.docx adresinden 3 Kasım 2014’de alınmıştır.

Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen: Lernen, Lehren, Beurteilen (GER) (2001). Web: <http://www.goethe.de/z50commeurodeindex.htm.docx> adresinden 30 Nisan 2015’de alınmıştır.

Gökçe, O., Çukurçayır, A. (2006). **Bilimsel Araştırma Teknikleri**. Konya: Özgü Ciltevi.

Haydar, A. (2014). **Betimsel Araştırma Teknikleri**.

Web: <https://prezi.com/vvagmhzaqk/betimsel-arastirma-teknikleri/> adresinden 25 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Heiner, H. A. (2009). **The Quest for the Earliest Fairy Tales: Searching for the Earliest Versions of European Fairy Tales with Commentary on English Translations.** Web: <http://www.surlalunefairytales.comintroductionearliesttales.html.docx> adresinden 5 Kasım 2014’de alınmıştır.

Heyd, G. (1991). **Deutsch lehren. Grundwissen für den Unterricht in Deutsch als Fremdsprache.** (2.Auflage). Frankfurt am Main: Verlag Moritz Diesterweg GmbH&Co.

Hoffmann, U. (2009). **Die kreative Märchen-Werkstatt.** (2.Auflage). Buxtehude: Persen Verlag GmbH.

İnteraktif Masal “Entführt”.

Web: www.goethe.de/Irn/pro/maerchen/spiele/index.html adresinden 15 Mayıs 2014’de alınmıştır.

İnteraktif Masal “Daumerlings Wanderschaft”.

Web: www.goethe.de/Irn/pro/maerchen/spiel_daumerling/index.html adresinden 15 Mayıs 2014’de alınmıştır.

Jude, N. (2008). **Zur Struktur von Sprachkompetenz**. Dissertation, Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt am Main. Web: <http://www.google.com.tr/webhpsourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=was+ist+Sprachkompetenz%3F.pdf> adresinden 16 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Karpe, B. M. (2013). Kreativ Deutsch lernen mit Märchentexten – Eine Ideensammlung. **Fremdsprache Deutsch (Zeitschrift für die Praxis des Deutschunterrichts)**, (Nr.49), s. 3-10. Web: http://www.fremdsprachedeutschdigital.de/download/fd/FD_Heft49_Mueller_Karpe_Download.pdf adresinden 1 Mart 2015’de alınmıştır.

Kırmızı Başlıklı Kız, Farklı Bir Versiyon Web:

<http://antiopa-verlag.eu/wp-content/uploads/2014/01/Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015’de alınmıştır.

Kırmızı Başlıklı Kız, Wortschatz

Web: <http://www.hueber.de/sixcms/media.php/36/Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015’de alınmıştır.

Kırmızı Başlıklı Kız (Rotkäppchen). Web: <http://www.grimmstories.com> adresinden 22 Haziran 2015’de alınmıştır.

Kinder und Hausmärchen.

Web: <http://www.deutsche-maerchenstrasse.com/demaerchen-sagen--and-legendenkinder-und-hausmaerchen.docx> adresinden 4 Ekim 2014’de alınmıştır.

Knoch, L. (2007). **Praxisbuch Märchen**. (3. Auflage). München: Gütersloher Verlagshaus.

Kunstmärchen. Web: <http://www.duden.derechtschreibungKunstmaerchen.docx> adresinden 6 Ocak 2015'de alınmıştır.

Kunstmärchen. Web: <http://de.wikipedia.org/wiki/Kunstm%C3%A4rchen.docx> adresinden 6 Ocak 2015'de alınmıştır.

Lange, G. (2004). Einführung in die Märchenforschung und Märchendidaktik., Kurt Franz. (Herausgeber). **Märchen Märchenforschung Märchendidaktik.** (2. Auflage). Braunschweig: Schneider Verlag Hohengehren, s. 3-32.

Lanwermeyer, M., Schmitz, P., Voerner, F. (2008). Modernes Märchenerzählen., Julia Franke ve Harm-Peer Zimmermann. (Herausgeber). **Grimmkramms & Märchendisig.** Berlin: Panama Verlag, s. 38-46.

Lehmann, C. (2007). **Aktive und passive Sprachbeherrschung.** Web: <http://www.christianlehmann.eulingelementssprachbeherrschung.html.docx> adresinden 16 Mayıs 2015'de alınmıştır.

Lüthi, M. (2004). **Märchen.** (Zehnte Auflage). Stuttgart: J. B. Metzler Verlag.

Lüthi, M. (2005). **Das europäische Volksmärchen.** (Elfte Auflage). Tübingen: A. Francke Verlag.

Masal. Web: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Masal> adresinden 11 Şubat 2014'de alınmıştır.

Märchen. Web: <http://www.buecher-wiki.de/index.php/BuecherWikiMaerchen.docx> adresinden 10 Aralık 2014'de alınmıştır.

Märchen. Web: http://www.planet-wissen.de/kultur_medienliteraturmaerchen.docx adresinden 4 Ekim 2014'de alınmıştır.

Memiş, M. R., Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. **Türkisch Studies, (Volume 8/9),** Ankara, s. 297-318. Web: http://www.turkischstudies.net/Makaleler321673399_026MemişMuhammetRaşit- vd-297-318.pdf.pdf adresinden 25 Haziran 2015'de alınmıştır.

Odabaşı, Y. (1999). Anket Yöntemi., Ali Atıf Bir. (Editör). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. Eskişehir, T. C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, s. 79-97.

Resim 1: Kırmızı Başlıklı Kız

Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Resim 2: Kırmızı Başlıklı Kız – Çizgi Hikaye

Web: <http://antiopa-verlag.euwp-contentuploads201401Rotkaeppchen.pdf.pdf> adresinden 28 Haziran 2015’de alınmıştır.

Resim 3: Kurbağa Prens

Web: http://www.goethe.de/lnpromaerchenunterrichtmaterialGoethe_Maerchen_Didaktisches_Material_Kopiervorlagen.pdf.pdf adresinden 16 Şubat 2015’de alınmıştır.

Resim 4: “Kurbağa Prens” – Farklı Bir Versiyon

Web: <https://www.google.com.tr> adresinden 27 Haziran 2015’de alınmıştır.

Rölleke, H. (2009). **Brüder Grimm. Kinder- und Hausmärchen**. (Ausgabe letzter Hand) Stuttgart: Reclam Bibliothek

Şekil 1 (Unsere Bildergeschichte)

Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Şekil 4 (Eşleştirme Çalışması)

Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Şekil 6 (Rol Kartları)

Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015’de alınmıştır.

Symbolik im Märchen. Web: <http://www.seminar-becker.de...MaerchenReferat.d...doc> adresinden 19 Ocak 2015’de alınmıştır.

Tokponto, M. W. (2012). Strukturen und Typologien deutscher und westafrikanischer Märchen: eine Untersuchung zu Ähnlichkeiten und Differenzen zwischen Erzählungen zweier unterschiedlicher Kulturen. **eDUSA**. (7), s. 23-36. Web. http://www.sagv.org.zaedusaeDUSA_7-12-1Tokponto_12.pdf.pdf adresinden 4 Ocak 2015'de alınmıştır.

Typische Märchenzüge. Web: <http://www.tabney.commaerchen.html.docx> adresinden 19 Ocak 2015'de alınmıştır.

Ülkü, V. (2006). **Almanca-Türkçe Büyük Sözlük**. Ankara: İnkılap Kitabevi.

Yaratıcı Yazma.

Web: <http://www2.mcdaniel.edugermanmaerchenmaerchen-sommer2010.pdf.pdf> adresinden 17 Mayıs 2015'de alınmıştır.

EKLER

EK 1: MASALLARA YÖNELİK MEVCUT TUTUMU BELİRLEME ANKETİ

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ A.B.D.

Masallara Yönelik Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması

Uludağ Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Bölümü 2. Sınıf 13/14

1. Kişisel Bilgiler

Öğrencinin adı / soyadı :

Yaş :

Cinsiyet :

2. Masala Karşı Tutum

2.1. Masal okumaktan keyif alır mısınız?

Evet / Hayır

2.2. Çocukken masal dinlediniz mi?

Evet / Hayır

2.3. Küçük yaşta masal dinlemenin kişisel gelişiminiz bakımından hangi becerilerinize olumlu katkı yaptığını düşünüyorsunuz?

Hayal Gücü

Dil Gelişimi

Muhakeme Gücü

İfade Yeteneği

Yaratıcılık

EK 2: İNTERAKTİF MASALLARA VE ALMANCA ÖĞRETİMİNDE BU TARZ MASALLARIN KULLANIMINA İLİŞKİN MEVCUT TUTUMU BELİRLEME ANKETİ

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ A.B.D.**

İnteraktif Masallara ve Almanca Öğretiminde Bu Tarz Masalların Kullanımına İlişkin Mevcut Tutumu Belirleme Amaçlı Anket Çalışması

Uludağ Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Bölümü 2. Sınıf 13/14

1. Kişisel Bilgiler

Öğrencinin adı / soyadı :

Yaş :

Cinsiyet :

2. Derste Çalışılan İnteraktif Masallara Karşı Tutum

2.1. Size sunulan iki farklı interaktif masaldan hangisini oynadınız?

Entführt :

Daumerlings Wanderschaft :

2.2. Bu iki interaktif masaldan birini seçmenizde, aşağıda verilen kriterlerden hangisi / hangileri etkili oldu?

Masalın başlığı :

Oyunun giriş bölümünde yer alan masala dair tanıtıcı bilginin bulunması :

Söz konusu olan masalı daha önceden biliyor olmak :

Masalda kullanılan görseller (kapak resmi, karakterlerin sunumu) :

2.3. Grimm Kardeşler'in iki farklı masalının konu edildiği bu interaktif masallardan birini oynamak hoşunuza gitti mi?

Evet :

Hayır :

Kararsızım :

2.4. Oynadığınız interaktif masal ile ilgili olarak aşağıda verilen seçeneklerden hangisini / hangilerini beğendiniz?

Masalla ilgili bilgiler vermesi :

Masalın konusunu oyun içerisinde işleyerek daha akılda kalıcı ve zevkli bir anlatım sunması :

Bir yandan masalı öğretirken, bir yandan da Almanca'nın yabancı dil olarak öğrenimine katkıda bulunması :

Birebir katılımda bulunulmasını sağlayarak Almanca'yı öğretmesi :

Dilin anlaşılır ve sade olması :

Kelime dağarcığını genişletmesi :

Komutların uygulanış biçimi :

2.5. Oynadığınız interaktif masalı nasıl değerlendirirsiniz?

Eğlenceli :

Sıkıcı :

Heyecanlı :

Eğitici :

Zor :

Kolay :

3. Almanca Öğretiminde İnteraktif Masalların Kullanımına Yönelik Tutum

3.1. Daha önce herhangi bir Almanca yabancı dil dersinizde buna benzer interaktif masal ya da masallar oynadınız mı?

Evet :

Hayır :

3.2. Oynadığınız interaktif masalın ve bu tarz interaktif masalların Almanca dil düzeyinizin gelişimini olumlu yönde etkileyeceği düşüncesine katılıyorsunuz mu?

Kesinlikle katılıyorum :

Katılıyorum :

Katılmıyorum :

Kararsızım :

3.3. Oynadığınız interaktif masalın Almanca öğrenme sürecinizde, hedef dilin edinimine yönelik olarak hangi açılardan katkı sağlayabileceğini düşünüyorsunuz?

Kelime Bilgisi :

Dil Bilgisi :

Okuma / Anlama :

Kültürel Aktarım :

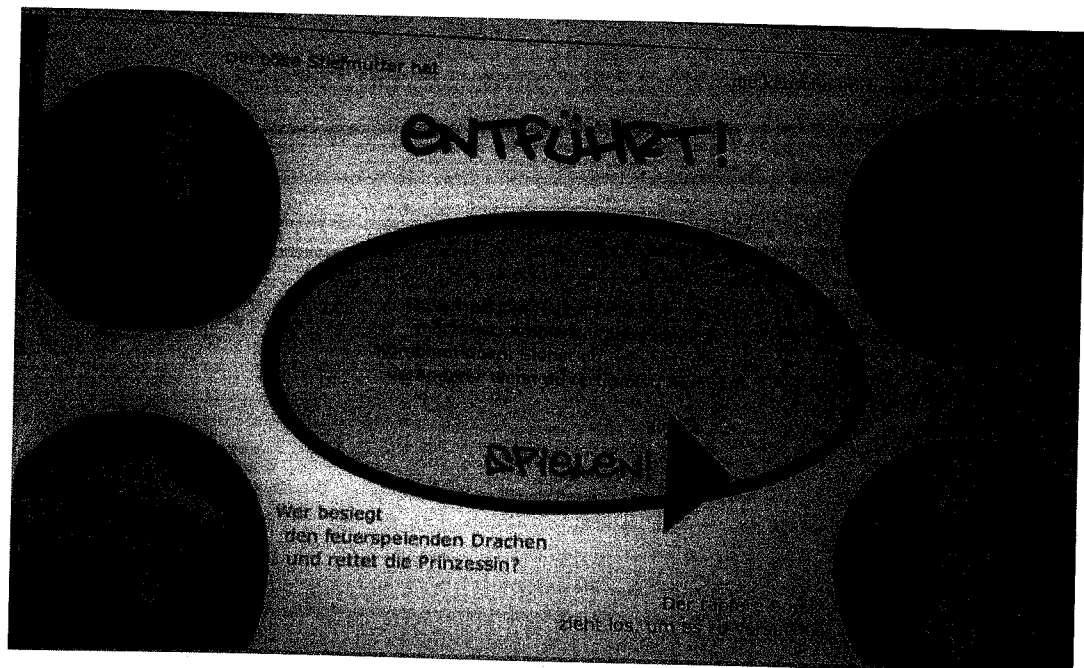
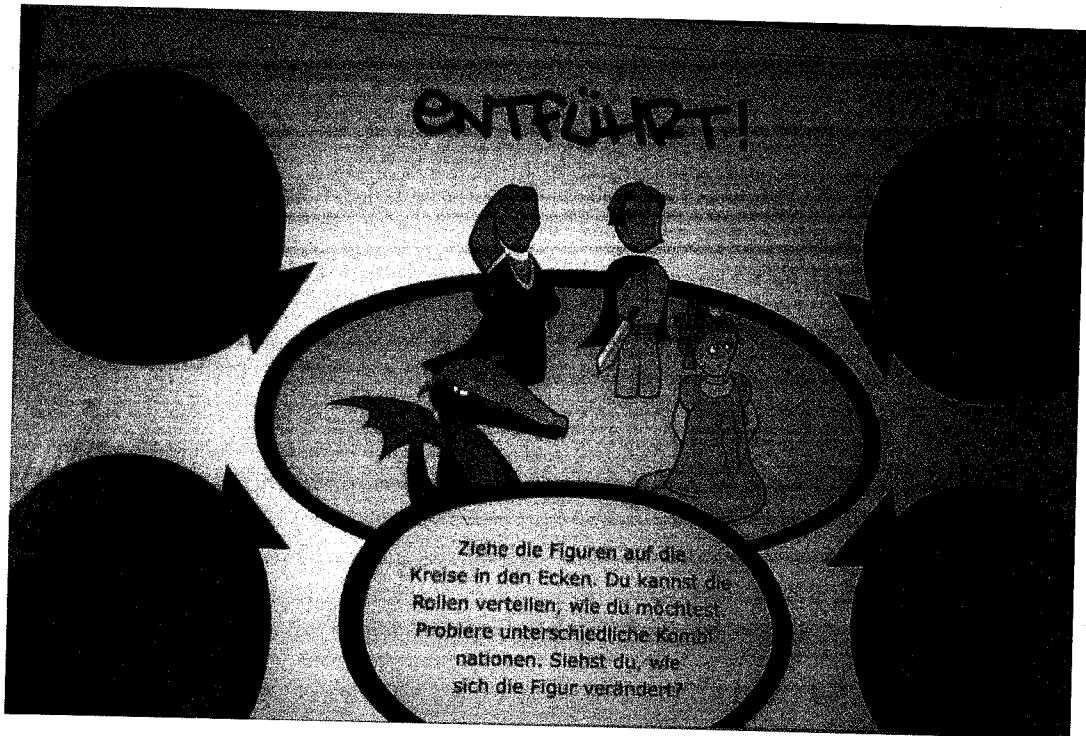
3.4. Sizce, Almanca öğretiminde edebi bir tür olan masalların kullanımı açısından hangisi daha yararlı olur?

Sınıf içerisinde okuma – anlatma, yorumlama – kıyaslama, kritik etme :

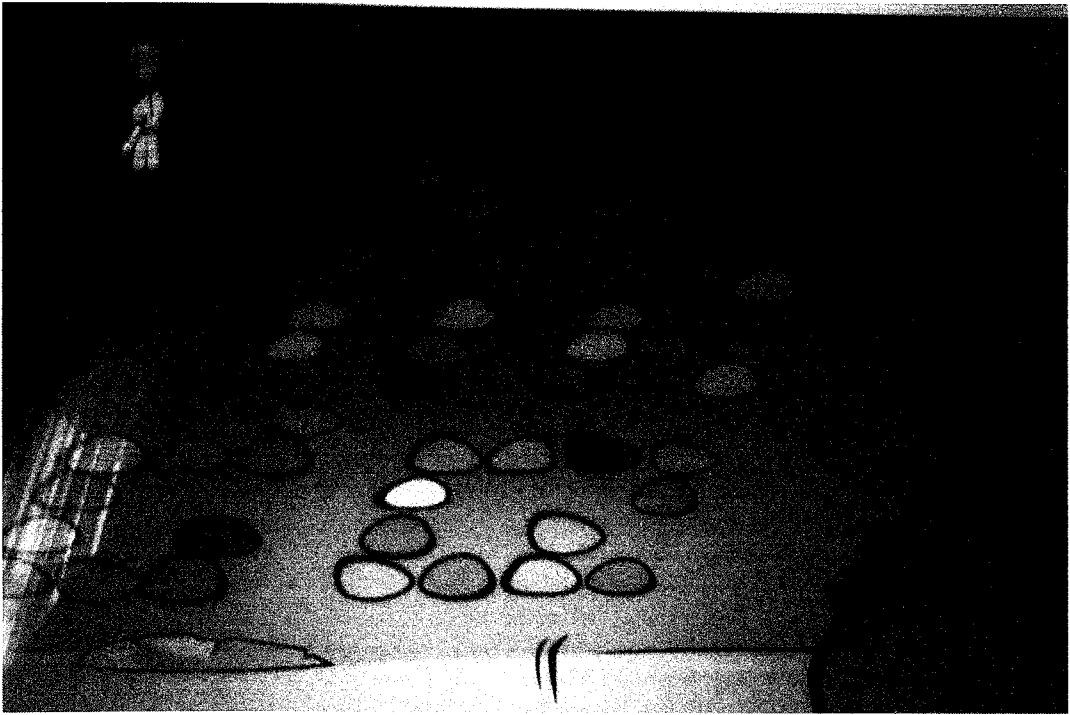
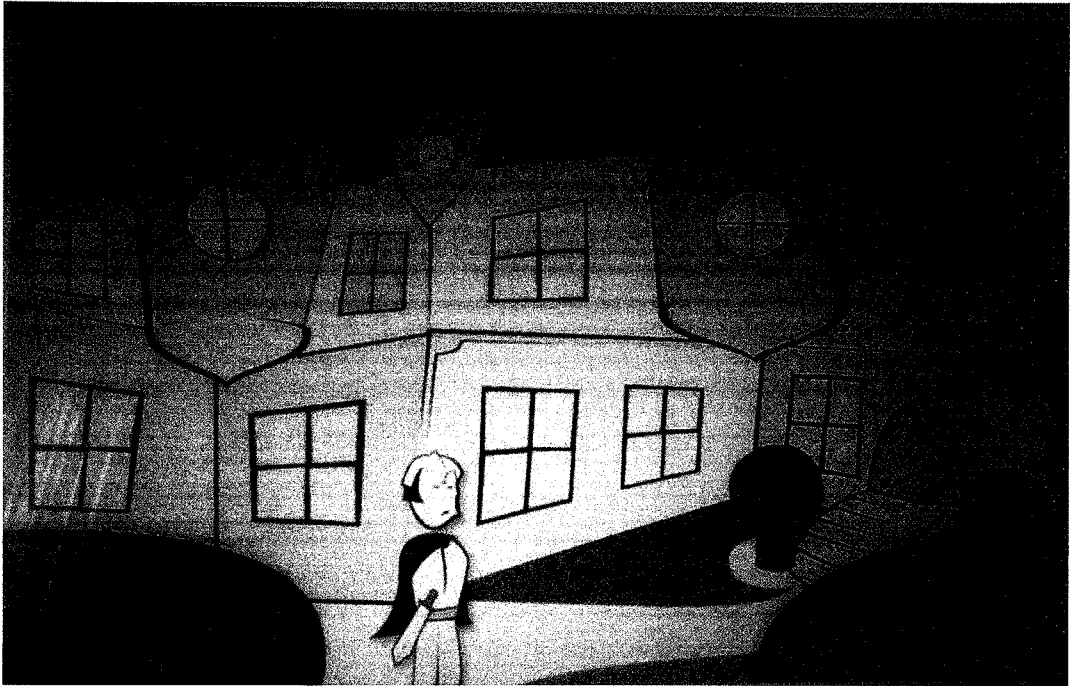
Eğlenceyi ve bilgiyi bir arada sunan oyun ağırlıklı yöntemlerle ele alarak işleme :

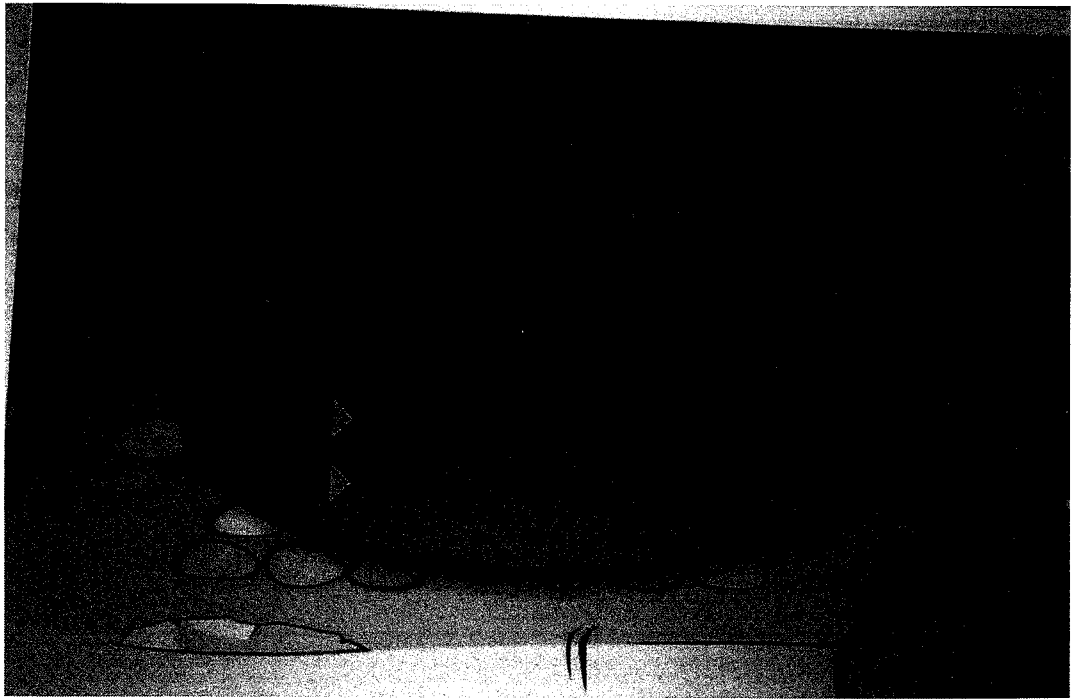
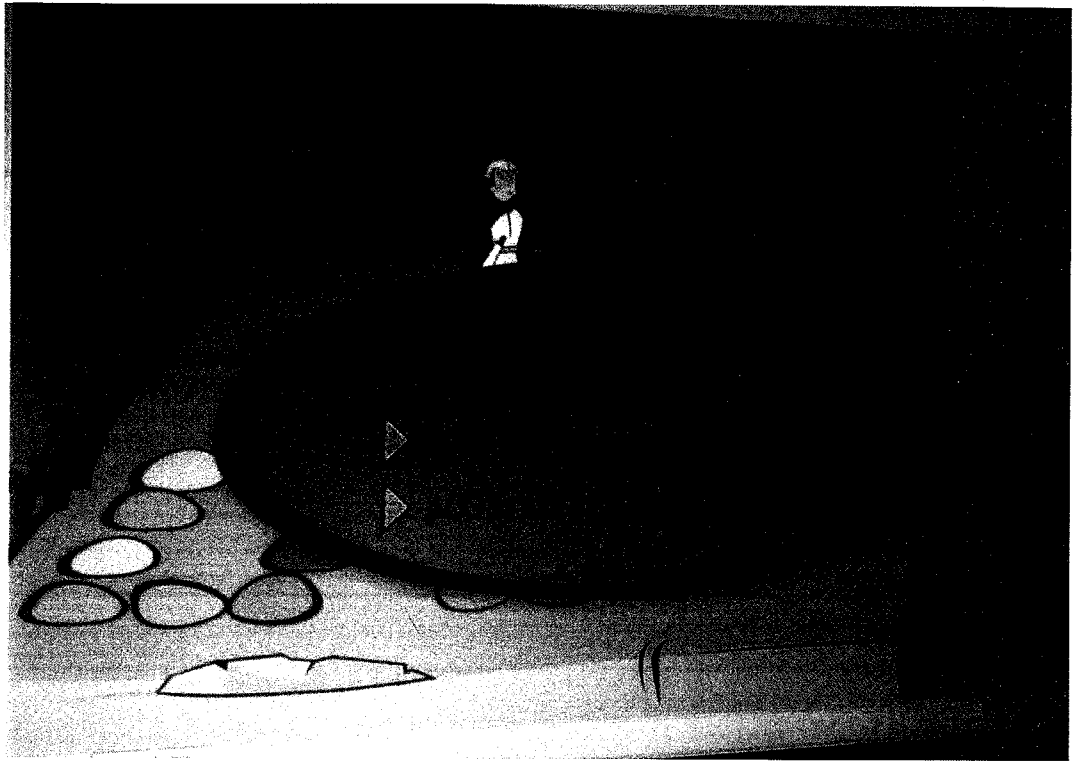
3.5. Almanca yabancı dil derslerinde masalların kullanımı bakımından daha farklı neler yapılabilir? Bu konudaki önerilerinizi lütfen yazınız?

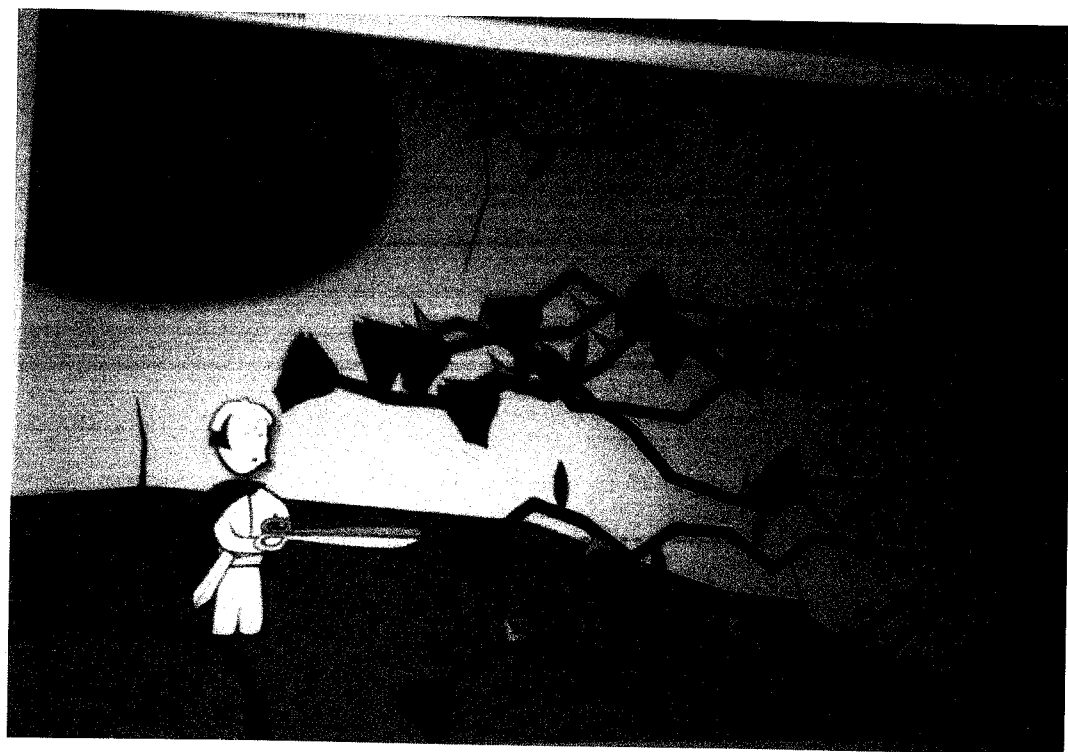
EK 3: INTERAKTIF MASAL "ENTFÜHRT"

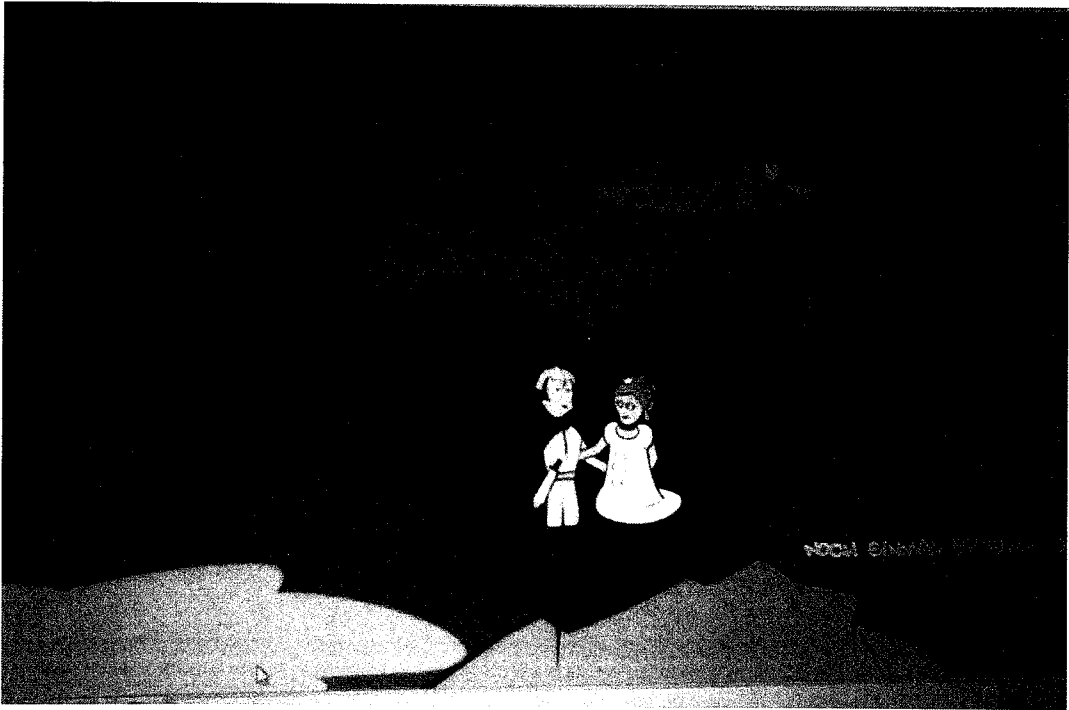

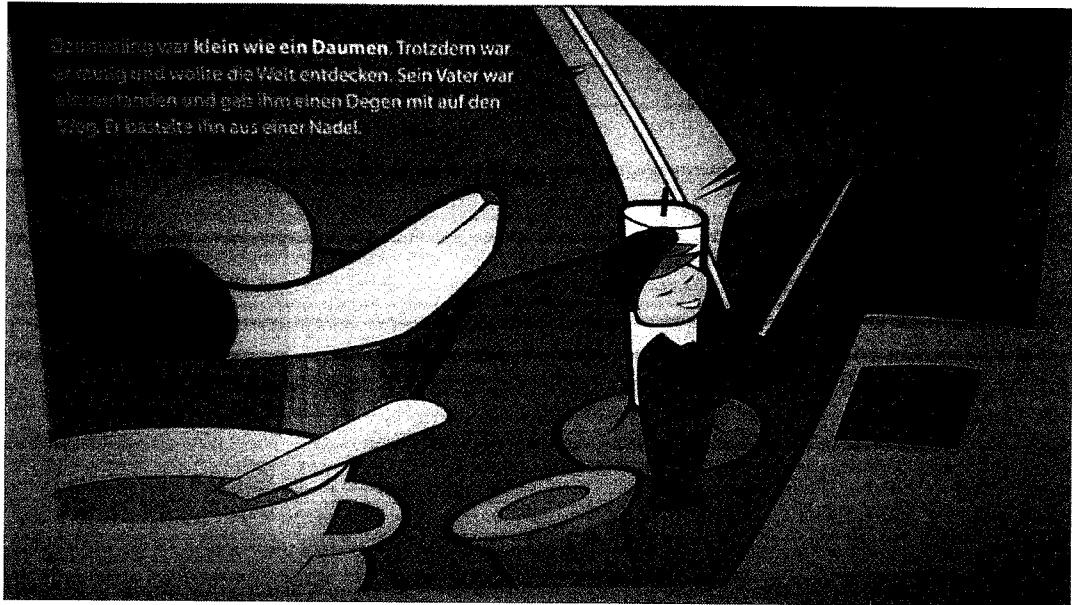

EK 4: INTERAKTIF MASAL "DAUMERLINGS WANDERSCHAFT"

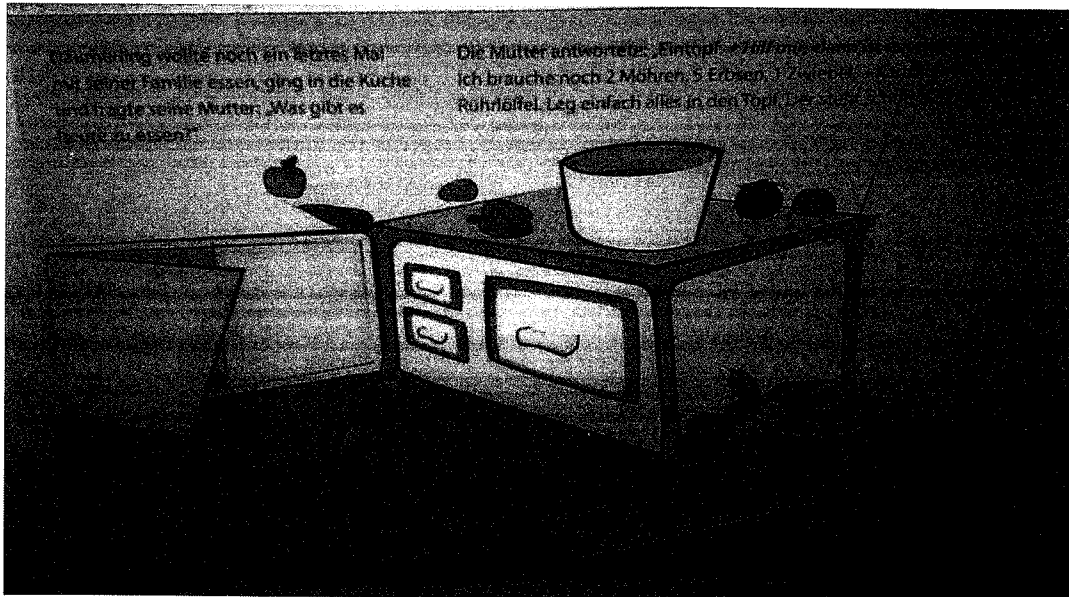

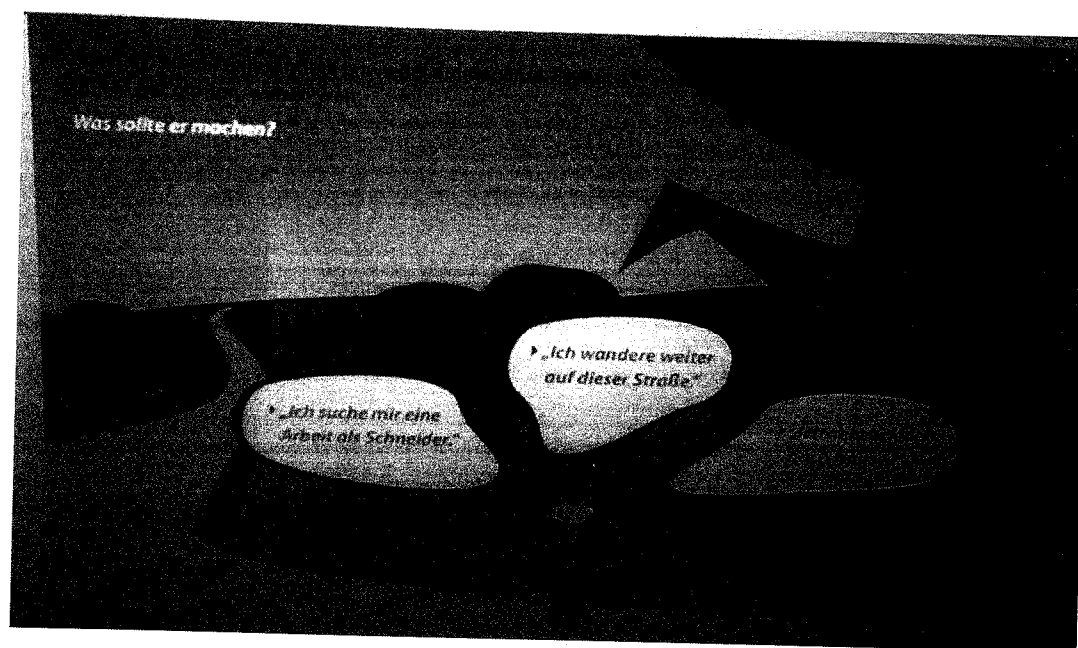
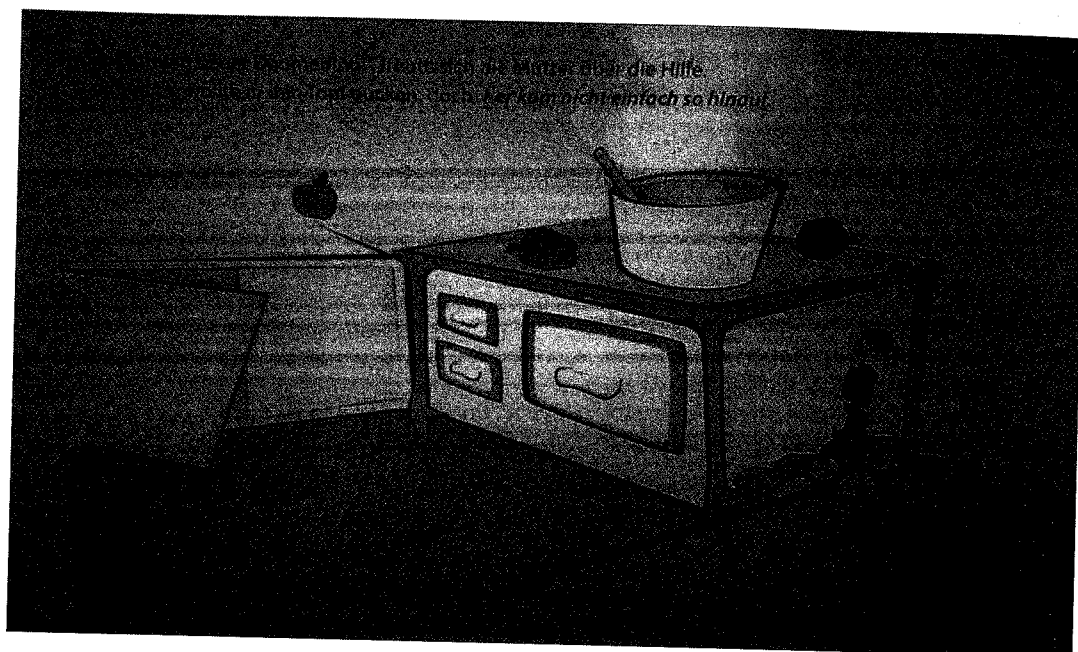
Drumming war klein wie ein Daumen. Trotzdem war er mutig und wollte die Welt entdecken. Sein Vater war ein Schmied und gab ihm einen Degen mit auf den Weg. Er bastelte ihn aus einer Nadel.

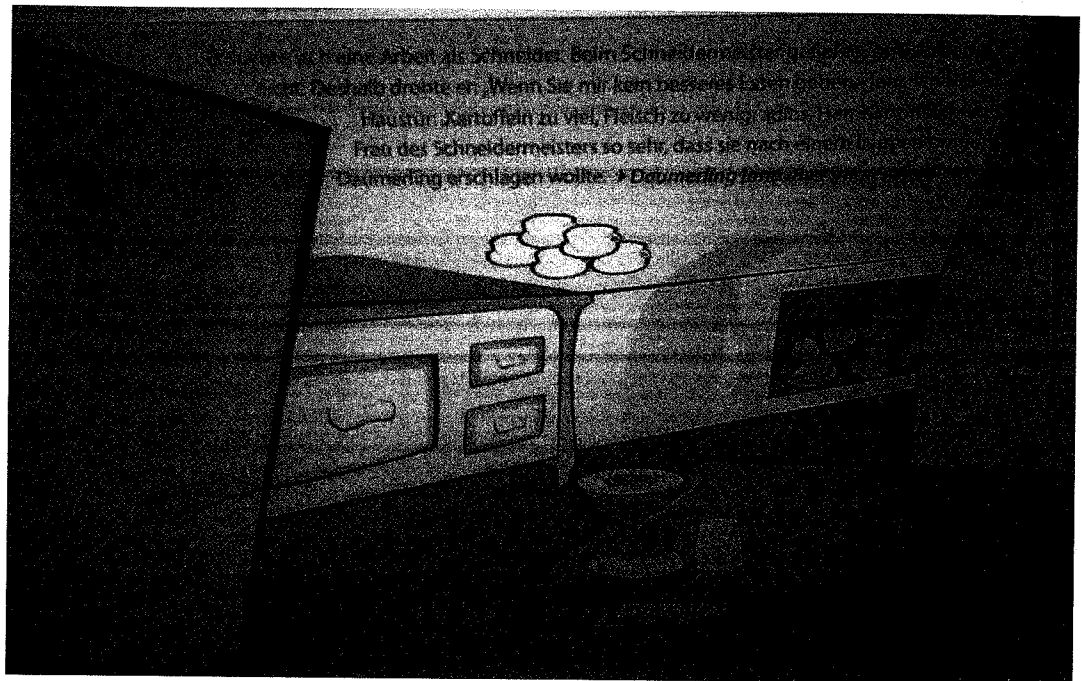

Drumming wollte noch ein letztes Mal mit seiner Familie essen, ging in die Küche und fragte seine Mutter: „Was gibt es heute zu essen?“

Die Mutter antwortete: „Eintopf.“ Drumming sagte: „Ich brauche noch 2 Möhren, 5 Erbsen, 1 Zucchini und ein Rührhölzl. Leg einfach alles in den Topf.“

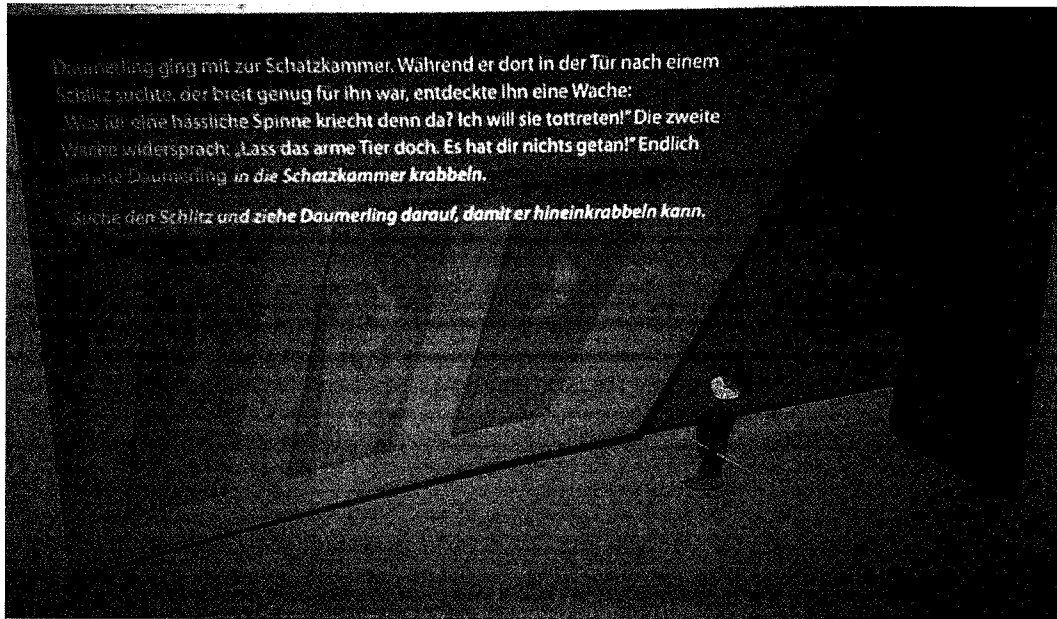
Bald kam Daumerling in einen dunklen Wald und traf dort
 Räuber. Die fragten ihn: „Hey, du Biess Goliath, willst du mit
 uns zur Schatzkammer des Königs kommen? Du kannst
 hineinschleichen und das Geld herauswerfen.“

▶ Ja!

▶ Nein!

Daumerling ging mit zur Schatzkammer. Während er dort in der Tür nach einem Schlitz suchte, der breit genug für ihn war, entdeckte ihn eine Wache:
 „Was für eine hässliche Spinne kriecht denn da? Ich will sie tottreten!“ Die zweite Wache widersprach: „Lass das arme Tier doch. Es hat dir nichts getan!“ Endlich gelangte Daumerling *in die Schatzkammer krabbeln.*
Suche den Schlitz und ziehe Daumerling darauf, damit er hineinkrabbeln kann.

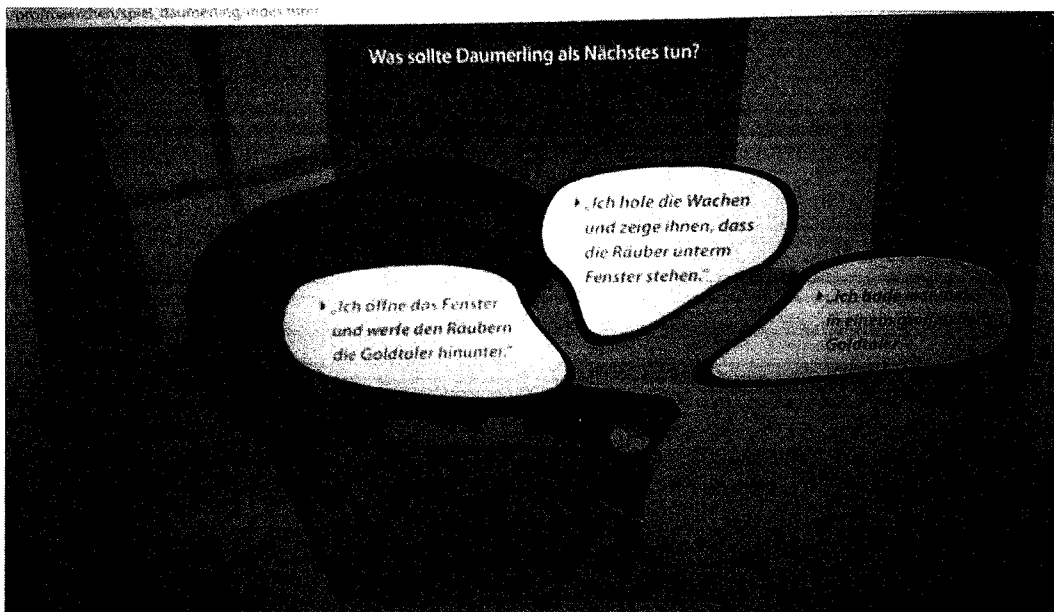

Was sollte Daumerling als Nächstes tun?

„Ich öffne das Fenster und werfe den Räubern die Goldtaler hinunter.“

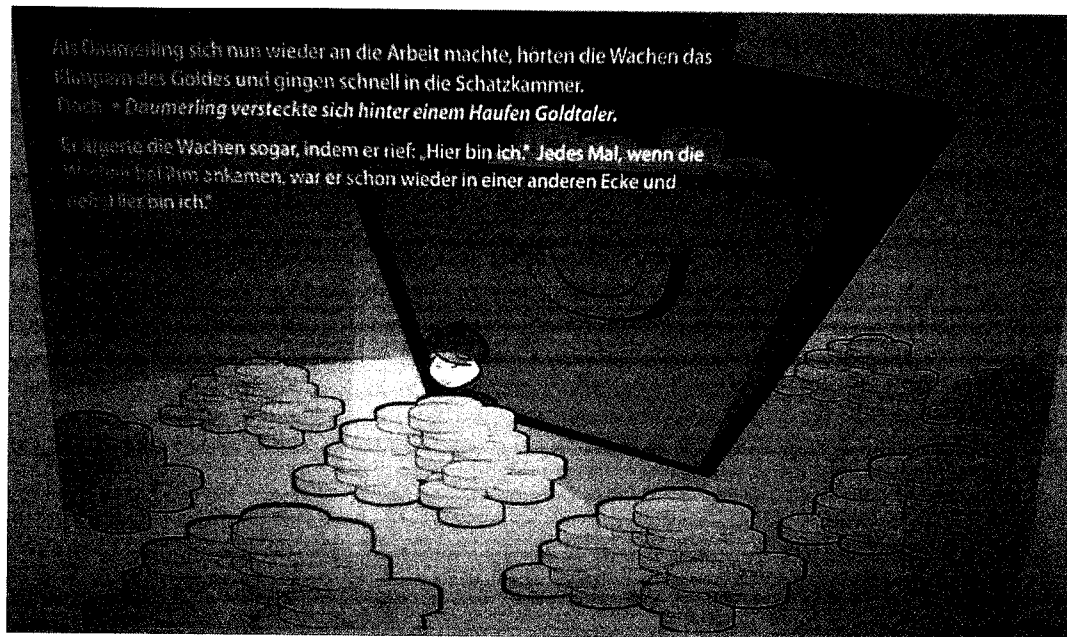
„Ich hole die Wachen und zeige ihnen, dass die Räuber unterm Fenster stehen.“

„Ich besteige den Turm und werfe die Goldtaler hinunter.“

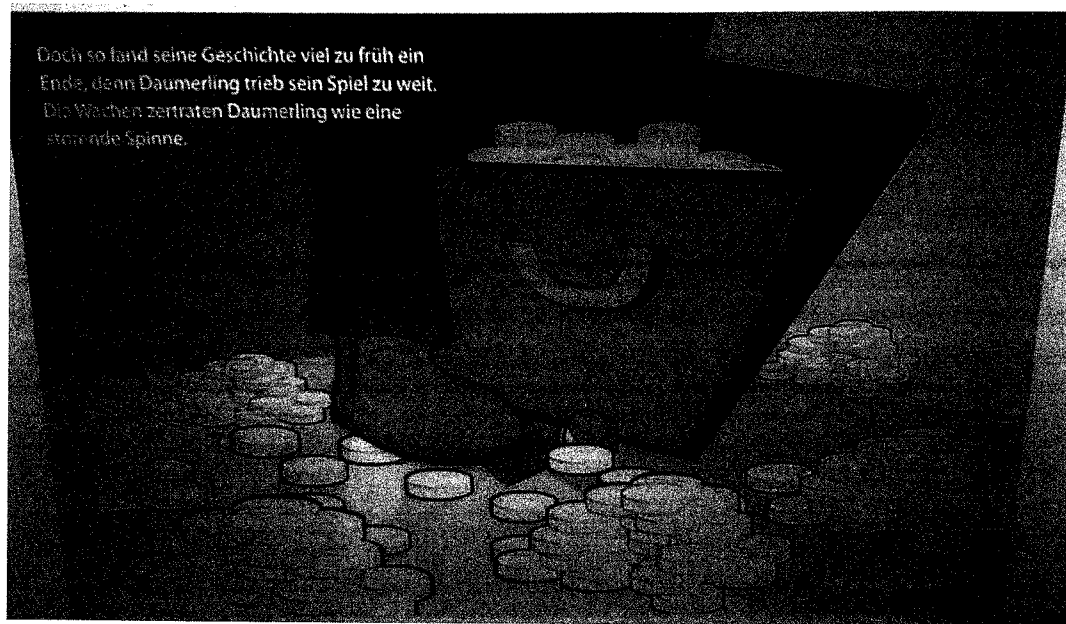

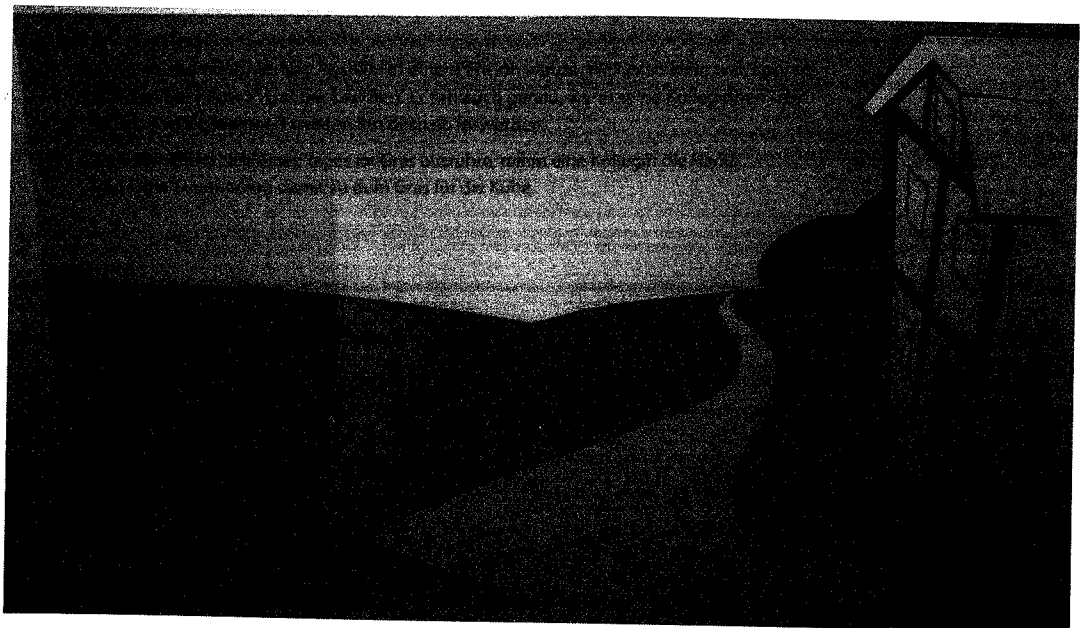
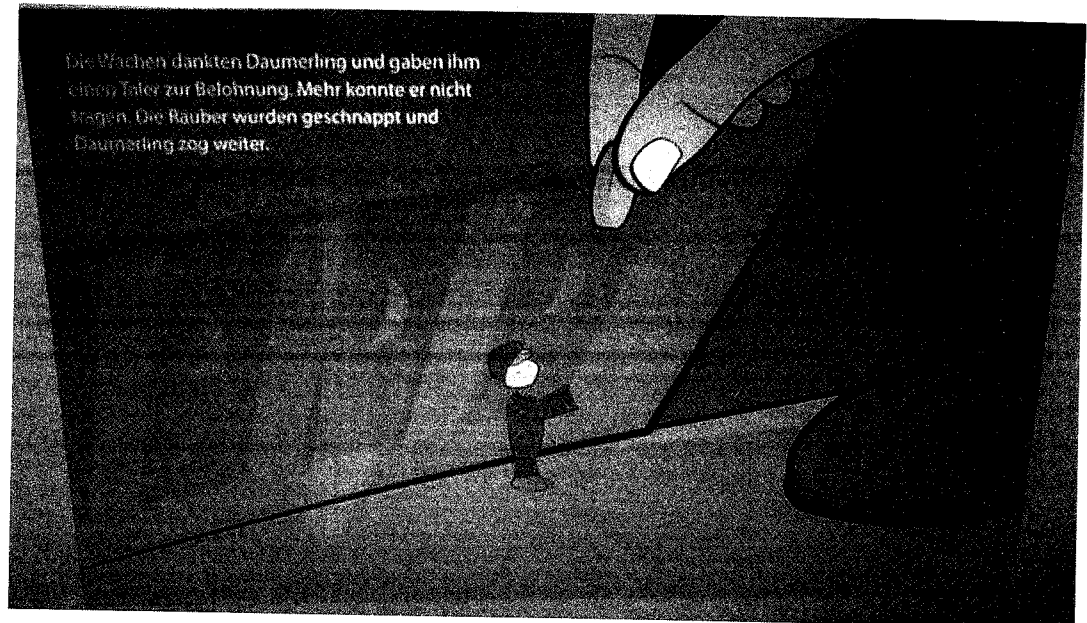
Als Daumerling sich nun wieder an die Arbeit machte, hörten die Wachen das Klappern des Goldes und gingen schnell in die Schatzkammer.
Doch Daumerling versteckte sich hinter einem Haufen Goldtaler.

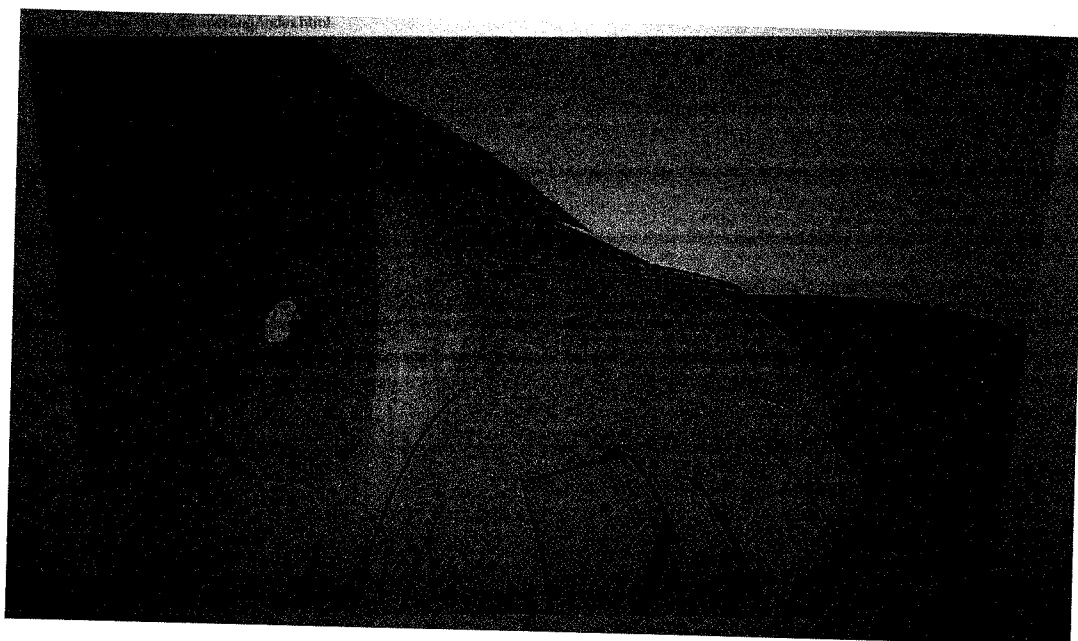
Er ärgerte die Wachen sogar, indem er rief: „Hier bin ich.“ Jedes Mal, wenn die Wachen bei ihm ankamen, war er schon wieder in einer anderen Ecke und rief: „Hier bin ich.“

Doch so fand seine Geschichte viel zu früh ein Ende, denn Daumerling trieb sein Spiel zu weit. Die Wachen zertraten Daumerling wie eine stehende Spinne.

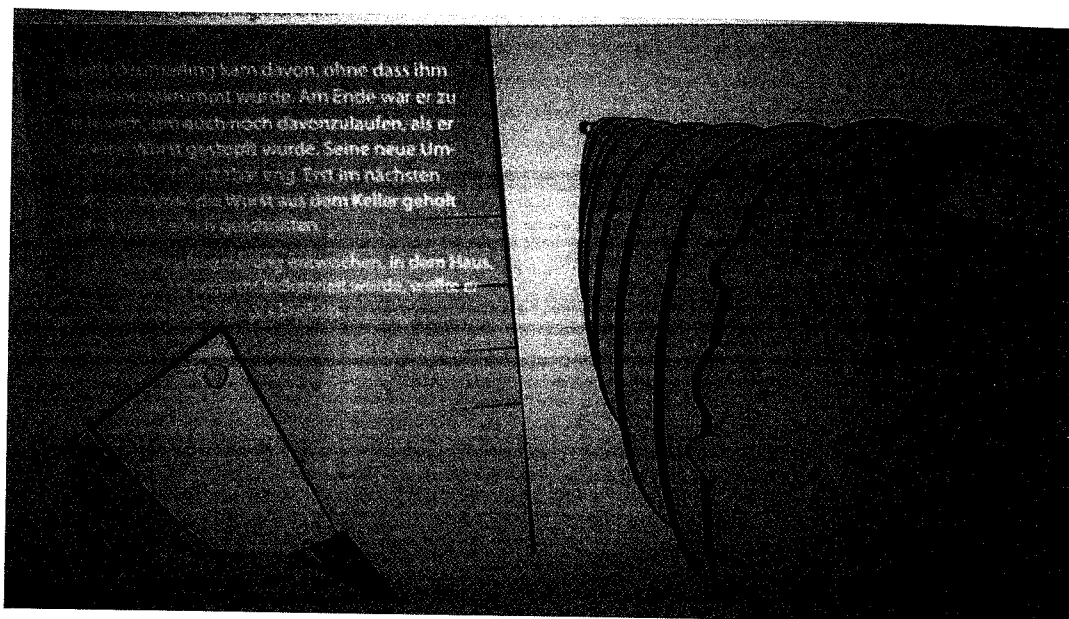

Zwar tat sie ihm dabei nicht weh, doch in der Kuh war es furchtbar dunkel. Am gleichen Nachmittag kam Daumerlings Chef und entschied: „Morgen soll unsere größte Kuh geschlachtet werden.“ Da bekam Daumerling große Angst.

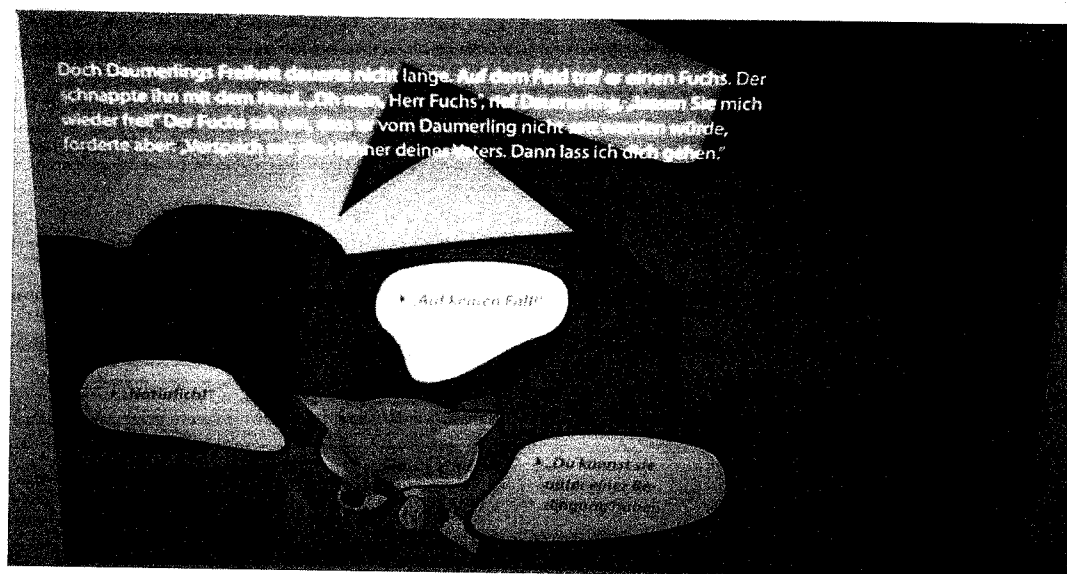

„Lasst mich raus!
Ich sitze noch in
der Kuh drin!“

Daumerling kam davon, ohne dass ihm
 etwas bemerkt wurde. Am Ende war er zu
 müde, um noch davonzulaufen, als er
 schlief gefasst wurde. Seine neue Um-
 kleidekammer hing erst im nächsten
 Morgen aus dem Keller geholt
 und aufgehängt.

Daumerling war zufrieden, in dem Haus
 zu sein, das ihm gehört wurde, wollte er
 nicht mehr gehen.

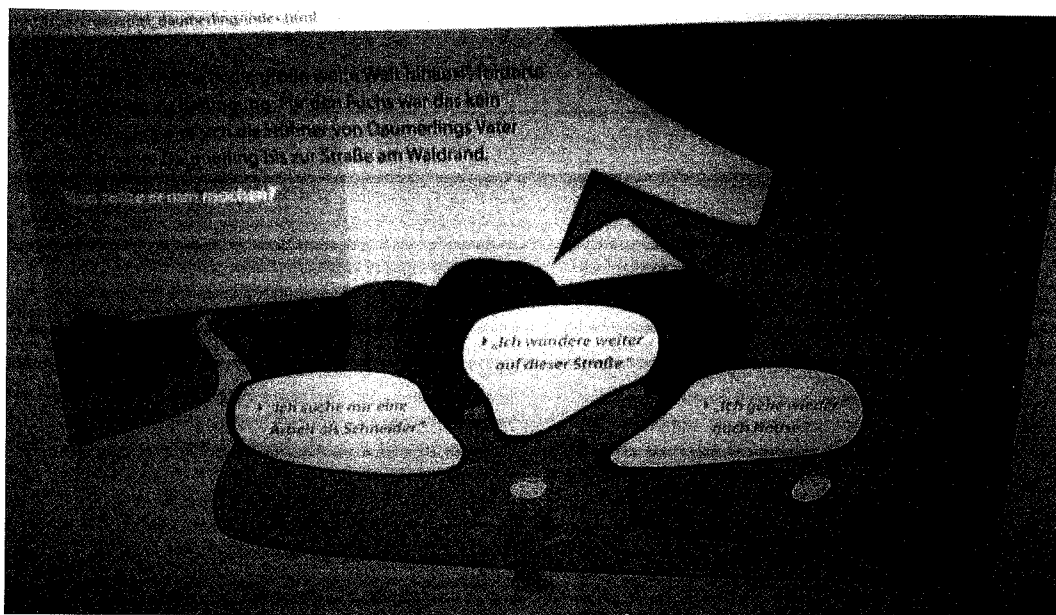

Doch Daumerlings Freiheit dauerte nicht lange. Auf dem Feld traf er einen Fuchs. Der
 schnappte ihn mit dem Maul. „Du mein Herr Fuchs“, rief Daumerling, „lassen Sie mich
 wieder frei!“ Der Fuchs sah sich um und vom Daumerling nicht bemerkt würde,
 forderte aber: „Hörst du was? Ich bin der Herr deines Meers. Dann lass ich dich gehen.“

„Auf keinen Fall!“

„Hörst du nicht?“

„Du kannst
 nicht mehr
 laufen.“

EK 5: "KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ" MASALI

Rotkäppchen

Es war einmal ein kleines süßes Mädchen, das hatte jedermann lieb, der sie nur ansah, am allerliebsten aber ihre Großmutter, die wusste gar nicht, was sie alles dem Kinde geben sollte. Einmal schenkte sie ihm ein Käppchen von rotem Samt, und weil ihm das so wohl stand, und es nichts anders mehr tragen wollte, hieß es nur das Rotkäppchen. Eines Tages sprach seine Mutter zu ihm: "Komm, Rotkäppchen, da hast du ein Stück Kuchen und eine Flasche Wein, bring das der Großmutter hinaus; sie ist krank und schwach und wird sich daran laben. Mach dich auf, bevor es heiß wird, und wenn du hinkommst, so geh hübsch sitzsam und lauf nicht vom Wege ab, sonst fällst du und zerbrichst das Glas, und die Großmutter hat nichts. Und wenn du in ihre Stube kommst, so vergiss nicht guten Morgen zu sagen und guck nicht erst in allen Ecken herum!"

"Ich will schon alles richtig machen," sagte Rotkäppchen zur Mutter, und gab ihr die Hand darauf. Die Großmutter aber wohnte draußen im Wald, eine halbe Stunde vom Dorf. Wie nun Rotkäppchen in den Wald kam, begegnete ihm der Wolf. Rotkäppchen aber wusste nicht, was das für ein böses Tier war, und fürchtete sich nicht vor ihm. "Guten Tag, Rotkäppchen!" sprach er. "Schönen Dank, Wolf!" - "Wo hinaus so früh, Rotkäppchen?" - "Zur Großmutter." - "Was trägst du unter der Schürze?" - "Kuchen und Wein. Gestern haben wir gebacken, da soll sich die kranke und schwache Großmutter etwas zugut tun und sich damit stärken." - "Rotkäppchen, wo wohnt deine Großmutter?" - "Noch eine gute Viertelstunde weiter im Wald, unter den drei großen Eichbäumen, da steht ihr Haus, unten sind die Nussbecken, das wirst du ja wissen," sagte Rotkäppchen. Der Wolf dachte bei sich: Das junge, zarte Ding, das ist ein fetter Bissen, der wird noch besser schmecken als die Alte. Du mußt es listig anfangen, damit du beide schnappst. Da ging er ein Weilchen neben Rotkäppchen her, dann sprach er: "Rotkäppchen, sieh einmal die schönen Blumen, die ringsumher stehen. Warum guckst du dich nicht um? Ich glaube, du hörst gar nicht, wie die Vöglein so lieblich singen? Du gehst ja für dich hin, als wenn du zur Schule gingst, und ist so lustig hausen in dem Wald."

Rotkäppchen schlug die Augen auf, und als es sah, wie die Sonnenstrahlen durch die Bäume hin und her tanzten und alles voll schöner Blumen stand, dachte es: Wenn ich der Großmutter einen frischen Strauß mitbringe, der wird ihr auch Freude machen; es ist so früh am Tag, dass ich doch zu rechter Zeit ankomme, lief vom Wege ab in den Wald hinein und suchte Blumen. Und wenn es eine gebrochen hatte, meinte es, weiter hinaus stände eine schönere, und lief danach und geriet immer tiefer in den Wald hinein. Der Wolf aber ging geradewegs nach dem Haus der Großmutter und klopfte an die Türe. "Wer ist draußen?" - "Rotkäppchen, das bringt Kuchen und Wein, mach auf!" - "Drück mir auf die Klinke!" rief die Großmutter. "Ich bin zu schwach und kann nicht aufstehen." Der Wolf drückte auf die Klinke, die Türe sprang auf und er ging, ohne ein Wort zu sprechen, gerade zum Bett der Großmutter und verschluckte sie. Dann tat er ihre Kleider an, setzte ihre Haube auf, legte sich in ihr Bett und zog die Vorhänge vor.

Rotkäppchen aber, war nach den Blumen herumgelaufen, und als es so viel zusammen hatte, dass es keine mehr tragen konnte, fiel ihm die Großmutter wieder ein, und es machte sich auf den Weg zu ihr. Es wunderte sich, dass die Tür aufstand, und wie es in die Stube trat, so kam es ihm so seltsam daran vor, dass es dachte: Ei, du mein Gott, wie ängstlich wird mir's heute zumut, und bin sonst so gerne bei der Großmutter! Es rief: "Guten Morgen," bekam aber keine Antwort. Darauf ging es zum Bett und zog die Vorhänge zurück. Da lag die Großmutter und hatte die Haube tief ins Gesicht gesetzt und sah so wunderlich aus. "Ei, Großmutter, was hast du für große Ohren!" - "Dass ich dich besser hören kann!" - "Ei, Großmutter, was hast du für große Augen!" - "Dass ich dich besser sehen kann!" - "Ei, Großmutter, was hast du für große Hände!" - "Dass ich dich besser packen kann!" - "Aber, Großmutter, was hast du für ein entsetzlich großes Maul!" - "Dass ich dich besser fressen kann!" Kaum hatte der Wolf das gesagt, so tat er einen Satz aus dem Bette und verschlang das arme Rotkäppchen.

Wie der Wolf seinen Appetit gestillt hatte, legte er sich wieder ins Bett, schlief ein und fing an, überlaut zu schnarchen. Der Jäger ging eben an dem Haus vorbei

und dachte: Wie die alte Frau schmacht! Da mußt doch sehen, ob ihr etwas fehlt. Da trat er in die Stube, und wie er vor das Bett kam, so sah er, dass der Wolf darin lag. "Finde ich dich hier, du alter Sunder," sagte er, "ich habe dich lange gesucht." Nun wollte er seine Büchse anlegen, da fiel ihm ein, der Wolf könnte die Großmutter gefressen haben und sie wäre noch zu retten, schoss nicht, sondern nahm eine Schere und fing an, dem schlafenden Wolf den Bauch aufzuschneiden. Wie er ein paar Schmitze getan hatte, da sah er das rote Käppchen leuchten, und noch ein paar Schmitze, da sprang das Mädchen heraus und rief: "Ach, wie war ich erschrocken, wie war's so dunkel in dem Wolf seinem Leib!" Und dann kam die alte Großmutter auch noch lebendig heraus und konnte kaum atmen. Rotkäppchen aber holte geschwind große Steine, damit füllten sie dem Wolf den Leib, und wie er aufwachte, wollte er fortpringen, aber die Steine waren so schwer, dass er gleich niedertank und sich totfiel.

Da waren alle drei vergnügt. Der Jäger zog dem Wolf den Pelz ab und ging damit heim, die Großmutter aß den Kuchen und trank den Wein, den Rotkäppchen gebracht hatte, und erholte sich wieder. Rotkäppchen aber dachte: Du willst dein Lebtage nicht wieder allein vom Wege ab in den Wald laufen, wenn dir's die Mutter verboten hat.

Es wird auch erzählt, dass einmal, als Rotkäppchen der alten Großmutter wieder Gebäckenes brachte, ein anderer Wolf es angesprochen und vom Wege habe ablenken wollen. Rotkäppchen aber hütete sich und ging geradefort seines Wegs und sagte der Großmutter, dass es dem Wolf begegnet wäre, der ihm guten Tag gewünscht, aber so böse aus den Augen geguckt hätte: "Wenn's nicht auf offener Straße gewesen wäre, er hätte mich gefressen." - "Komm," sagte die Großmutter, "wir wollen die Türe verschließen, dass er nicht hereinkann." Bald danach klopfte der Wolf an und rief: "Mach auf, Großmutter, ich bin das Rotkäppchen, ich bring dir Gebäckenes." Sie schwiegen aber und machten die Türe nicht auf. Da schlich der Grankopf etlichemal um das Haus, sprang endlich aufs Dach und wollte warten, bis Rotkäppchen abends nach Hause ginge, dann wollte er ihm nachschleichen und wollt's in der Dunkelheit fressen. Aber die Großmutter merkte, was er im Sinne hatte. Nun stand vor dem Haus ein großer Steintrög. Da sprach sie zu dem Kind: "Nimm den Eimer, Rotkäppchen, gestern hab ich Würste gekocht, da trag

das Wasser, worin sie gekocht sind, in den Trög!" Rotkäppchen trug so lange, bis der große, große Trög ganz voll war. Da stieg der Geruch von den Würsten dem Wolf in die Nase. Er schnupperte und guckte hins, endlich machte er den Hals so lang, dass er sich nicht mehr halten konnte, und anfang zu rutschen, so rutschte er vom Dach herab, gerade in den großen Trög hinein und ertrank. Rotkäppchen aber ging fröhlich nach Haus, und von nun an tat ihm niemand mehr etwas zuleide.

...

ÖZ GEÇMİŞ

Doğum Yeri ve Yılı : Bursa - 1987

Öğr. Gördüğü Kurumlar	: Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Kurum Adı
------------------------------	-----------------------	---------------------	------------------

Lise	: 2001	2004	Bursa Atatürk Lisesi
Lisans	: 2006	2011	Selçuk Üniversitesi
Yüksek Lisans	: 2012	2015	Uludağ Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi

: İngilizce – Orta
Almanca – İyi

Çalıştığı Kurumlar

: Başlama ve Ayrılma Tarihleri

Ocak 2014 – Temmuz 2014

Kurum Adı

Yediiklim Eğitim Kurumları

Yurt Dışı Görevleri :

Kullandığı Burslar :

Aldığı Ödüller :

Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Topluluklar :

Editör veya Yayın Kurulu

Üyeliği :

Yurt İçi ve Yurt Dışında

Katıldığı Projeler : Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilimsel Araştırmalar Birimi tarafından desteklenen “Yabancı Dil Öğretiminde Belgesel Film Kullanımının Öğretmen Adaylarının Dil Yetileri ve Değer Eğitimi Gelişimine Katkısı” projesi, Yardımcı araştırmacı görevi – Bursa, 2012 – 2014

Katıldığı Yurt İçi ve Yurt

Dışı Bilimsel Toplantılar :

Yayımlanan Çalışmalar :

06.08.2015

Müjde ÜZER

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Müjde Üzer
Tez Adı	Yabancı Dil Olarak Almanca Dersinde Masalların Kullanımı
Enstitü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Alman Dili Eğitimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışman(lar)ı	Yrd. Doç. Dr. Hikmet UYSAL
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama İzni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 yıl ☐ 2 yıl ☐ 3 yıl ☒ ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırlamış olduğum tezimin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih: 13.10.2015

İmza: